

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
ÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A bácskai eset.

Budapest, július 18.

(K.) Az újságok romantikus történetet közölnek a Bácskából. De egészen mindegy, hogy a Bácskában történt-e, vagy másutt. Bár sehol se történt volna meg. Csakhogy sajnós, megtörtént. Egy gazdag zsidó lányt megszöktetett egy szegény dzsentri-fiu. Bécsben elcsípték őket s a leány visszakerült a szüleihez. A fiu nem törődött bele, hanem odaállt az öreg zsidó elé s kunyorált az engedelmért, hogy hibáját jóvátehesse. Ez minden szöktetésnél körülbelül így szokott történni s az apa csikorgathatja dühében a fogait, de már csak bele kell nyugodnia a legközönségesebb megoldásba. Az öreg zsidó is csikorgatta a fogait és ő is belenyugodott, hogy a fiu jóvá teszi a hibáját. Aztán készülődtek a lakzira, a dzsentriki talán több pompával, a zsidóék mindenestre több titokzatossággal. De ez csak az esküvő napján derült ki. Mikor ugyanis a vőlegény és rokonsága hintókon behajtott a lakodalmas házába: menyasszonyt nem talált. Csak az öreg zsidó állt elébük s odadobván valami fehér ruhát a lábaikhoz, szólt ilyenformán: „itt van a lányom menyasszonyi ruhája, őt magát azonban már tegnap este elutaztattam az anyjával, hogy egymagam legyek, mikor tudatnom kell önökkel, hogy kívül tágasabb!”

Igy az apa. Bár a tudósítások szerint a romantikus história még sokkal drasztikusabban is végződött. Legyen. Nekünk így is elég drasztikus és Isten látja lelkünket, hogy valami szívesen nem foglalkozunk vele. Az új bácskai virtus is kellelten, mint volt a régi. Nem is igen tudnánk benne eligazodni, hogy kinek adjunk a szereplők közül igazat. Mert

ha az elkeseredett apa azzal vádolja a dzsentri-fiut, hogy csak a pénzéért szöktette meg a leányt: ez lehet igaz is, nem is. Mindenesetre a fiu mellett szól, hogy a leány megszökött vele. Önként. Legalább is nem gyűlölte tehát, ez nyilvánvaló. Viszont, ha a dzsentri-család lobogó haraggal veti magát az öreg zsidóra, aki saját vérét sem kímélte, csakhogy ellenségeit, vagy akiket azoknak néz, megcsufolhassa: azzal is úgy áll a dolog, hogy talán igaz, talán nem. A vérg sértett apával ugyanis nehéz disputálni s ha jól cselekedett, ha rosszul: a legnagyobb vesztes mindig ő marad. Hát mit is lehetne rajta pörölni! Persze ott van még az a sok közvetlenül vagy csak távolról érdekelt szereplő, akinek kijut a könnyből, kinből, csuf-ságból és szégyenből: ezeknek ajkáról se lehet úgy leszedni a feltalakodó vádakat, mint fáról a gyümölcsöt. Bizony vádaskodnak ők tarkán, összevissza, ki erre, ki meg amarra. De már ezen segíteni nem lehet s amiben együtt kuktáskodtak, enniük is kell a sütebből. S a végén, ez egészen az ő magán dolguk, amihez nekünk semmi közünk. Ne is legyen.

De van a régi és az új bácskai virtus összecsapásában valami olyan momentum, melyről beszélni kötelesség, ha nem is nagyon kellemes. Ha ez az összeütközés csak úgy esik meg család és család, mondjuk, rangos és polgári család között, senki meg nem ütközik rajta, legfőlegbb Ohnet ur csinátl belőle regényt, ami csapás ugyan, de el lehet viselni. Az már nem is konfliktus manapság, hogy a mágnás és a polgár nem akar és nem tud összeforogni. Hát mit lehessen csinálni, ha nem megy, sehogysem megy? De itt olyan elemek összeütközését mutatja a his-

tória, amelyeknek összeforradását mindig szeretjük hangoztatni (ámbar hiszen olyanok is vannak, akik még hallani sem szeretnek róla!), amelyeknek összeforradását régen egyengeti a közös vágy, a közös munka, a közös lelkesedés és végezetül egyengetik okos törvények is. Zsidó és keresztény, ugyanannak a magyar hazának fiai, egy ideálnak rajongói, életmódban, törekvésekben s akármint mondjanak, szokásokban is azonos állampolgárok: ime még mindig nem forrtak össze eléggé. Hiszszük ugyan, szeretjük hinni, de nem forrtak össze. Száz eset bizonyítja, hogy igen: — egy-egy ríkító eset kipattantja, hogy nem. Mikor már megnyugodnék az a józan közvélemény, mely tudja, hogy az összeforradás közös szükség és nem egyoldalú számítás: akkor bukik ki váratlanul egy riasztó szikra a homályból, figyelmeztetve, hogy odalenn még mindig ellentétes áramok ütköznek össze.

Hát miért? Mi az oka, hogy mialatt a társadalmi munka mezején már majdnem teljes összeforrásról lehet beszélni, a családi élet rendjén még mindig akadnak heves összeütközések? Ugy kell lenni, hogy a munka és a családi élet között valami utbaeső területen nincs minden olyan rendben, ahogy kívánatos volna. Dolgozni tudnak együtt keresztények és zsidók, de éppen csak dolgozni. Szórakozni és mulatni, fürdön, bálban s egyéb ismerkedő helyeken egymással elvegyülni: azt már kevésbé tudnak. Ahol igazán megismerkedhetnek, ott nem találkoznak s ahol találkoznak, ott alig ismerkedhetnek. A küzdők ismerik és becsülik egymást, a szórakozók el se próbálnak jutni odáig. Pedig hol szövődhetnek azok a gyöngye s mégis egész világon legerősebb szálak, melyek két lelket igazán összeköthetnek? Hol kapnak szárnyra a rózsá-

T Á R C A.

Piazza S. Marco.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Szántó Kálmán.

Valamiképpen előbb-utóbb mindenki visszatér a régi szerelméhez: teljes azonképpen az utazó magyar is, miután végig kóstolgatta a Bådecker-ösmertette kontinenst, csak visszajár deresedő fővel, rokkant térdkalácsesal oda, ahol egykor hülámos fűrtökkel, messze lengő Lavallière-csokorral először kikötött, — Velencébe.

Mióta Baross olyan közel hozta Budapesthez a tengert, azóta tavaszoként, de nyaranta is egész magyar áradat özönl el Olaszországot, különösen Velencét. Már nemesak a Bauerben, de a Merceria apró trattoriáiban is akárhányszor magyar szó üti meg a füledet s az öreg Schneider, a hités német vezető, aki azt hiszem, hatvanhatban katonaszökevényképp ragadt itten, az utóbbi esztendőfőben egész szépen visszamagyarosodott. Pedig azelőtt már csak az éljént meg a gulyást ösmerte. Még a Florián is, mely egy félszázad óta az idén kezd csak egy kissé fölfrissíteni a pincereit, a magyar áradatot még ő is megérezte s rendelt egy magyar lapot is, — Pester Lloydot, hogy száradjon Szana Tamásnak, meg Beöthy Zsoltnak, meg a többi törzsvendégének a lelkén.

Azt hiszem, minden Velencébe járó ember keresztülmeg bizonyos egyforma fázisokon. De hogy tudnám valaha elfelelni, mikor sok-sok esztendővel ezelőtt, legelőször ütem Fiumében — némi titkolt reszketéssel — egy Lloyd-hajóra. Egész éjjel a fődélzetem maradtam s hallgattam a habok zugását. A tenger alig mozzant, sirályok röpködtek körül a hajónkat s a fejünk fölött csodálatosan fényes és nagy csillagok ragyogtak.

A hajó ringása, a levegő-ég csillogó messzege izgalmas mámorba ejtett s mikor hajnalodva megláttam a tenger mélyéből fölmerülni Velencének biboros fényben ragyogó kupoláit, felkiáltottam a boldogságtól s a szívem úgy dobogott, mint a vergődő madár szárnya. Én még ahhoz a fiataláshoz tartoztam, amelyik tudott is, mert is lelkesedni.

A köteles három napig maradtam s úgy mentem el, mint aki kiösmerte Velencét. Mindent megnéztem, a San-Marcot, a Doge-palotát, a Frarit és Assuntát. Gondoláztam is a Canal-Grandén. Nem éreztem se fáradságot, se kimerülést. Olyan volt ez a három nap, mintha csupa mámorban telt volna el. Nem csoda, hogy vissza-visszajártam, ha csak egy éjszaka is, csillagfényes, holdas éjszakára, megfürödni a Piazza csüstragyogású levegőjében.

S egyszer aztán csak megcsömlöttem Velencétől. A csatornái büzhödtek, az utcai piszkosak, az olajos ételei undorították, a koldusai, a temételen koldusai pedig szörmetlenek. Sokáig nem voltam Velencében. Valamikor aztán megint arra vitt az utam, hogy nem kerülhettem el.

Edes, édes szép Venezia, bizony nem röstellek az „Adria királyasszonyának” nevezni. Könny toltat a szemembe, valami jótékony belső melegség futott rajtam végig, mikor újra éreztem varázsolat s csak a gyerek örülhet úgy meg az elveszett játékszerének, mint mikor én téged újra megtaláltalak. Édes, szép Velence!

Micsoda családás azt hinni, hogy itt tühretlen a nyár. Aki csak egyszer megfordult a Piazza oszlop-csarnokai alatt, az mondja meg, hogy érzett-e ott valaha meleget. Aki ösméri a keskeny, szűk utcákat, sok emeletes, napfelfogó falaikkal, aki ösméri a vén paloták nagy, vastag falait, márvány- és mozaik-padozatát, az tudja, hogy okos emberek előrelátóan és kényelmesen építkeztek itt már akkor, amikor Európa más helyein még kunyhókban és sziklavárakban lak-

tak az emberek. Tühretlen a nyár otthon Budapestén a temételen téglafalak között, melyek naphosszanta beszívják s este csak egy ontják magukból a nap melegét. A sivar, széles utakon, ahol enyhelyet sehol sem találni. Tühretlen Keeskeméten, mikor a kocsis robagására az ut fölégett homokja megannyi tüzes sziporkaként hull alá. Egető napfényben, teljes szélesben is csak megmozzan egyszer-egyszer ez a nagy víz itten samint keble emelkedik, sóhajtsát megéri a lagunának legeldugottabb ere is. A legégetőbb napon is bátran nyakadba veheted a várost, a keskeny kis callékon, a nyirkos, homályos soppotortieokban még akarva se érhet a napsugár. Utadat itt is, ott is megakasztja egy-egy templom, ahova végtelen andalgásod közben pihenni térsz s majd mindenikben találsz valamit, a Santa-Barbarát, a trónoló Madonnát, amelyik fogva tart s nem ereszt tovább.

Aztán jön az est. Kigyulnak a Piazzán a lángok s a Merceria, a Frezzaria szűk utcai ontják a népet. Nyüzsgő, tarka, eleven tömeg lepi el a rengeteg térséget, kizorulva egész a piazzáig, hol a véghetetlen szemhatárra sugárzó kékségben borul le a csillogó boltozat. A Florián s a Quadri (vagy: Kvádrí) szászámra kirakott apró asztalait egy pillanában ellepi a közönség s szemben a S. Marco tündéri varázsával, melynek három oldalról a legnemesebb árkádor adja meg a csudás keretét, maga előtt a feketén hőmpölygő emberáradattal, a tengerről beözönlő édes levegőben élvezi azt a páratlan hangulatot, melyet egyesegyedül a Piazza nyújt.

Kétségtelen, hogy az emberi test szépségformáit egyik faj sem foglalta le kizárólagosan a magáénak. Ezek csak egy megtermi a szépet, mint Dél s Kelet nem kevésbé hivalkodhatik szépségeivel, mint Nyugat. De azért olyan bőségben s olyan nemesen egyik sem produkál, mint Itália. Ezredévek hagyományos, nemzedékről-nem-

színű vágyak, ezek a titokzatosan kormányozott — de kormányozott! — léghajók, melyek össze tudják hozni a palota fiát a viskó leányával is? Hol omlanak le korlátok, aluszának el előítéletek, dőlnek halomra melléktekintetek és ujhodnak meg a mesék? Csak ott, ahol a munkában elernyedtek lelkek közös szórakozásra, közös gyönyörűsége gyűlnek. Csak ott, ahol az ifjúság és a szépség és a tisztaság a legfőbb ajánló s ahol a szívek megérik egymást, ha az öreg fejeket csóválják is miatta.

Ugy kell lenni, hogy itt van a hiba. Míg az ember menyasszonyt kap s aztán oltárhoz vezetheti, nagyon sok nehézséget kell leküzdenie. Ha azt akarja, hogy sima utja legyen az oltárig, magának kell összeszednie és leraknia a köveket, amik különben a fejéhez is repülhetnének. A menyasszony az első kő, ha rendesen nincs is köből. De aztán a szülők, a rokonok, a szomszédok, a világ: csupa kő, amit le kell kötni. Így lesz az ember utja sima, egyenes és könnyű. Már most, ha keresztény keresi keresztény párját vagy zsidó meg zsidó párját: akkor a legnehezebb munkát már elvégezte helyette az állandó érintkezés, sőt részben a tradíció. A szülők szülői is ismerték már egymást. Haszemélyesen nem, hát hirtől. Itt tehát a völgyégynek kevés követ kell leraknia, hogy jó utja legyen az oltárig. Csak a menyasszonyt kell megnyernie s néha már az is gyerekkorból való pajtása. Ha nem, hát fürdön, bálban vagy egyébütt sűrűn volt vagy lehetett találkozásuk. De ha keresztény ember olykor megszeret zsidó lányt vagy zsidó ember felejt szemét keresztény leányon: akkor a szülők, a rokonok, a szomszédok, az egész világ még előbb meghódítandók. Valamennyi kő szabad, mind le kell kötni, hogy a szerelmes legény vagy leány fejébe ne repüljön. S ez bizony fáradságos munka. Csak ugy szoktatással vagy szokással nem lehet menekülni a sok kő mindegyike elől. Valamelyik föbe kollintja az embert.

Ez a nyitja a bácskai esetnek is. Nagyon hirtelen történt az a lánykérés. Hiányzott az egész tradíció s hiányzott az ifjú kintartása, hogy ezt a tradíciót, ami nincs, legalább a maga jóvoltából pótolja. Ajtóstul rontott olyan házba, melyhez még az út sincs kiépítve. S ha az öreg zsidó különösen viselkedett, lényez-

gében csak az okozta, amiért egy öreg dzsentri is ilyen különösen viselkedne, ha hasonló helyzetbe kerülne. S ezért olyan szomorú éppen az eset...

BELFÖLD.

Igazságügyi reformok. Az igazságügyminisztérium kodifikáló osztálya a nyáron át is teljes erővel dolgozik. Mostanában a legtöbb dolgot ad a *polgári perrendtartás* javaslatának revíziója. Magának *Plósz Sándor* igazságügyminiszternek a felügyelete alatt történik meg ez a revízió, amely előreláthatólag elart még jó ideig. De már ma annyira van a munkálát, hogy az új országgyűlésnek nyilván még az idén be fogják mutatni a reformjavaslatot. Ezzel egyidejűleg a javában dolgoznak a *büntetőtörvény revízióján* is. A munkálat már az ősszel összehívandó ankét elé lesz terjeszthető, amelynek tárgyalásai után ez a fontos reform is hamarosan a törvényhozás elé kerül.

A választások előtt. A bécsi *Neue Freie Presse* ma tárgyilagossá cikkeiben foglalkozik a magyarországi választásokkal. A „budapesti levél” formájában megjelent cikk ismerteti a magyar választások rövid történetét, kimerítőbben a Bánffy-féle választásokat, amikor *Jeszzensky* irodájából indult meg a hadjárat az ellenzéki mandátumok ellen. Nem harc volt az, mondja a cikk írója, hanem öldöklés. *Bánffynak* sikerült az ellenzékét megtizedelnie, de hatalmának tetőpontján agyongyözötte magát, mert a vezetése alatt és képmására teremtett parlament túlélt. Utal aztán a cikk a Bánffy által elkövetett hibákra és rámutat arra, hogy a küszöbön levő választások egészen új törvényes feltételek mellett folynak. Az új helyzetet a kuriai bírások és az összeférhetlenségi törvény teremtette és már nagy nyereségnek tartja azt is, ha a kormány ment marad a gyanutól, hogy a parlament létrejöttének, összeállításának módjára más, mint törvényes befolyást gyakorolt.

Ézt a szemrehányást ugymond, Széll Kálmán ellen tenni nem lehet. E mellett oly áramlatok mutatkoznak a magyar társadalomban, amelyeket csak Széll Kálmán erélyes vezetése akaszthat meg, hogy a liberális uralmat ne veszélyeztethessék. A gazdasági válság, agrárius jelszavak, ultramontán kirohanások váltakoznak, mint ok és okozta.

A liberális kormánypartban levő különböző elemek fuzója még nincs belezve és a kabinetben is kitéjzésre kell jutnia. E tisztán magyar kérdések megoldása rendkívül megerőltetést igényel. Es ha meggondolja az ember, hogy az új országgyűlésnek azonnal hozzá kell látnia az osztrák kiegyezéshez, a kereskedelmi szerződéshez, az adóreformhoz, az új véderőtörvényhez, önként teltul az a kívánság, hogy ebben egy egységes megbízható többség álljon rendelkezésre. A kilátások megvannak rá. A magyar

választók óriási többsége újra oly pártot küld a parlamentbe, amely rendíthetetlen híve lesz a dualizmusnak és a szabadelvűségnek. Kérdéses, hogy ez a többség lesz-e akkora, mint a régi de erre nincs is semmi szükség, mert a hypertrophia is beteges tünet. Meglehet, hogy gróf *Zichy* Nándor lekte gárdája a szláv felvidékről, az osztrák határról és a Dunántúlról szaporodni fog; meglehet az is, hogy *Kossuth* emberei is megerősödnek vagy egy tucat mandátummal, a végső eredményen ez nem fog sokat változtatni. Véghetetlenül több íggy attól, mely elemekből fog állani ez a többség. Széll Kálmánnak mint a szabadelvűpárt vezérének erre döntő beolyása van. Ebben pedig garancia van arra, hogy korán ujjonganak azok akik már most elíratták a liberalizmust Magyarországon. Sőt ellenkezőleg, a Széll Kálmán által vezetett választások alatt a liberalizmus újjászületése várható.

Az orosházai kerület szabadelvűpárjának jelöltje, dr. *Szalay József*, mint onnan írják, benyújtotta lemondását egy szolgabírói, mint ügyési megbízotti állásáról. — A *rákóczi kerület* függetlenségi Kossuth-pártja *Hegedűs Károly* volt függetlenségi képviselőt kiáltotta ki jelöltjéül. — A *szegedi* II választókerületben dr. *Lipkay Kálmán* ügyvéd visszalépett a jelöltségtől, mivel az összes függetlenségi népkörök ellene nyilatkoztak, így tehát a Kossuth-párti *Polczner Jenő* jelenlegi képviselő újrjelöltetése bizonyos. Ellenjelöltje a szabadelvűpárti *László Gyula* helyettes polgármester lesz, aki már be is nyújtotta nyugdíjaztatása iránti kérvényét. — A nemzetközi szocialistapárt is megkezdte szervezkedését az országban, bár ez semmi jelentőséggel sem bír, mert hiszen még *Oroszházán* — ahol a legnagyobb erőfeszítést fogják kifejteni — sem tudnak 300 szavazónál többet az urnához vinni.

A segesvári kerületben *Müller Károly* aradi ügyvéd Kossuth-párti programmal lép fel képviselőjelöltnek. Vele szemben *Várossy Gyula* Ugron-párti és dr. *Vászonyi Vilmos* demokrata függetlenségi párti veszik fel a küzdelmet.

A tisztviselők mozgalma.

Budapest, július 18.

A tisztviselők kongresszusát előkészítő bizottság szétküldötte a kongresszus ügyében a vidéki bizottságok elnökeihez intézett felhívását. Ez a felhívás, amelyet *Vörös László* és *Benedek Sándor* elnökök írtak alá, máris igazolja azt a várakozásunkat, hogy a kongresszus előkészítése olyan mederben halad, amelyben biztosítva van, hogy az országos gyűlékezet méltóságos manifesztáció lesz. A felhívás, amely meggyőző dokumentuma a tisztviselői mozgalom feltétlen jogosultságának, egész terjedelmében így szól:

Mélyen tisztelt Bizottsági Elnök Ur!

Az államtisztviselők sanyaru anyagi helyzete s jogviszonyainak teljes bizonytalansága mozgásba hozta az államtisztviselői kart, mely az ország minden részében tanácskozott, tömörült s testületileg szervez-

zedekre átörökölt szépség-kultusza fejeződik ki a nemesen egyszerű vonásokban, a test előkelő tartásában, a részek arányos tagoltságában, mind csupa olyasféle árnyalat, amelyet a klasszicitás fogalmához kötünk s melyet csak Olaszországban találunk. Akármilyen szép is legyen, hogy kiválik az idegen asszony az olaszból. — az olasz férfi nem tudta elkerülni a dekadenciát — s lompos, apró katonái legjobban mutatják ezt — ellenben asszonya csaknem tisztán őzi a *race* nemes hagyományait. Olyan struktúra mellett, mint az olasz asszonyé, az északi asszony nehézkesnek, sőt esetlenné látszik. Széles vállát, erős derekát, hatalmas csípjét az olasz nő olyan könnyedén s olyan graciózan tudja hordani, hogy bájosnak, sőt finomnak látszik. S míg keze-lába apróknak marad, feje méltón koronázta hatalmas törzskét. Egyformán nagy és nemes rajta minden. Széles homloka, élesen metszett, sokszor buja ajka, erős, mégis olyan finom vonalú álla, bátor és nyílt tekintete s mindenek fölött tiszta szabásu, merész orra átörökölt nemes hagyományok harmóniájában egyesülnek. Nagyon szegény nép, de meglátszik rajta, hogy ur volt valamikor. Senkisé tudja a ruhája színét, kelméjét ilésesebben összeválogatni nála, de talán senkisé dolgoztat rosszabb szabónénál. Lomposak is egy kicsit, a hőség, a télenség is elbágyasztja őket s valóban nagy szükségük van a belőlük kisugárzó nemes gráciára, hogy ellensúlyozza elhagyottságukat.

A Piazza közepén szól a zene. Még a lazzaroni is, ki egész istenadta nap a zászlórudak lépcsőzetén szundikált, elhagyja kényelmes helyét s zsebdudogott kézzel közebevegül a kijelölt zót sokaságának. Roppant egykedvűen teszi. Ó éppen olyan jól végezte ma dolgát, mint bárki más s neki éppen olyan joga van az üdüléshez, mint akárcinek. A zubbonyos munkás, aki naponként 10—12 órát dolgozik keservesen, bizonyosan jobban hozzájárul az emberiség boldogulásához (!), de a maga szempontjából a lazzaroninak is igaza van. Ott ültém egy nap az oroszánok lábánál s

mikor az óra tizenkettőt ütött, a mellettem heverésző alak a zsebébe nyúlt, egy papírosból kiöngyölgetett tiszta forrózott zöld babot s megebédelt. Ugyanezt cselekedte egy másik egy félmarok makaronival. Valószínűleg ez volt a napi eleségük. Aki ennyivel beéri, attól nincs jogunk munkát követelni. Utóvégre is, a nagy hazugságok közé tartozik az is, hogy az ember munkára született. Dehogy született! Boldogságra született, mint a vakondok, vagy a sas, vagy a zerge. De munkára kényszerítette a nyomorúság. Nem tudom, nem többet ér-e, itt heverni az oroszánok lábánál egész nap s nézni egyre ezt a csodaszépséget, melyet egymásra halmozott a mások munkája.

A Rákóczi-mars! Ma este az kezd a műsort; egy kitünő zene-aesthetikus barátommal halgatjuk együtt s mosolygunk rajta, milyen olaszos rondóvá lágyítja a hatalmas harcriadót a zenekar. De a keblünket mégis büszkeség tölti el, társam pedig, ki éppen a magyar zene fennmaradást nyomait keresi a velencei könyvtárban, micsoda sóhaját vált: — Milyen jó lenne tudni, mialáza érzéseket felt ki a minket feltűzőlő induló az olasz lélekből? A hozzánk jövő külföldi vendégek lakmározás közti lelkesedése valóban nem sokat bizonyít s bár egy Berlioz izlése feltétlenül dönt, egy közömbös tömegem mégis szép lenne kipróbálni a hatást, persze nem ilyen előadásban.

Mire vége a zenének, megüresedik a tér is. A kávéházak előtt is ürülnek az asztalok, egy-egy agglégény-csoport tart ki még, a legszívságban mi magyarok, az igazi kávéház-lakók. Piktör, szobrász, színész, muzsikus, tudós, iróféle, minden akad közöttük s hamarjában szinte átgyúrnok az egész magyar glóbuszt, mintha csak az Abbaziában ülnék. Szerenese, hogy éjfélok oltogatni kezdik a lámpákat; még egy éles-hegyes kritika, még egy erős mondás, aztán oszladozunk jobbra-balra.

Az üülő hold most kel csak elő s én még leülök egy pillanatra valamelyik lépcső márványfokára. Ezüstös fényben ragog rám a San-Marco

tündéri homlokzata, sötét oszlopaival, arany ragyogásu boltíveivel, csillogó kupoláival. A részletek elvesznek s beolvadnak a téméntelen egészbe, távoli képzeteket keltve, mélységes benyomást gyakorolva. Letűnt dicsőség, soha vissza nem térő nagyság képei. Az egybehordott, egymásra rakott kövek egy elmúlt világ emlékei. Kérdés, hogy nem-e jobb világé? Ezt a templomot hatszáz esztendeig építették. Az a nemzedék, mely alapjait lerakta, esontjaiban is porrá őrölt már régen, mire előkevertette a nemzedék, mely az utolsó követ beillesztette. Hatszáz esztendőn keresztül apák, fiúk és dédunokák, egyik a másik után tengerre szálltak, hadakat állítottak, öltek és raboltak s ami szepet, drágát, értékeset valahol megláttak, összehordtak mindent templomuk ékességére. A San-Marco egyes részletei följegyzéseknél hibebben grzik a hajdani Velence hatszázéves politikai, hadi- és művelődéstörténetét. Hadihajóik hódító járatokban kalandoztak be az egész világot s a világ ékességeit mind hazahordták San-Marco tiszteleire. Itthon változott az izlés, átalakult a művelődés iránya, régi felfogást új követett, csak San-Marco egységes tisztelete nem változott. Az megmaradt változatlanul s ez a mindent átható hit egységes harmóniába olvasztotta az ezerfelől összehordott ellentétes részleteket. A tengertől rabolt fövényre ez az erős hit tudta csak emelni a sziklaszilárd erősségeket.

Sejtették volna-e valaha, hogy aminek rendíthetlenségében hittek, meg fog inogni valaha ez a hit is?

Es megingott. Teremnek ma is még mérhetően drágaságok a föld kerekén, de már nehi hordják többet egybe San-Marco tiszteletere s nem ékesítik vele többet az ő oltárait.

Messzi föld vándorai mélyöz tekintettel állanak a rengeteg márvány-oszarnokok előtt s szorongva kérdik: amit századokon át hit és erős meggyőződés ilyen hatalmassá és pompázóvá emelt, — kétség, közöny, hitetlenség fenn fogják-e tarthatni sokáig?!

kedett. Nem mesterségesen lett e mozgalom létrehozva, de megteremtette a tisztviselői nyomorúságok közös érzete.

Az ország minden részében, minden városában alakult helyi bizottságok óhaja, hogy a helyzet megbeszélése, tisztázása és orvoslása céljából az államtisztviselők országos kongresszust tartassanak az ország székesfővárosában, Budapesten. Ekként határozott a székesfővárosban alkalmazott állami tisztviselők folyó évi június hó 22-én tartott általános nagy értekezlete, valamint a magyar köztisztviselők országos szövetségének választmányja is.

A magyar köztisztviselők országos szövetségének választmányja s a székesfővárosban alkalmazott állami tisztviselők által megválasztott végrehajtó-bizottság, fontolóra véve az erők tömörülésének szükségét és az abban rejlő nagy erkölcsi súlyt, a kongresszus előkészítésére egy közös központi bizottságot küldött ki, mely a „Tisztviselői Kongresszust Előkészítő Központi Bizottság” cím alatt mai napon megalakult.

A tisztviselői kongresszust előkészítő központi bizottság az államtisztviselők helyzetének javítására szolgáló és a sajtóban is megjelent javaslatokat igen becses anyagnak tekinti ugyan, de meggyőződése szerint egyedül az országos kongresszus illetékes arra, hogy az államtisztviselők helyzetének hű képét adja, kívánságait megvitassa, a megfelelő módokat el fogadja, a netalán egészségtelen hajtásokat lenyesse.

Az országos kongresszus tartásának javaslata a minden polgárt és társadalmi osztályt egyaránt megillető gyűlésezi és kérvényezési jogból fakad s teljesen törvényes alapon áll. A magyar társadalom gerinőét képező államtisztviselői osztály bizonyára egy hajszálnyira sem tér el ettől a törvényes alaptól s a kongresszusnak nem lehet más feladata, mint higgadtan tanácskozni, megfontolva határozni és tiszteletteljesen kérelmezni a magyar alkotmány faktorainál. A magyar államtisztviselői kar intelligenciája pedig már előre kizárja annak a lehetőségét, hogy az összes állami tisztviselőket képviselő országos kongresszus oly határozatokat hozhasson, melyek az államtisztviselői kart szembesítenék más társadalmi osztályokkal vagy megingathatnák azt a bizalmat, melynek a kormány és az államtisztviselői kar között feltétlenül fenn kell állani. Ez a bizalom az államtisztviselői kar részéről soha sem volt teljesebb, mint ma, midőn a kormány élén oly államférfi áll, ki a jog, törvény és igazság ősrórából merít s eme magasztos eszmék szerint igyekszik békét teremteni politikájában és társadalomban.

A tisztviselői kongresszust előkészítő központi bizottság abban a tudatban él, hogy az országos szervezete nagy hullámokat vert tisztviselői mozgalmak sehol sem léptek túl a törvényesség határait s ennek tulajdonítja azt a rokonszenvet, melylyel a mozgalmat a közvélemény és a magyar sajtó kíséri. Az a körülmény azonban, hogy egy országos képviselőválasztás előtt állunk és hogy a helyi bizottságok országos képviselőik figyelmét az államtisztviselők függő kérdéseire irányították, alkalmat adott arra a léleértésre, hogy az államtisztviselők ki akarják aknázni ezt a helyzetet s nyomást akarnak gyakorolni a képviselőjelöltek cselekvési szabadságára. Igaz, hogy a képviselőválasztás ideje közeledik, de hiszen az államtisztviselők mozgalma nem uj keletű, hanem 15 év óta fokozatosan fejlődik s éppen a hosszú várakozás eredménytelensége az, mely most bizonyos elemi erővel tömörítette az egész állami tisztviselői kart. Ami pedig az egyes helyi bizottságokat illeti, ezen központi bizottság legjobb tudomása szerint, ezek nem léptek túl a kérelem határát s ez a bizottság a maga részéről, körhözvétel minden oly irányzatot, amely a politikai nyomás fegyverével vagy más törvénytelen eszközökkel élne. A központi bizottságnak szilárd meggyőződése, hogy magát az országos kongresszust már jó előre meg kell szabadítani e feltételeknek még a lehetőségétől is. Tisztán és világosan kell állani az ország közvéleménye előtt, hogy az államtisztviselők csak helyzetük hű képének feltárásával akarnak hatni, csak igazságuk meggyőző erejét hozzák el az országos kongresszusra, hogy csak kérni akarnak, de nyomást gyakorolni nem, mert tudatában vannak annak, hogy mint állampolgárok mivel tartoznak a hazának, mint tisztviselők mivel tartoznak különleges helyzetüknek. Az államtisztviselőknél szükségük van igazságuk megnyugtató öntudatára s nem használhatnak más, mint törvényes fegyvereket, bizva-bizva sorsukat az alkotmányos törvényhozás tényezőire, igazságukból merített bizalommal s a kormány és az országgyűlés bölcsességében vetett reménnyel.

Ezek a szempontok lebegnek az országos kongresszust előkészítő központi bizottság előtt, midőn megféleve a részint az országos szövetséghez, részint a budapesti végrehajtó bizottsághoz beérkezett mandátumokban foglalt óhajnak, az országos kongresszust

a folyó 1901. évi szeptember hó 21., 22. és 23. napjára tisztelettel összehívja.

Együttel ez a központi bizottság azzal a kérelemmel fordul az összes vidéki bizottságokhoz, miszerint — amennyiben még meg nem történt volna — 8 nap alatt csatlakozásukat bejelenteni s a kongresszus alakulását és tárgyalási anyagát illető javaslatokat és közleményeket beküldeni (helyiség II. körület, Fő-utca 4., II. emelet) sziveskedjenek.

Kelt a tisztviselői kongresszust előkészítő központi bizottságnak 1901. évi július hó 15-ikén tartott üléséből.

Vörös László, nyug. államtitkár a közigazgatási bíróság ítélő bírāja a kongresszust előkészítő központi bizottság elnökei.

A pozsonyi állami tisztviselők, mint már röviden megírtuk, értekezletet tartottak. A gyűlés lefolyásáról most a következőket írják: Az értekezlet tiltakozik azon időtéves ellen, amely az állami tisztviselők törvényes mederben haladó országos mozgalmánál sztrájk-szerű jelleggel tulajdonít s mely a legjobbosabb igények kielégítését kéri tisztviselőket az adózó polgárok egyetemlő ellenébe helyezi, továbbá mely a mozgalomban a közeledő képviselőválasztásokra való tekintettel kényszereszközt lát a kormányban szemben; kijelentette a bizottság, hogy a pozsonyi állami tisztviselők mozgalmaól távol áll a törvényhozó testület tagjainak a kitűzött cél érdekében való tisztességellen befolyásolása. Kimondta a bizottság, hogy a pozsonyi állami tisztviselők a létfontosságú parancsának hódolva, a törvényes alapokon indított és komoly mederben folyó mozgalmat teljes erővel fejlesztik és kielégítését váró igényeik jogosságának tudatában, a kitűzött célt minden törvényes és tisztességes eszköz igénybevételével megvalósítani igyekeznek. Végül reméli a bizottság, hogy a kormány, a tisztviselők lehangozott kérelmét kielégítőleg mérlegelve, annak teljesítése elől nem fog elzárkózni.

A tekei állami tisztviselők értekezletet tartottak és csatlakoztak a tordai, illetve szegedi mozgalomhoz. Az országos kongresszus megtartását szülségesnek tartják és azon részt fognak venni. Képviselőik Saal Gyula járásbíró és Kovács Gusztáv főerdész költék ki. Majd megalakították a helyi bizottságot, melynek elnöke Saal Gyula járásbíró, intéző-elnöke Kovács Gusztáv főerdész, jegyzője Varga Gyula adótitkár.

A tokaji állami tisztviselők dr. Plathy Zsigmond járásbíró elnökelete alatt értekezletet tartottak. Kimondták, hogy csatlakoznak a tordaiak által megindított mozgalomhoz és kívánságaikat a következő három pontba foglalták össze. Kéri 1. fizetésük és lakáspénzük felemelését, hogy egyenlő legyen az osztrák tisztviselők fizetésével; 2. a nyugdíjtörvény méltányosabb rendezését s 3. a szolgálati pragmatikát. Majd megalakították a helyi bizottságot dr. Plathy Zsigmond járásbíró elnökkel és Tóth Kálmán adótitkár jegyzővel. Végül a kongresszuson való képviselettel megbízták az elnököt.

A berettyó-újfalusi állami tisztviselők július 14-én értekezletet tartottak és ott a következő határozatot foglalták jegyzőkönyvbe:

A berettyó-újfalusi állami tisztviselők kijelentik, hogy fizetésjavítás irányított mozgalom csupán a minden állampolgárnak kivétel nélkül jogát képező gyűlésezi és kérelmezési jog határára köztöz mozog s a maguk részéről nem rokonszenveznek oly törekvésekkel, amelyek sztrájk-szerű jelleggel bírnak s amelyek az állami tisztviselők fizetésrendezésének kérdését politikai küzdelem tárgyává tennék.

A székhelyi állami tisztviselők a tordai és szegedi mozgalomhoz egy szívvel-lélekkel csatlakoztak. A kezdeményezésért a tordaiakat üdvözlük. A tisztviselői kérdés állandó napirenden tartására az állandó bizottság következőleg alakult meg: Bizottság és intézőelnök: Fényes Endre kir. járásbíró. Bizottsági jegyző: Heodovits Gyula kir. adótitkár. Bizottsági tagok: Zalai Sándor kir. adótörök, Olasz József, dr. Várkonyi Gábor, Halász Zsigmond s dr. Valentin Károly kir. aljárásbírók, Balint Ferenc kir. adóellenőr, Szentpály Zsigmond kir. pénzügyi biztos, Schwartz Frigyes kir. állatorvos, Papp Gyula s Pozsonyi Ferenc kir. segédtelekkönyvezetők és Bódy Győző kir. járásbírósi irnok. Az intéző körök figyelmének s a közérdeklődésnek felkeltésére a tordai és szegedi bizottság által ajánlott módokat elfogadják s így az országos kongresszus tartását és a memorandum szerkesztését is célszerűnek tartják. A magyar állami tisztviselők immár elviselhetlenül vált helyzetének orvoslására szülségesnek és méltányosnak tartják: a fizetés- és lakpénznek a katonatisztekével arányos megállapítását a legfrüvidebb idő alatt, még pedig legalább a IX-X. fizetési osztályú tisztviselőkre nézve, mint kiknek nyomorúsága a legkiáltóbb, már az 1902. évi január hó 1-től kezdődőleg; a szolgálati időnek 30 évre leszállítását s ehhez képest a nyugdíjtörvény kedvezőbb megváltoztatását; a fizetés fokozatos emelkedésének biztosítását, előléptetés hiján korptélek alakjában; pihenésre szolgáló szabadságidő biztosítását; a minősítés titoktartosságának megszüntetését; a szolgálati pragmatikát.

A kisjenői állami tisztviselők július 14-én tartott értekezletükön, az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítása iránt megindult mozgalomhoz csatlakoztak. Egyhangulag hozzájárultak a szegedi száz as bizottság által kidőzött és a memorandum tervezetbe

felveendő 12 ponthoz. Az értekezlet elnöké választotta Tabajdi Sándor kir. táblai bírót, alelnökké Szekeres Ferenc kir. adótörököt és jegyzővé Imets Llyés kir. járásbírósi aljegyzőt. Az értekezlet megbízta az intéző bizottságot, hogy ezen elhatározásokról a szegedi intéző száz as bizottságot értesítse és gondoskodjék a Budapestten tartandó országos kongresszuson leendő képviseletéről. A tisztviselők azon kijelentések között távoztak az értekezletről, hogy anyagi helyzetüknek méltányos javítása csak nevelni fogja azt a munkakedvet, amivel eddig is végezték hivatalos teendőiket!

Az új rend Fiumében.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Fiume, július 18.

A városi képviselőtestület ma este ülést tartott, amelyen Mayländer podesztia ismertette az új rendre vonatkozó miniszteri rendeleteket. E rendeletek, szám szerint három, az 1901. évi IX. törvényeket léptetik életbe, amely megszünteti Fiumében a közigazgatási bizottságot és ennek teendőit a fumei kormányzóra és a kormányzótanácsra ruházza. Az első a tulajdonképpeni végrehajtási rendelet, a második azoknak a rendeleteknek módosítását tartalmazza, amelyek a népközlői közoktatásról és a népközlői hatóságokról szóló törvényeket életbeléptették, a harmadik pedig a fumei királyi kormányzó ügyrendjét szabja meg. E rendeleteket Szapary László kormányzó rövid átirattal kapcsolatban küldte el e reprezentanzával, a melyben reményét fejezi ki, hogy az új rend kizárja jövőre a félreértéseket és állandóvá teszi az egyetértést a kormány és a gyáros közt.

A podesztia másfél órai beszédben mutatott rá ama sérelmekre, melyeket a megelőző helyzetben az autonomia szenvedett s ezzel szemben pontonként felsorolta a most életbeléptetett törvényben és rendeletekben foglalt előnyöket. A helyzet Fiuméra nézve mostan sokkal kedvezőbb és hálával emlékezik meg Széll Kálmánról, ki a fumei kérdést ily módon megoldotta. Végül felszólalt, hogy alkalmas időben és formában terjesztessenek újból a kormány elé amaz óhajok, melyeknek ezen törvényre vonatkozólag már kifejezést adtak, de amelyek a kormány el nem fogadott. A gyűlés egyhangulag tudomásul vette az előterjesztett rendeleteket.

A három rendelet a kormányzó, a kormányzó tanács és a tanács tagjainak hatáskörét, jogait és kötelességeit a legapróbb részletekig szabályozza.

Az első rendelet szerint július 15-iktől kezdve a közigazgatási bizottság eddigi hatáskörébe tartozott, határozattal meg el nem intézett ügyek a bizottsági elnök által további ellátás végett a kormányzóhoz áttételek. Ugyane napon megszűnt a budapesti kir. ítélőtábla és a Kuria másod-, illetőleg harmadikok hatásköre a fumei városi tanács által elsőfokúlag ellátott gyámsági és gondnoksági ügyekben és ezekben azontul a másodfokú hatóságot a kormányzó, illetve kormányzó tanács, a harmadikok hatóságot a helyi miniszter gyakorolja. Megszűnik továbbá a közigazgatási bizottság által eddig gyakorolt felügyelet és hatáskör az állami börtönök és fogházak telett s az utóbbi felett a felügyelet a kir. kormányzóra megy át. Látnak ezekből, hogy a kormányzó, illetőleg a kormányzó tanács hatásköre — a kir. törvényszékek, az államgyűlés és a tengerészeti hatóság kivételével — kiterjed az összes adminisztratív ügyekre, nevezetesen az összes állami hatóságokra, hivatalokra és intézményekre, valamint önkormányzati hatóságokra. A kormányzó, illetőleg kormányzó tanács intézkedik a törvények és rendeletek végrehajtása iránt; felügyel az életbeléptetett törvények és rendeletek kelte fogantatására; örökdi a közigazgatás összehangolt teljesítését; a hatóságok alatt álló állami és városi hatóságoktól, hivataloktól és intézményektől jelentéseket kívánhat s azok alapján megfélelően intézkedik; a hatóságok alatt nem álló bíróságokhoz és hatóságokhoz egyes ügyekben, amelyek hatáskörébe tartoznak, megkeresést intézhet; a hatóságok közt felmerülő összeütközéseket elintézi; közveitit az érintkezést a miniszterek és egyes hatóságok közt; felebbviteli ügyekben másod-, illetőleg harmadfokúlag határoz s legyelmi hatósági hatáskörrel bír a tisztviselők fölött. Minden félén végén az egyes szolgálati ágak közigazgatási állapotáról jelentést és esetleg javaslatokat terjeszt elő az illető miniszterhez és egyes, bármely ügyben is jelentést, vagy javaslatot tehet, sőt felhívásra tenni köteles, valamint az illető miniszterrel közt vett különleges utasításoknak megfélelni. E rendelet további része egyes szolgálati ágak szerint szabályozza és szabja meg a kormányzó, illetőleg a kormányzó tanács hatáskörét, nevezetesen a politikai, a pénzügyi, a vallás- és közoktatásiügyi, a közgazdasági igazgatás terén, valamint legyelmi ügyekben. Végül pontosan és világosan meg van szabva külön fejezetben az eljárás és a jogorvoslatok. A kormányzó ügyeit ezek szerint a kormányzó egyedül, elnökileg vagy az illető előadóval együttesen, vagy végül a kormányzó tanácsulés intézi el. Ez utóbbira tartoznak a legyelmi ítéletek s egyáltalában azok az ügyek, amelyek elvi jelentőségű kérdéseket érintenek vagy bírósági ítéletet igényelnek. A második rendelet a népközlői közoktatásról és hatóságokról szóló törvényeket Fiumében történt

életbeléptetésére vonatkozó rendeletnek módosítására vonatkozik. A népiskolai közköztartásról szóló 1868. évi XXXVIII. törvények, valamint az 1876. évi XXVIII. törvények, mely a népiskolai hatóságokról szól, továbbra is érvényben marad s csak az ezekre vonatkozó életbeléptetési rendelet 5. része módosul, az új rendnek és viszonyoknak megfelelően. Némi tekintetben számol a módosítás a városi statútummal, anélkül azonban, hogy az állami momentumot csak a legtovábbról is érintené. Jövőben a tanítói állásokra csak oly magyar állampolgárok képesítettek, akik valamely nyilvános hazai képezdében nyertek oklevelet. Külföldön nyert oklevelet nosztrifikálni kell. A városi iskolatanács évenként jelentést tesz a közköztartásügyi miniszternek, felügyel az iskolai könyvekre és tanszerekre s joga van fegyelmi eljárás indítani. Fegyelmi eljárás indítására okul szolgálhat az is, ha a tanító államellenes tendenciákat árul el.

A harmadik rendelet a fiúmei királyi kormányzóság ügyrendjét szabályozza, nevezetesen a szervezeti és szolgálati viszonyokat, a tisztviselők jogait, kötelességeit és hatáskörét s az egész ügyvitelt.

KÜLFÖLD.

A berlini szerződés revíziója. Különös hírt közöl Konstantinápolyból a berlini *Germania*. Nem kisebb dologról van szó, minthogy a *cár revideáltatni akarja a berlini szerződést* s e végből már legközelebb Pétervárott vagy Kopenhágában konferenciát akar tartani a hatalmasságokkal. A hír még részletekkel is szolgál. E szerint a cár a szerződést úgy akarja módosítani, hogy Bulgária hadi erejének békéltetését lezártsa, amiáltal a szultánnak az a lehetőség nyujtatódnék, hogy a tervezett macedóniai reformoktól eltekintsen. Szerbia és Montenegró pedig felszólítatnék, hogy az albánokkal szemben szüntessék meg a saját kezdeményezésű megtorlásokat, aminek ellenében viszont a cár a porjától biztosítékot kérne az albán alattvalók további nyugtalanságaival szemben. Mind e részletek arra vallanak, hogy ezt a hírt nem kell komolyan venni.

Kormányváltás Dániában. Keresztély dán király tegnapi este érkezett haza furdéséből Kopenhágába. Amint hazaérkezett, a *Sohsted-kabinet*, amely csak a király távolléte miatt maradt meg állásban, lemondott. A király a lemondást elfogadta s legközelebb *Holstein-Ledreborg grófot bízta meg az új kormány megalakításával*. Kopenhágából ezzel együtt azt is jelentik, hogy az orosz cári pár augusztus közepén érkezik oda, míg az övezgye cárnét már e hónap végével várják. Az angol királyi pár is elmegegy Kopenhágába, de érkezésükről még nem tudni bizonyosat.

Antiklerikális zavargások Spanyolországban. Saragossában is nagy antiklerikális tüntetés volt tegnap verekedéssel és sok sebesüléssel. A klerikálisok körmenetben járták be a várost, a menetet *Cavero* karlista tábornok vezette. A mikor a nép ezt megtudta, összecsoportosult és *Éljen a szabadság!* kiáltásba tört ki. Ebből támadt a katolikusok és a liberálisok közt az első csetepaté. A katolikusok *késsel és revolverral fölfegyverkezve* folytatták a körmenetet. Egy zászlóvivő pap a tüntetők közé hajította a zászló nyelét, a mi újabb verekedésre adott okot. Állítólag *ötven ember megsebesült*. Egy tüntető csoport berontott a *Noticiero* katolikus lap szerkesztőségébe s nagy kárt tett a szobákban. A lap szerkesztője a dulakodásban megsebesült.

A *Faara-ügynökség* jelenti továbbá Saragossából, hogy a tüntetők tegnap beverték néhány kolostor és a jesuita kollégium ablakait és felgyújtották egy kolostornak a kapuját. A körvéményen a klerikálisokat teszi felelőssé a zavargásokért. Az összeütközés alatt mintegy 200 lövés dördült el. Összesen megsebesült 45 ember, köztük tizenkettő súlyosan. Mára és holnapra az egyházi hatóságok felfüggesztették a körmeneteket.

Törökország és a Balkán keresztény nemzetiségei. Ma megint beöntötték a szultán csészejébe a fekete levést: ismét végig kellett halgatnia egy sor kellemetlen reklamációt, ezuttal orosz és montenegrói részből. A mai reklamációk a következők:

Popovics Szávát, akit annak idején prisztinai lelkesedés akarták beiktatni, de időközben letartóztatnak, más Prisztinában letartóztatott szerbekkel együtt szabadon bocsátották. Mindazáltal *Nikofór* prisztinai érsek értesítette az ekumén patriárkát, hogy a prisztinai szandzsakban lévő templomokat bezáratta. Az ekumén patriárkha a Jildiz-palotában és a portánál energikusan felszóllalt ebben az ügyben. *Szinovjev orosz nagykövet is csatlakozott a patriárkha felszólalásához*. Hivatalos török körökben kijelentik, hogy semmit sem tudnak a templomok bezárásáról. Az ügy tisztázása végett szigorú vizsgálatot rendeltek el. Azokra a hírekre, hogy Albániában folytatják az ortodox lakos-

ságnak az izlámra térítését, az ekumén patriárka és *Szinovjev* orosz nagykövet erre a dologra irányította a porta figyelmét.

Balkics montenegrói követ azzal a sürgős kérelemmel fordult a portához, hogy a török-montenegrói határon Mokeában lévő török csapatokat hívják vissza, mert attól tartanak, hogy *konfliktusra kerülhet a dolog a török katonák és a montenegrói lakosság között*.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, július 18.

Az egész világ úgy tudja eddig, hogy az angolok az igazságos ügy színében legalább is bajosan felzúszhatók hadjáratukat meglehetősen kiméltelenséggel, sőt barbarizmussal is folytatják Dél-Afrikában. De ha nem hinnék is el mindazt, amit boer-barát részlől az angol hadviselés ellen felhoznak, akkor is képtelen tulzásnak kell tekintenünk Sir Edward Greynek legutóbbi elukubrációját, ki egy választói ülésen Lord Rosebery ismeretes manifesztumára válaszolva, arra a kijelentésre ragadtatta magát, hogy a délafrikai hadjárat igazságos és az angol hadviselés *tulságosan humánus* volt. A boerok — tette hozzá — nemes angol politikusok — *sohasem szeresheték vissza többé a függetlenségüket*. Visszaszereshetik-e, vagy nem, az még a jövő titka és ők semmiesetre sem fogják erre nézve kikérni Sir Edward Greynek a véleményét, de hogy az angol hadviselés mennyire volt „tulságosan humánus“ arról alábbi közleményeink érdekes felvilágosítást nyújtanak.

(Az angolok délafrikai hadviselése.)

Egy-egy levél van előtünk az angol me a boer táborból, mindkettő egybehangzóan bizonyítja mily barbár módon pusztítják az angolok Transvaalt és Oranjet. Ha már a boer kommandókkal nem bírnak, úgy a védetlen farmokat perzselik fel, vagy a semleges vöröskereszt-csapatokat fogják el, hogy legyen mit táviratozni Londonba. Az egyik levelet az angol táborból egy *Schubert* nevű magyar ember írta, aki talán egyetlen magyar, aki a boerok ellen küzdők táborába állott. *Schubert*, aki hivatására nézve hajóskapitány, tagja a 2. sz. angol önkéntes ezrednek, amely *De Wet* ellen operál. A hajóskapitány a londoni Rothschild báró protekciójával elutazott Transvaalba, hogy a háboru végével üzleti dolgokat lebonyolítson. Mikor azt látta, hogy a béke még sokáig késik, fősapott katonának. A táborból levelet írt *Nagy Imre* hajóskapitánynak Fiuméba s a következőket mondja:

Csapatunkat Fokvárosból Johannesburgba vitték vasuton. Tizenkét napig tartott az utazás, mert a sínek sok helyen föl voltak szaggatva, különösen minél jobban közeledtünk az ellenség felé. *De Wet* boer kommandáns vakmerő csinyjei uton-utólen láthatók voltak. Bloemfontein föl kezdve a vonat csak nappal haladt. A mozdonyvezetők Dárius kincséért sem mentek volna éjjel, mert féltek, hogy a vonat kiskiklik, vagy a levegőbe röpül. Éjjel, illetőleg amikor beesteledett, megállapodtunk, s ha a közelben angol tábor, vagy állomás volt, ott maradtunk. Ha ilyen nem volt, akkor a sötétség beállta előtt őrséget állítottunk föl a vonal mentén, s a vasuti kupékat nyergekkel, takarókkal és mindenféle holmival ebarrikádozva, teljes készenlétben töltöttük az éjszakát. Erre az elővigyázatra szükség volt, mert a boerok mindenfelé portyáznak. Hébe-hóba váltottunk is pár lövést. Végre Johannesburgba érkezünk. A város teljesen el volt hagyva, kivéve a katonai közegeket. Innét ezredünket *Coillie* tábornokhoz rendelték, aki hadosztályával a Johannesburg, Heidelberg, Greilingstad, Standerton, Woikrust, Charleston, Majuba, Lady-smith és Natal közti vonalat védi és onnét jobbra-balra az ellenséget a hegyek közé szorítani igyekszik. A boerok házait mindenütt lerombolják, farmjaikat elégetik és barmaikat elhajítják. Ezredünk különösen *DeWet* és *Delarey* ellen csatázik. Nekünk, önkéntes ezredbelieknek jó lovaink és könnyű fegyvereink vannak. A fősapok előtt mi lovagolunk 20–30-an, de nem egy csomóban, hanem körülbelül 50–100 lépésvire egymástól legyező formában vagy vonalban. Az ellenséget kicsaljuk retekéből, s amikor a nehéz tüzelés megkezdődik, mi elvágatunk, a fősapok pedig elvezik a munkát. Egy párszor mi is estünk kelepecsbe s több érdekes kalandom volt. Jelenleg táborban vagyunk a Vaal-folyón átvezető vasuti hid mellett, mely acébból van építve, 3 ívet képez és 2 gránitállványon nyugszik; hossza körülbelül 860 lépés. *De Wet* megesküdött, hogy a hidat föl fogja robbantani s ezért erősen őrizték. Már többször támadást intéztek ellene, mindig éjjel, de tervük nem sikerült s jól elporoltuk őket. Szeretném, ha a háborunak vége lenne. A szegény ország el van pusztítva, a kereskedelem szünetel. Azért pusztítunk el mindent, hogy se menhely, se elesség ne maradjon a boerok számára.

Másik levelet egy boerbarát német orvos, dr.

Tiemann írta Pretóriából. A következő épületes dolgokat meséli:

Rooihoogtenál táborig kórházzal együtt az angolok fogságába kerültem. Azonnal megkértem *Dartnell* tábornokot, hogy bocsásson ismét szabadon, de ez nem történt meg, sőt mozzog kórházamat is elveztettem. Három kocskinat, az összes gyógyszereket és kötszereket elégették. Csak két takarót sikerült megmentenünk és a ruhát, mely rajtunk volt s az angolokkal kellett vonulnunk. Ez alkalommal tanuja voltam annak, milyen iszonyu pusztítást vittek végbe az angolok mindenütt. *Az angol tisztek egyenesen beismerték, hogy céljuk mindent elpusztítani s a családokat, asszonyokat és gyermekeket a farmokról elszállítani*. Miután harminchárom napig így ide-oda vonultunk, végre *Piet-Retief*be érkezünk. Ott nagynehezen engedelmet kaptunk *French* tábornoktól, hogy Pretóriába menjünk. Az egész idő alatt nem válhattunk ruhát, úgy, hogy kétségbeesett helyzetben érkezünk Pretóriába, ahol *Morzuell* tábornok, a város határain belül szabadon mozoghatunk. Egész addig úgy bántak velünk, mintha hadifoglyok lettünk volna.

(A boerok hadviselése.)

London, július 18.

A *Daily Telegraph*nak jelenti Pretóriából; Azok a hírek, hogy a boerok a blackfonteini ütközletben megölték az angol sebesülteket, nem látszanak valószínűnek. A boerok az egész háboru tartama alatt emberségesen viselkedtek a foglyokkal és sebesültekekkel.

(Sir Edward Grey.)

London, július 18.

Sir Edward Grey tegnap tiltakozott *Rosebery*nek a liberális párttól kibocsátott manifesztuma ellen. Tagadja *Rosebery*nek azt az állítását, hogy a liberális párt egységes nem lehet helyreállítani. Ami a délafrikai hadjáratot illeti, az igazságos és tulságosan humánus volt; általános amnesztációról szó sem lehet s a boeroknak nem lehet meghagyni függetlenségüket.

(A harcterréről.)

London, július 18.

Abban a harcban, amely e hó 14-én Aliwal-northtől 24 mértöldnyire folyt, angol részlől elesett hét ember, megsebesült három tiszt és 47 ember.

London, július 18.

Kitchener jelenti Bloemfonteinből tegnapielőtti kelettel: Az oranjei harcokban a boerok részlől elesett *Botha* Károly, *Botha* Fülöp fia, *Humun* Tamás hadnagy és *Oliver* lovasszászlós.

(Boer áruló büntetése.)

Amsterdam, július 18.

Az *Amsterdam Courant* pretóriai levelezője a délafrikai háborunak következő rendkívül érdekes epizódját írja meg lapjának.

Néhány héttel ezelőtt *De Wet* tábornoknak már legalább ötvenedszer sikerült kisiklania *Kitchener* kezei közül. Most azonban egy súlyos dolgot fedezett föl. Ugyanis íróasztaláról eltűnt egy kis sztratégiai térkép, amelyet ő maga rajzolt és amelyen pontosan meg volt jelölve az utak és ösvények, valamint az időpont is, ahol és amikor embereinek azokon át kellett haladnia. Feltűnt neki, hogy éppen egy rejtett uton és a térképen megjelölt helyen lepték meg az angol csapatok. Semmi kétsége sem volt aziránt, hogy árulás történt. Azonnal összehívta egész kommandóját egy nagy tisztásra, ahol haragolt reszkető hangon mondta el a történeteket. Szavait így végezte:

— Áruló van köztetek, mert valaki ellopta és az angolok kezébe szolgáltatva a topográfiai térképemet. Azt is árulónak tekintem, aki tud a dologról, de nem meri az illetőt följelenteni. Kijelentem, hogy mindaddig, amíg föl nem fedezzük a bűnöst, mindenkit árulónak tartok, akik sátorom közelében táboroztak!

Leirhatatlan hatást tettek ezek a szavak és a boerok halált kiáltottak az árulóra, esküdözvén, hogy kikutatják. Legjobbhan azonban két fiatal boer dühöngött, úgy hogy kiáltozásuk kivált a többiekéből.

*De Wet*nek, akinek bámulatos emberismerete van, azonnal feltűnt a két fiatal ember hadonázása, és észrevette, hogy löhaborodásuk mesterkelt. Egyenesen feléjük ment és erősen a szemük közé nézett. Erre mind a kettő elspádot és *De Wet* a legnagyobb lelkinyugalommal így szólt a környezetéhez:

— Fogjátok el őket, ezek az árulók!

Miután ez megtörtént, megmotozták őket és a motozás igazat adott *De Wet*nek, mert az egyiknél a következő, cseruzával írt angol nyelvű cédulát találtak:

Még egyéb és fontosabb felvilágosításokra van szükségünk a *Wehslyba* vezető utról.

A másiknál egy négyezer font sterlingre szóló utal-

ványt találtak a pretóriai angol parancsnoksághoz. A két elfogott nem is tagadta bűnét. Zokogva vallották meg, hogy biztosra vették a két boer kommandó körülvételét, meg azután bele is untak már a katonaszkodásba és *De Wet* nem akarta őket elbocsájtani; mindezek arra készítették őket, hogy az angolok kezébe szolgáltatassák magukat.

De Wet azonnal összehívta a haditörvényszéket és halálbüntetést indítványozott a két árulóra, amit egyhangulag el is fogadtak. *De Wet* azonban így szólt:

— Nem illő dolog, hogy boer kezek ontsák két veteránoknak a véréit, hanem indítványozom, hogy a táborunkban levő angol foglyokkal lövessük őket agyon.

Az eszme helyeslésre talált, mire azonnal előhívták a tizenkét angol foglyot és *De Wet* így szólt hozzájuk:

— Ti azért jöttetek Dél-Afrikába, hogy bennünket kipusztítsatok. Nos hát, itt az alkalom, löjjetek agyon ezt a két embert és azonnal szabadon bocsátlak benneteket.

Néhány perc múlva tizenkét puská dördült el egyszerre és a két áruló, akiknek szülei különben *De Wet*nek jó ismerősei voltak, ott feküdt holtan egy árokban. A tizenkét angol katona pedig vígan ballagott Pretória felé.

HIREK.

A cselédek.

A rendőrség tegnap letartóztatta *Radics* Simonné harmincegy esztendő cselédét, aki *Gardallón Teréz*, *Mayer Anna*, *Novák Borecs* és *Karaffa Gyuláné* nevek alatt különböző helyeken beszegődött s minden gazdáját meglopta. Nemesak Budapesten, hanem Vácon, Esztergomban és Szent-Endrén is követett el lopást.

Hogyan szabad megtörténni olyasmi-nek, amit fennebb, az apróbetűs sorokban eldarál az apróbetűs rendőrségi kommuniké. A cselédek állítólag állandó nyilvántartás alatt állanak. Negyvennyolc óra alatt be kell jelenteni őket a bejelentési hivatalban, ha szolgálatba szegődnek s ugyancsak negyvennyolc óra a határideje a kijelentésnek is. (Ez persze speciális budapesti szó és rossz szó, mert nincsen semmi értelme. Kijelenthetem a véleményemet, a szerény nézetemet, kijelenthetem ezt meg azt a tényt, de hogy egy személyt kijelentsek, arra nem elég kiadós a kijelentésekkel foglalkozó szerveztem.) Negyvennyolc órán túl már bűnságot rónak a cseléd tartó nyakába. — Azonban ez a kijelentés, bejelentés — úgy látszik — nem sokat ér. Valószínűleg az a hibája, hogy nincs összeköttetésben az egyéb bejelentésekkel. Világosabban szólva: — *Radics* Simonné szolgálatba állhatott *Gardallón Teréz*, *Mayer Anna*, *Novák Borecs* és még egyéb akármicsoda nevek alatt. Egyszerűen tudomásul vették, holott ha belelapoztak volna azokba a könyvekbe, amelyekben mi általánosságban föl vagyunk sorolva mint budapestiek, nyilvánvaló lett volna, hogy ilyen nevű cselédek Budapesten nincsenek s aki ezeket a neveket használja, az csaló kell hogy legyen. — Most következik a menetség. — Sok a név és kevés a hivatalnok. Hát ez öreg hiba, de rámm nem tartozik. Azért járulok hozzá a közterhekhez mindenféle adóimmal, hogy megvédelmezzen a közösség a zsványtól, tolvajtól. Ezzel a felületes eljárással azonban nemesak, hogy meg nem védelmeznek, hanem rendőrileg besegítik a házamba a tolvajt, akitől esetleg a gyermekeim is megtanulnak lopni. Hogyan szabad ennek megtörténni?

Budapesten se a Rókus, se az új város-ház, se az utcarendezés kérdése nem olyan fontos, mint a cselédkérdés. Kissé furán hangzik, különösen az ugynevezett intéző uraságoknak, akiknek a szép, nagy jövedelemből telik arra, hogy felfogadják és jól megfizessék a cselédség legjavát s akik ilyenformán nem is értik azt, hogy mi a cselédmizéria. A kis háztartások nyomorúsága ez, az olyan családok, amelyek husz-huszonkét forintot képe-

sek kifizetni havonként a cselédségüknek s ezért a pénzért kibérlik magoknak az örökös kellemetlenséget, lármát, duruzsolást, követelőzést, fenyegetőzést, haragot, pörlekedést, no meg azt is, hogy meglopják lépten-nyomon. — Mire megunja az egyiket, hát másikkért, jobbért folyamodik a cselédszerzőhöz. Igré borravalót is, csak egyszer már olyat kapjon, akivel egy kis engedékenységgel ki lehet jönni valahogy. — A cupringer mindent állít, de hát bolond volna, ha olyan lányt hírtana be cselédnek valami tisztességes házába, aki ott otthont talál magának s megmaradna a szolgálatban éveket. Neki nem ez az érdeke, hanem az, hogy minél gyakrabban változtassa a helyét a cseléd. Ha ügyes ember, hát ki kell szimatolnia, hogy melyik a jó cseléd-tartó gazda. Annak rossz cselédet kell kapni, hogy minél hamarabb kiadja az útját. A rossz cseléd tartóhoz pedig jó lányt kell küldeni. Itt majd a lány mond föl és keres magának új helyet. A cselédszerző minden közvetítéssel kapja a provizióját s ha kevés a közvetítés, akkor rosszul megy az üzlete. A legjobb üzletet ma Budapesten az a cupringer csinálja, aki az ilyen *Radics* Simonnékat viszi be a házakba. *Radics* Simonnékat biztosan ki dobják hamarosan s a cselédszerző ad egy újabb *Radics* Simonnékat a helyébe. Akár ötvenkettőt egy év alatt.

A cselédhelyezés dolgan okvetlenül változtatni kell valamit, mert itt arról a kis nyugalomról van szó, ami egy kenyér után szaladgáló, szerényebb viszonyok között élő munkás embernek fennmaradna, ha hazamenve nem találna fölfordulásban a házat a cselédei miatt. S szó van a gyermekeinkről, akik akármicsoda tilalom is rekeszse ki őket a konyhából, mégis behúzódnak a cselédek közé. Az apjuk, anyjuk régi ismerős már, de a cseléd új. Különösen, ha gyakran változik s a gyerek végtelenül érzékeny, mindent megrögzítő kis agyában iszonyut rombolhat egy-egy cseléd. S végül jusunk van arra, hogy más cselédeket kapjunk, mint a milyen a maiaknak legalább is nyolevan százaléka — a cupringer-nevelés — mert a verejtékes munkánk árából fizetjük őket, meg annak a szobának a bérét, amiben laknak, meg az ellátásukat, ami Budapesten ugyanaz, ami a cseléd tartóé. Még egy kocka cukor különbség sincs a két koszt között. S ez természetes is, de hát az nem természetes, hogy azok a nagyfejű urak, akik a budapesti ember sorsát intézik, minden javébre gondolnak, csak arra nem, hogy javítsanak egy olyan cselédhelyezési rendszeren, aminek az alapja az, hogy minél többször kell, hogy helyet változtasson a cseléd. Ez a rendszer el kell, hogy rontsa még azt a tisztességes anyagot is, ami a rendelkezésre áll, mert ettől függ az, hogy bort iszik-e a cselédszerző ur vagy vizet...

Kínálkozott itt egy nagy esomé olyan cseléd, akit egy kis türelemmel okvetlenül hasznossá lehetett volna tenni Budapest városában. A székely lányok, azok, akiknek senki se áll útjába, amikor csapatosan viszik ki őket Romániába az ügynök — nem cselédnek. Hát gondolt-e egy budapesti cselédszerző arra, hogy ezeket a lányokat kínálja fel a szolgálatra. Dehogyan. Csak nem bolond. Ezek a lányok, messze a hazájuktól, idegenül ebben a nagy városban, bizonyára hosszasan megmaradtak volna azoknál a családoknál, amelyeknél helyet kaptak volna — s minden hónappal egy-egy forint sápot raboltak volna el a cselédszerzőtől. Mert a cselédüzlet úgy jó, ha havonként változnak a lányok.

Ezen a rendszeren kell változtatni valahogyan és pedig nem úgy, hogy valami egyesületre bizzák a közvetítést. Ez nem jótékonykodás, hanem üzlet és az is kell, hogy maradjon. — Az egyesületek, például a Mártha-egyesület is, — bocsánat a kifejezésért — éilhetetlenek. Annak az irodájában éppen úgy fesszeng a cseléd, mint a cupringernél és grimaszt vág, ha azt hallja, hogy kofélni kell a szobapadlót és hogy négy

gyermek van a házban, a lakás pedig — uram bocsásd meg a bűnét az ilyen gazdának — a negyedik emeleten. A Mártha-egyesület uri asszonyai jótékonykodnak az elhelyezéssel, bizonyos garanciák ellenében helyezik el a leányt, biztosítják számára azt, hogy jó helyre kerül és mégse szídják ki a helyiségükből ezt a cupringer-nevelést, amely ott kezdi a szolgálatot, hogy nagyobb ur akar lenni, mint a mekkora ur a gazdája. Az ilyen munka se ér semmit.

En behoznám a prémium-rendszert. Minél tovább marad meg egy helyben a cseléd, annál nagyobb közvetítési díj illeti meg azt, aki a szerződéses viszonyt közvetítette. A magam kis háztartásában már meg is csináltam azt, hogy amikor a feleségem cselédet fogadott, azt mondtam a közvetítőnek:

— Jöjjön ide két év múlva. Irja fel a nevem a jegyzőkönyvébe s melléje ennek a lánynak a nevét is. Ha két esztendő múlva is itt fog lakni ez a lány, kap tőlem huszonöt forintot.

Azonban egy se érdemelte ki a huszonöt forintot.

(Th.)

Budapest, július 18.

— BUDAPESTI NAPLO. Július 15-én

új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *József* főherceg nagyobb kísérettel bosszabb tartózkodásra a jövő héten Kiszjenőre érkezik. — *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter a hercegovinai-dalmát vasutak megnyitására *Barvits* Albin miniszteri tanácsos. *Ehrenhöfer* Aladár osztálytanácsos és dr. *Hollán* Sándor miniszteri titkár kíséretében ma reggel visszaérkezett. — *Gromon* Dezős államtitkár *Linz*ből, ahol báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszterrel találkozott, visszatért Budapestre. — *Antal* Gábor a dunántúli ev. ref. egyházkerület püspöke, körlevélben értesítette a veszprémi egyházmegyét, hogy szeptember hó végén tartja meg egyháztalogatását.

— Ötödik főherceg fia Magyarországon. *Békecsabáról* írják, hogy *Károly* a fiatal főherceg ma reggel *Wenckheim* Dénes grófnál a dobozi erdőben özbakra vadászott. Déiben *Wallis* gróffal *Debrecenbe* utazott. *Debrecenbe* este érkezett meg; a vasutnál báró *Berg* huszárkapitány várta, kibez a főherceg szállott. Holnap a Hortobágyra megy, aztán a várost tekint meg.

— Waldstätten tábornagsereg jubileuma. A jövő hónap 15-én tölti be Waldstätten tábornagsereg gyalogsági főfelügyelő katonai szolgálatának ötvenedik évét. Ebből az alkalomból szeptemberben nagy katonai ünnepet rendeznek a jubilás tábornagsereg tisztelőire a bécsújvárosi katonai akadémiában, ahonnan Waldstätten tábornagsereg ötven év előtt került ki hadnagyi ranggal.

— Emléktábla a Muzéumban. A Nemzeti Múzeum százéves jubileumának programja ismét érdekes ponttal gyarapodott. A szabadságharc idején ugyanis, amikor *Heintz* tábornok halomra akarta lövetni a lánchidat és a magyar főváros középületeit, a Nemzeti Múzeum kincseit és ereklyéit a múzeum pincéjében rejtették el. A főlepcsősornak alatt levő pince egyik fülkéjében falazták el ezeket a drágaságokat, nehogy esetleg tűz által pusztuljanak el. Most, a jubileum alkalmából, a nemzeti kincsek egykori rejtéshelyét emléktáblával jelölik meg. Különben a Múzeum egész épülete alatt óriási, szellős, tágas pince húzódik körökörül, amelyhez fogható nincs a fővárosban, úgy hogy ez a földalatti helyiség is valóságos látványosság számba megy.

— Országos Árpád-ünnep. A szegedi határhoz közel eső pusztaszeri síkon emelt a magyar nemzet az ezredévi ünnepen méltó emléket a Honfoglaló Árpádnak. A díszes emlékműről, amely az árpád-házi királyok korában épült monostor tözomszédságában van, az ország el is felejtkezett azóta; csupán a szegedi szombatosszabatságosság zárandokolt ki minden esztendőben az árpád-emlékhez és hazafias ünnepélyt rendezett ott. Ez ünnepélyen évről-évre nagyobb társaság vett részt úgy, hogy az idén rendezendő ünnep már országos jellegűnek ígérkezik. A fővárosból is nagy társaság készül Pusztaszere. A kirándulást a szegedi szombatosszabatság rendezi s az érdeklődő hazafias közönségnek szívesen szolgál a szükséges felvilágosítással a rendező-bizottság elnöke, *Kovács* József tüzoltóparancsnok (Szeged, tüzoltó-palota.) A kirándulás augusztus 4-én lesz s a társaság az egész napot künn tölti a szabad ég alatt az Árpád-szobor mellett.

— **Korvin-kodexek a külföldön.** *Széll* Kálmán miniszterelnök, mint értesülünk, a bécsi külügyminisztérium úján tárgyalásokat folytat a belga kormányal a brüsszeli királyi-könyvtárban lévő Korvin-kodex átengedése tárgyában. Az átengedésre vonatkozó egyezmény már a legközelebb létre jön, amennyiben a kodexért 6 felseje hajlandó cserébe becsajítani a bécsi cs. és kir. udvari könyvtárban lévő és a belga nemzetre vonatkozó néhány okmányt. A magyar kormány újabb felveszi az 1891-ben megszakított tárgyalások fonálát a visszaszerzeshető Korvin-kodexek ügyében. *Cheltonhamban* Sir Thomas Phillips gyűjteményében két Korvina van, amelynek átengedése iránt már egy ízben összekötésbe lépett a magyar kormány a tulajdonossal, de akkor oly nagy összeget kívánt az átengedésért, hogy a magyar kormány kénytelen volt a vételről lemondani. Most *Széll* Kálmán miniszterelnök újabb ajánlatot tett a Korvinak megszerzésére nézve, de a tulajdonos ezúttal is igen magas összeget kér. Mindazonáltal remélhető, hogy az egyezmény a magyar kormány és a tulajdonos között mégis létrejön. A serajevói bosnyák nemzeti múzeumban egy kötet található, amelynek megszerzését szintén csere útján óhajtja a miniszterelnök s ezzel kapcsolatban még több kodex tulajdonossal óhajt az ügyben összekötésbe lépni.

— **Óváció a főispánnak.** *Gömör- és Kishont vármegye* e hó 17-ikén tartott törvényhatósági közgyűlésén lelkes óvációján részesítette *Hámos László* főispánt, aki most töltötte be hivatalos működésének tizedik esztendejét. *Bornemssa* László alispán üdvözölte először a jubilálás főispánt a tisztikar nevében. Utána *Szentiványi Árpád* bizottsági tag a törvényhatósági közgyűlés tagjai nevében mondott üdvözlő beszédet és indítványozta, hogy az új megyeháza való átköltözködéskor rendezzenek ünnepélyt a főispán tiszteletére. *Hámos* főispán meghatva köszönte meg az óvációt és kérte a törvényhatósági bizottságot, hogy továbbra is részesítse hazaifas támogatásában. A közgyűlés azután ismételt óvációk közt ellogadta *Szentiványi* indítványát.

— **Tolsztoj.** Oroszországból ma azzal a hírrel kecsgettük az agg Tolsztoj híveit, hogy állapota éppen nem veszedelmes. Közönséges gyomor-kólikája van, amely fájdalmas ugyan, de muló természetű s gondos ápolás mellett Tolsztoj nemsokára fel is gyógyul. Egy pétervári táviratunk éjjel a következőt jelenti:

Az orosz távirati ügynökségnek egyik munkatársa, aki Tolsztoj jasznája-polyánai birtokán meglátogatta, azt jelenti, hogy Tolsztoj orvosai tilalma ellenére esős időben kilovagolt és már 10-ikén este érezte, hogy maláriát kapott. A betegség 15-ikéig folyton rosszabbodott. 15-ikén kissé javult az állapota, de még olyan gyöngye volt, hogy segítség nélkül nem tudott járni. 16-ikán megint rosszabbra fordult az állapota. Eje egyre fogyott és érverése 150-ig emelkedett. Éjjel a beteg állapota nagyon aggasztó volt, de azután elaludt és utána sokkal jobban érezte magát. Ma reggel nagyon jól volt a beteg. Folyton irodalmi munkáiról beszélt. Az egész család ott van a beteg író ágya körül.

— **Tanítóképző tanárok kursusa.** A tanítóképző tanárok első szüneti kursusa tegnap ért véget. A tanfolyam várakozáson felül sikerült. Tizenöt hallgató kapott ösztöndíjat, 54 hallgató gyűlt össze az ország minden részéből az állam és kivétel nélkül valamennyi telekezet tanítóképzőjéből. A tanfolyam tárgya volt: *tájékozás a modern pszichológiában*, amibe maga a tudományág magyar mestere, dr. *Pauer* Imre vezette be a hallgatókat. Mellette dr. *Ranschburg* Pál pszichofizikai- és dr. *Vangel* Jenő biológiai kísérletei mutatják be a lelki és testi életformák kapcsolatát, bevezetvén a hallgatókat a módszerek gyakorlatába is. A tanfolyamot bucsulokoma fejezte be, amelyet a hallgatók rendeztek az előadó tanároknak és dr. *Kiss* Aron pedagógiai igazgatónak, mint a tanfolyam házigazdájának tiszteletére. Innen táviratban üdvözölték a csorbai tónál üdülő *Wlassics* minisztert, aki még tegnap *Pauer*hez intézett válaszában örömet fejezte ki a tanfolyam sikerén. Előző napon pedig a tanfolyam hallgatói testületileg tisztelegtek *Axamethy* és *Kuliseky* kultuszminiszteri tanácsosoknál, ahol dr. *Kovács* János egyesületi elnök mondott köszönetet a tanfolyam rendezésért.

— **Loubet-halom.** *Hugues le Roux* a párisi *Figaro* munkatársát, akinek cikkét csak az imént közöltük afrikai utazásáról, *Loubet* elnök kihallgatáson fogadta. Ez alkalommal átadta Menelik király sajtókezelő levélét, amelyben ez igazolja a fölfedezések fontosságát. A népus levele antihari-nyelvén van írva finom pergamentre, amelyen Menelik sajátossága aláírása és pecsétje látható. A levél nagyjából így szól: *Hires és nagy barátommal Loubet* val tudatom, hogy *Hugues le Roux* engedélyemmel és segítségemmel fölkeresette a Didesza-folyónak a Kék-Nilussal (amelyet mi *Abcinak* nevezünk) való egyesítését és aztán tovább hatott a Kék-Nilus felső szakaszán. Ennek emlékére a Didesza közelében levő emelkedést *Loubet-halomnak*, egy másik hegyet pedig *Tuton* császárnéról neveztem el. Epp így örökítem meg a derék fölfedező, *Hugues le Roux* nevét is.

— **A boxervezések kivégzése.** A boxervezések a kínai császár az egyesült hatalmasságok parancsára halálra ítélte. De csak három ilyen halálos ítéletet hajtottak végre az európaiak szemeláttára, a többi elítéltet „másutt végezték ki.” Hogy ez szemenedett hazugság s egyszerű becsapás, azt megerősíti egy kínai újság körmönfont riportja, amely az ekukció részletes leírásával iparkodik az érdekelteket tétvára vezetni. A kínai riport így szól:

Egyiket sem lepte meg a halálos ítélet. Egyikük sem várt enyhébb ítéletet, sőt szinte csodálkoztak, hogy a sors olyan kedvező volt velük szemben. A legnagyobb nehézséget okozta *Csaucusciau* halála, mert Hsziangfu lakossága nagyon szerette *Csaucusciau* s nem akarta megengedni, hogy az idegenek parancsára eltegyék láb alól. Mikor február 17-én megtudták, hogy a boxermozgalomban résztvevő mandarinokat halálra fogják ítélni, a lakosság nagy kegyelmi kérvényt küldött a császárhoz és tiltakozó gyűléseket tartottak. Zavarában az özvegy császárné összehívta az államtanácsot, hogy mitévő legyen. A tanács óráig ült együtt s végre a császárné anyai engedményt tett, hogy az igazságügyi hivatal főnökét ne végezzék ki, hanem ehelyett legyen öngyilkossá. Február 21-én reggel nyolc órakor olvasták föl az ítéletet *Csaucusciau* előtt. A szerencsétlen még mindig reménykedett, hogy a császárné meg fog neki kegyelmezni, de az özvegy császárné, akit akkor éppen nagyon szorongattak *Waldersee* csapatai, nem merte rendeletét megváltoztatni. *Csaucusciau* egészen *finomra vert arany lemez evésével* akarta magát megölni, amire előkelő kínaiaknál szokásos módja az öngyilkosságnak. A halál ilyenkor fulladás következtében áll be. De *Csaucusciau* abban a reményben, hogy a császárné kegyelme mégis megérkezik, csak keveset evett, úgy hogy estefelé még opiumot kellett ennie, hogy a *kiültölt órára meghaljon*. *Csvang* herceg, akinek *Pucsu* utában adták át a halálos ítéletet, azonnal végrehajtotta magán az ítéletet. A mandarinok egyik templomában fölakasztotta magát a hírhedt fébérselem zsinéggel melyet a császár küldött neki.

— **Tehát csak öngyilkosság?** — szólt — mikor a halálos ítéletet előtte fölolvasták. Régen tudtam, hogy meg kell halnom. Félek, hogy a császár sem lesz sokaig életben.

A leggyávábban viselkedett *Jüngnien*, a cenzori hivatal elnöke. Még mielőtt a császár ítéletét megtudta volna, *füdelt evett, amig megfűllt*. Halálát néhány napig elitkolták, míg a császár várva-várt rendelete csakugyan megérkezett.

— **Meggyilkolta a gyermekeit.** Megrendítő gyermekgyilkosságról ad hírt *Keszthelyi* levelezőnk: *Laskai* Tivadar ottani fakereskedő öt éves leánya, majd három hétre rá tizenegy éves fia hosszabb betegség után meghalt. *Laskait* névtelen levélben feljelentették a járásbírósnágnál, hogy a gyermekeket megmérgezte és a mérget állítólag befőtben adta be a kis ártatlanoknak. A főügyész a tetemet után egy hétre exhumáltatta a holttesteket és az országos vegyészettel megvizsgáltatta, aki arzen mérgezést konstatait. A nagykanizsai ügyész ma ideérkezett és *Laskait* letartóztatta. A városban azt beszéltek, hogy *Laskai* nőülni akart és a gyermekek utjában voltak. *Laskai* letartóztatása nagy szenzációt kelt *Keszthelyen*, mert ott eddig köztisztületben állott.

— **Az Eötvös-alap jelentése.** Az Eötvös-alap gondozói az elmúlt esztendői eredményes munkásságukról számot adnak je entésükben.

Az Eötvös-alapot gondozó *Országos Tanítói Segély-Egyesület* a jelentés szerint az 1900–901-iki tanévben 68 tanítói család gondjait enyhítette 7100 koronával, amelyet részben ösztöndíj, részben pedig segély alakjában osztott ki; 60 tanulóknak, az ellátásból 19,118 koronával járult és 141 ifjúnak szerezte meg a székes fővárosi nemesező vendégfőnökségnek meg az izraelita hitközség és négyesület előjáróságának a jóvoltából az egész tanévre az ingyen déli étekezés jótéteményét, minek az értéke pénzben kifejezve a 29,000 koronát jóval fölülmúlja. Az Eötvös-alap által a múlt tanévben nyújtott 45,200 koronára becsülhető jótéteményt 280 tanítói család élvezte, kik között a vallást tekintve volt: 124 római katolikus, 50 ágostai evangélikus, 57 református, 6 görög-keleti, 1 unitárius és 22 izraelita vallás. Keletkezése óta az Eötvös-alap 1601 családot részesített 229,000 korona értékű segedelemben. Az egyesületünk vagyona azonban még ma sem haladja meg a 400,000 koronát. Az egyesület kéri a közönséget, hogy vegye pártfogásába az Országos Tanítói Egyesületet és támogassák ezental is magasztos céljainak megvalósításában kegyes adományaival.

— **Egy zeneszerző hagyatéka.** *Berlinből* jelentik, hogy *Vierling* tanár, az elhunyt zeneszerző és a berlini művészeti akadémia volt szenátora, *másfél millió márkára* rugó vagyonát jótékonyossági célokra *Berlin* városára hagyta.

— **Huszáros találkozás.** *Csajági* Bernát bácskulai igazgató tanító főlkéri volt tanultársait, akik a *csurgói* állami tanítóképződet 1881-ben végezték, hogy megállapodásuk érte-mében az augusztus 5. és 6. napjain *Csurgón* megtartandó 20 éves találkozózn megjelenni és címüket vele mielőbb közölni sziveskedjenek.

— **Vilmos trónörökös mulat.** Valamikor régen, majdnem csak a mesében megtörtént, hogy király urak, vagy herceg urfiak elmentek csak egy bejelentés nélkül az egyszerűbb emberek közé s velük mulatoztak. Most az újabb korban is ugy vélekednek ismét a koronás urak, hogy az alatalvalókkal való bensőséges érintkezés csak jót eredményez. Ezt a felfogást talán egy uralkodó sem vallja annyira, mint *Vimos*, a német császár, aki hogy mennyire polgármódrá tud élni polgárérzésű népevel, azt csak legutóbb is megmutatta a bonni események keretében. Es azóta, hogy *Vilmos* fia, a trónörökös nagykorúvá lett, ez is ilyen elvek szerint él, bizonyára az apa példáján és szellemén buzdulva és annak hallgatag jóváhagyásával, ámbar, amikor ilyenformán népszerűségi gyarapítja, alaposan a maga fiatalos kedvét is kielégíti. A napokban volt megint egy kis esete, amiről sorra emlékeznek meg a lapok, s most eljutott már a hírohozánk és jó esik tudomásul venni a dolgot, mert cigány-muzsika, igazi magyar cigány-muzsika is szerepel benne s *Vilmos* trónörökös olyan temperamentummal illeszkedett a mulatságba, akár egy jóvérű, jókedvű, fiatal huszárhadnagy idehaza szokta csinálni. *Remagen* a színhely. A rajnamenti kellemes üdülőfészek, ahol ilyenkor elegáns, zajos élet folyik. Sok a nyaraló vendég, de a rajnai gőzösn is rengeteg kiránduló érkezik naponként. A Fürstenberg-szálló üvegtetes télikertjében különösen nagy mindig a társaság, mert ott *Kovács* József cigányprimás muzsikál a bandájával. *Vilmos* német trónörökös sokszor kirándul *Bornból* *Remagen*be kompanyával, biciklivel, automobilon, vagy hajón. A napokban is csak ott tennett egyszerre nagyobb társasággal, előkelő hölgyekkel és urakkal s egy kis séta után betért a Fürstenberg-szállóba. Eleinte csak hallgatták a nagyuri vendégek a szép magyar hallgatokat, de aztán más mulatságra is vágyakoztak s keringőt húztatva, táncra is perdültek a sima parketten. Amikor ezt is megkóstolták, hát csak oda megy a trónörökös a bandához, eljásztat a cimbalommal egy pár tizedes nótát, s végül, hogy a mulatság teljes legyen, maga is letelepedik a cimbalomhoz, kezébe veszi a verőket és próbálkozik. Nem ért a cimbalomhoz, hát kontárkodik, de a cigány addig buzgólkodik körülötte, amíg meg nem tanította egy magyar nótára. Nagyon tetszett a dolog a trónörökösnek, különösen, mert mindenki még jobb kedvre derült az ő mulatós kedvtől s az egész jelenet olyan bizalmas volt, hogy *Kovács* primásban is feltámadt a humor.

— **Alkár** be is fogadnám fenségedet második cimbalomnak a bandába! — mondotta a trónörökösnek.

Ezen megint lehetett mulatni. A trónörökös józuen mosolygott a biztatásnak. Ezenközben késő is lett s vissza kellett térni *Bonnba*.

— **Egy huszár szerencsétlen vége.** A váci huszároknak tegnap rossz napjuk volt, usztatógyakorlat közben az egyik emberük odaveszett. Először *Vác* mellett kelt át a hatodik számú huszárezred a Dunán, amely ott még szélesebb, mint *Budapest* alatt. Majd *Tótfalunál* a *Kis-Duna*-ágban folytatták az usztatógyakorlatot. Pedig *Tótfalu* és *Tahi* között a legveszedelmesebb a *Duna* sodra, ott csolnakon is csak a legjáratosabb révészek mernek átkelni a vizen. A szük mederben valósággal vizesésszerűen zudal az ár, úgy hogy ott egy repülőhidat is lehetett alkalmazni, amelyet a víz rendkívüli sodró ereje hajt át az egyik partról a másikkra. A repülőhid láncait a vizen uszó hordók kötik össze. A honvédszettek kiadták a parancsot, hogy itt is át kell usztatni a lovakat. *Balog* János tizedes lova szélről uszott ő maga mellette nyakig merült el a vízben. Egyszer csak *Balog* tizedes lovát elkapta a rohanó ár. A megrémült paripa olyan hirtelen kapta föl a fejét, hogy lovasának kezéből kisziklott a sörénye. A szegény huszár, aki uszni nem tudott, kétszer-háromszor kapott a ló sörénye után, de nem tudta elkapni. Az ár elsodorta a szerencsétlen katonát, aki száz és száz ember szemeláttára kűzködött tehetetlenül a rettenetes halállal. A tahi molnárok elszántan siettek könnyű csolnakukon segítségére. Az egyik csolnak egészen közelbe ért, amikor a víz elnyelte a huszárt, akit többé nem is láttak fölmerülni. Az egyik molnár ki is ugrott a csolnakból, hogy a vízben megkeresse a földoklót, de hiába volt minden, az ár elsodorta. A szerencsétlenséget tómerdek nép nézte iszonyodva, s ott volt a parton a *Tahiban* nyaraló fővárosi közönség jórésze is, amelynek egy katonai gyakorlat érdekelt látványa mellett borzalmas katasztrófában volt része.

— **A zágrábi szerelmi dráma.** *Zágrádból* jelenti tudósítónk, hogy dr. *Treszicet*, a *Hrvatika* szerkesztőjét, aki miatt tegnapelőtt *Srkulj Szlavá* tanítónő öngyilkosságot követett el, vizsgálati togságából szabaddá boacsátották. A tanítónő holtestét fölboncolták s kitudt, hogy a szerencsétlen nő becsületét érintő hírek alaptalan rágalmak. *Treszicet* ellen különben az ügyészség vizsgálatot indít, mert házassági ígéretetkel visszaélést üzött.

— **Törvény a havasi gyopárról.** Az alsó-ausztriai tartományi gyűlésben rendszeres bizonyára nagyon komoly és hasznos kérdéseket tárgyalnak. Közérdek, magánérdek kerül megbeszélésre s a tanácskozások után a tartományi képviselő urak a derekasan végzett munka érzetével élvezik a polgári érdemeknek kijáró tisztelgetést és elismerést. Azonkívül túl a Lajthámról a köztanácskozásokról még viharok és gyakori piszkolódások híre is érkezik erre miféleképpen s az ilyen zenebonaknak kezdeményezői és harcosai nyilván szintén meg vannak elégedve a sikereikkel. Szó, a mi szó, Ausztriából nem szoktuk meg a gyöngéd témákat s azért szinte üdülésként hat az alsó-ausztriai tartománygyűlés mai napjának egy kis eseménye. Az alsó-ausztriai tartománygyűlés tanácskozó termén a poézis szövege suhant át és a nagytekinélyű képviselő urak szívében is nyilván légyságot és melankoliát idézett elő. A gyűlés asztalára egy javaslat került, amely szól a havasi gyopár védelméről. Szomorú, de ridag valóság, hogy a bársonyos kis esillagvirág oltalomra szorul, mivel hogy nincs olyan bőségben már az alsó-ausztriai hegyek sziklái között, mint azelőtt a jó időkben. Hogy mennyire szűken van, azt maga a törvényjavaslat árulja el, amely sürgősen követeli egy gyopárvédő tartományi kiboosztatását. Ez a törvény olyan legyen, hogy a havasi gyopár tépését csak a tudomány javára engedje meg, s azt sem csak egy kurtán-könnnyen, hanem el kelljen menni előbb a hatósághoz írásbeli engedelemért. Aki pedig vét a tilalom ellen, az két koronától husz koronáig terjedő bírsággal sújtassék, a súlyos kihágásba való visszaesés esetén pedig ötven koronával szívenjén meg. Es akinek nincs meg a költséges a bírságfizetésre, az megfelelő fogházbüntetéssel vezekeljen az elkövetett bűnért. Ilyen legyen a törvény, ezt kívánja a javaslat, amely a tartományi gyűlés napirendjére került, s úgy látszik, győzelmesen is kerül ki a vitából. Ha ugyan lesz körülötte vita. Mert ha kipattant ez a javaslat odaát, akkor a kis bársonyos virág olyan becses különlegessége lehet Alsó-Ausztria hegyvidékének, hogy érette a szigorú törvényt sem sajnálják. Es miért ne lehetne törvény a esillagos gyopárra, amikor lehet törvény a természet más kincseire is, mint amilyen a nyul, az őzike. Hogy ki ne pusztuljon és könnyelműen ne dézsmálják, ezeket is körülveszik tilomakkal kisebb-nagyobbr időre. A havasi gyopár ellen se tarthat örökké a tilalom, s remélhetőleg ideiglenes törvényt kíván a szóban lévő javaslat. Mert ha kedves volt eddig Alsó-Ausztriában a havasi gyopár virága, ezt a szeretetet ridag törvény nem ölheti ki. S ha szerelmes hegyipásztorok és turisták az életüket se féltették, s örvények veszedelmei között is felkuszta a meredeken, akkor hitvány pénz és esetleges fogság se riasztja vissza őket.

— **Az aljárásbíró gyilkosa.** Sátoralja-Ujhelyről táviratozzák, hogy a esendőség elfogta Ruby Pál homonnai királyi aljárásbíró gyilkosát, Rulyák István helmekei tot legényt. A gyilkosság okáról annyi tudnak eddig, hogy Ruby mult héten a gyilkosnak unokabugát gyermekölés gyanúja miatt letartóztatta. A gyilkos a esendőségnél azt mondta, nem fél, mert az új törvény szerint gyilkost többé nem akasztanak.

— **Bankóhamisítók.** A Török Becsén felledezett bankóhamisító banda egyik cinkosát, Horszényi János kormányost ma letartóztatták. Még több letartóztatás várható.

— **Egy kormányzósg katasztrófája.** Pétervárról jelentik hogy a kievi kormányzósgában a mult hónapban 141 ember a vízbe fullt. A szerencsétlenül jártaknak körülbelül tele gyermek volt. Az utolsó két hét alatt a jég körülbelül 2000 deszatinat vetést tett tönkre a kár mintegy 36.000 rubel. A rovarok 550 deszatinat cukorrépa-ildet tettek tönkre, ezt a kárt 7000 rubelra becsülik.

— **Elharmvad gabona.** Báró Hornig Károly veszprémi püspöknek a veszprémi határban lévő buza tábláján az aratók vigyázatlansága miatt meggyuult a learatott gabona. A tűz továbbterjedését nem tudták megakadályozni és a lálón álló gabona is egészen leégett. A buzaféla körül fekvő, ngarnak hagyott földeknek köszönhető, hogy a tűz más gabonában kárt nem tett.

— **Villamos motorok.** Bécsből jelentik, hogy Heiligenstadt mellett, tegnap éjszaka kísérleteket tettek villamos üzeme berendezett vasuti kocsiakkal. Négy egymáshoz kapcsolt kocsi indítottak el, melyeken a kerek közé külön-külön elektromotorok voltak alkalmazva. Az egész vonaton csak egy lék működött, mely úgy volt szabályozva, hogy kettő, négy, hat vagy nyolc kocsiara egyidőben lehet alkalmazni. A próbát a jelenvolt szakértők teljes meglegedésére sikerült.

— **A koronaszámítás felé.** A koronaszámítás, bár kötelező hivatalosan még nem ment át a közhasználatba, mert a forint-számításhoz szokott közönség kezén a régi pénznekem is forognak. Az ószre azonban már általánossá lesz a koronaszámítás mert szeptemberig bevonják a még forgalomban lévő forintosokat, körülbelül 90 millió darabot. Eltűnik ekkorra az 5 forintos bankjegy is, amelynek helyét elfoglalja

a tizkoronás bankjegy, amelyből 164 millió korona értékű kerül az ószre forgalomba.

— **Gyásos táncmulatság.** Megrendítő szerencsétlenség történt vasárnap délután Hódoson. A fiatal-ság táncmulatságot tartott a községi nagykorosma udvarán s a vihar elől a korosma udvarán lévő kocsiállás alá menekült. Amint ott a fészre alatt összeszúfolva szorongtak, egy hatalmas tüzsugár lecsapott a fészrebe, keresztülütötte a tetőt, amit fölgnyújtott és lecsapott a fiatal-ság közé. Hankó Agnes, Piriczki Mari és Otyán Antalt agyonsujtotta a villám, ezen kívül többeket súlyosan megsebesített. Egy Ábrahám Anna nevű leánynak a villámcsapás óta az egész baloldala érzéketlen maradt, egy másik leánynak az egyik karja és lába bémult meg, többen pedig a nagy légnyomás következtében elájultak és csak hosszas élesztgetés után tértek eszmélre. A fészre, melybe a villám becsapott, kigyulladt és az alatta levők a nagy jégverés miatt, mely galambtojásnagyságban hullott, nem tudtak menekülni. A zápor aztán eloltotta a tüzet s a vihar elmúltával elszállították a három halottat és a sebesülteket.

— **A kétnejű lord.** Londonból táviratozza tudósítónk, hogy a lordok háza, amely mára törvényesszékké alakult át, ma hozta meg ítéletét Lord Russel felett, akit bigámiert helyeztek vád alá. A lordok háza három havi börtönrre ítélte Lord Russelt, aki, miután védője hasztalan érvelt ártatlansága mellett, maga is elismerte a lordok színe előtt, hogy bigámiát követett el. A törvényesszék enyhítő körülménynek tudta be, azt, hogy Lord Russel évek hosszu sora óta boldogtalan házasságban élt első feleségével. A perköltségek, mivel az államügyész a bizonyítékok beszerzése céljából többször volt kénytelen Amerikába utazni s igen sok tanut Amerikából idéztek meg, több mint százezer forintot tesznek ki.

— **A Vad-Dél-Afrika fogadtatása.** Holnap este kezd meg mutatványait az állatkertben William Caspar vad-délafrikai boer csoportja, amely ma este érkezett meg a bécsi hajóval Budapestre. A társaság megérkezése nagy látványosság-számba ment s éppen ezért egy pár ezer ember gyülekezett össze este 8 órakor a bécsi hajó állomása előtt, hogy gyönyörködjék az érdekes látványban. A vad-délafrikai boer csoportot egy kis kellemetlenség érte, amint kivonult a bécsi hajóról. Mielőtt ugyanis a hajó megérkezett volna, két fiatal ember, Rostkovich Arthur és Czako István, akik tagjai voltak annak idején a boerokat fogadó bizottságnak, szónoklatokat tartottak a Petőfi-téren. Azt fejtegette a két ifju a tömeg előtt, hogy a vad-dél-afrikai boerok tulajdonképpen nem is boerok, hanem amilyen szedett-vedett bécsi csirkefogók, akiket az élelmes vállalkozó jó pénzért boeroknak öltöztetett fel. Sikerült is annyira felizgatniok a tömeget, hogy mikor a társaság kiszállt a hajóról, hatalmas abcugolás fogadta őket. A jámbor emberek az első pillanatokban ovációknak vették ezt a dolgot és ugyancsak köszöngtették a maguk módja szerint a szives fogadtatást, de végre is felvilágosították őket a vezetőik és azután esendesen meghuzódtak a nyitott omnibuszokban, amelyeken kiszállították őket az állatkertbe. Vagy 3-400 ember nem elégedett meg a Petőfi-téri abcugolással, hanem elkísérte a menetet a Föld-utcán át az Andrassy-utrá is, egyre abcugolva őket. Már-már verekedésre is került volna a dolog, de a Föld-utcaiban megjelentek a rendőrök és megfékeztek a rendetlenkedő elemeket. Az érdekes vad-délafrikai csoport kivonulása nagy feltűnést keltett, különösen az Andrassy-uton, ahol több ezer ember nézte az érdekes látványosságot.

— **A Nyitrai Lapok** című harmadikét év óta fennálló hetilap, amelynek Weiss József a szerkesztője, politikai jellegű lap lett. A lap iránya szabadelvű.

— **A kalocsai tanítóképző.** A kalocsai érseki tanítóképző-intézetet Császa György érsek megnagyobbította. Egyelőre új szertárakat, zene- és tornahelyiségeket épített és a tantereket kibővítette. Ezek után az internátus és a gyakorlati iskola beállítására kerül a sor. A jövő tanév megnyitására foganatosítandó építkezésekre 18.800 koronát utalványozott ki az érsek.

— **Eltiltyedt hajó.** Gmundenből jelentik, hogy a Traunfall-csatorna torkolatánál ma déiben egy sósállító hajó eltiltyedt. A hajó legénysége és az utasok, akik között báró Herring és dr. Pichler kerületi biztos családja is ott voltak, úgy menekültek meg, hogy idejekorán kiugrottak, miközben jelentéketlenül megsebesültek. A rakomány majdnem teljesen elpusztult.

— **Házasság.** Temple Részó magyar királyi belügyminiszteri segédlogalmazó tartalékos hadnagy, Balaton-Földvárát eljegyezte Rupp Irén kasszonyot.

— **Gyilkos postászt.** Kólmból jelentik: Midőn tegnap délután Ingemey nippesi postáigazgató Hassy posta-áltisztelet ennek lakásán valamely hiány miatt felősségre vonta és barátságosan felszólította a pénz átadására, Hassy egy törrel melibe szurta a postáigazgatót. Hassyt azonnal elfogták. Ingemey állapota nagyon aggasztó.

— **A lengyel grófné merénylete.** Olsevszka grófné, mint párisi tudósítónk jelenti, nagy lelki nyugalommal vette tudomásul a vizsgálobrónak azt a végzését, hogy elmebeli állapotát a törvényesszék szakértőkkel fogja megvizsgáltatni.

— Annál jobb — felelt Olsevszka grófné — majd megmondják az orvosok is, hogy épeszü vagyok. Mikor védője, Hornbostel ügyvéd közölte vele, hogy tettéért a bűntető rendőrbírósg elé fogják állítani, Olsevszka grófné izgatottan követelte, hogy esküdszék ítéljen felette, mert előre megfontolt számdékkal gyilkolni akart.

— **A Gyertyámosi magyar nyelv-terjesztő egyeslet** szegedi leánykonviktusába augusztus 10-ikéig lehet fölveleire jelentkezni. A szülők írásbeli kérelemmel fordulhatnak a konviktus igazgatóságához Gyertyámosra. A kérelemhez melléklendő: keresztlevél, iskolai bizonyítvány, a felvétetni kívánt növendék himlőoltását igazoló orvosi bizonyítvány. Bővebb felvilágosítást az egyesület érdemes elnöke, Róser Ádám ad Gyertyámoson.

— **Öngyilkos testvérpár.** Berlinben ma két fiatal leány, Gulknecht Hedvig és Mária öngyilkos lett. A boldogtalan testvérek, akik Stettinből jöttek a fővárosba, emeleti lakásuk ablakából kiugrottak. Az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlen leányok üldözési mániában szenvedtek.

— **Az Andrassy-uti feleséggyilkosság.** Hackspacher Józsemet, született Graf Jozefnt, akit férje, Hackspacher József fuvaros héttől este az Andrassy-uton lévő Schuster-féle fűszerüzletben agyonlőtt, ma bontották föl az orvostani intézetben. Mindkét golyó a szerencsétlen asszony koponyájába iuródott és agyhüdést okozván, hirtelen halált hozó volt. Holttestét ma este szállították el az intézetből Rákos-Palotára, ahol holnap fogják temetni.

— **Szörös a toloncházból.** Kedden éjjel két tolonc szökött meg a rendőrség toloncházából. Az egyik Áron Jenő tiszapolgári születésű 17 éves csavargó, aki lopásért vizsgálati fogságban ült s most el akarták toloncolni. A másik Vrba Gyula klappai illetőségű 17 éves fiu, akit ismételen előállítottak csavargásért s ezért 20 napi börtönrre ítélték. A két szökevényt körözik.

— **Eltűntek.** Ihász Julia lovaszpatonai születésű 25 éves leány azzal távozott el Rákos-Palotán lévő lakásáról e hó 18-án, hogy fájó fogát huzatja ki. Azóta nem tért vissza. — Zeivald János daosolámi születésű 12 éves iskolás fiu tegnap eltűnt az szülőinek keresési-ut 12. szám alatt lévő lakásáról. A bátyja megdorgálta és ezért szökött el hazuról.

— **Az osztályorszájáték huzása.** Az osztályorszájáték mai huzásának eredménye ez: 20.000 koronát nyert: 63011; 2000 koronát nyert: 53676 26620 80008; 1000 koronát nyert: 6944 48756 26990 82934; 500 koronát nyert: 21955 2075 11063 82281 85204 6524 25425 23253 42871 11895 32603 66911 82633 42643 31936 76803 54522.

Az osztályorszájáték tegnapi huzásán 80.000 koronával kihuzott főnyeremény az Erdélyi bank és takarékpénztárnál, Kolozsvárott vásárolt 40.219. számú sorsjegyre esett. Ez az intézet Erdélyben a legjelentékenyebb forgalmat közvetíti sorsjegyekben.

— **Rendőri hírek.** Az Erzsébet-gözmalomban gyakorlatot tartottak ma reggel a toloncok s e közben szerencsétlenség érte Dorger Flórián városi tüzoltót. Főlkapaszkodott egy második emeleti ablakba, ahonnan lebuokott az udvarra. Suiyos sebei a Rókusba viték. — Propper Gizella 18 éves gépkötőnő föjelentést tett a rendőrségen Selmanovics Benő pálnkamérot ellen, aki 768 koronát esalt ki tőle és megszökött. — Az éjszaka tettenérték a rendőrök Fortran Agoston és Termes Lajos csavargókat, amikor be akartak törni a Váci-körút 5. szám alatt lévő Trepper-féle órásboltba. — Back István hajókormányosnak Pista nevű fia és Szőke András koecisnak András nevű fia ma délután az óbudai hajógyár mellett a Dunában fürödtek s az ár elkapta őket. Szökött még ki tudtak menteni, de a kis Back fiu belefulladt a vízbe. — Lindnerfeld Miklós 8 éves fiu ma estelele az István-tér 10-ik számú ház lépcsőházának a korlátján játszott. Eközben az első emeletről lezuhant és úgy összetörtte magát, hogy a Rókus-kórházba kellett szállítani.

— **Ölgyzene a Telefon Hírmúndóban.** A Telefon Hírmúndó összes állomásain keresztül ma este cigányzene lesz hallható. A zeneközetítés 8 órától 11 óráig tart, de félbeszakítja ezt a tözsedolvasás, amely 8 óra 15 perckor van és fél 10-10 óráig tartó esti felolvasás, amelynek keretében az est folyamán érkezett leguabb híreit olvastatja fel a beszélő usztog. A cigányzene-átvitelt, amelyet előzetőzőnek szórakoztatására közvetíti a Telefon Hírmúndó, az Emke-kávéházból történik, ahol Zoldi Marci zenekara játszik.

(x) **Usus és köszvény** ellen elismert legkitűnőbb szer a Zoltán féle kenőcs. Ára 2 korona. Zoltán Béla gyógytárban, Budapest V., Sétárt-utca és Szabadságtér sarkán.

(x) **A legelegánsabb nyakkendő.** darabja 15 krajcár, megtekinthetők Kertész Pál kirakatában, Kerespesi-ut 44. a Népszínházzal szemben.

Az abessziniai Salamon.

Leányok és fiuk, akik oly megdondolatlannal szórjátok az esküvéses szerelmi ígéretek: olvasátok borzongó szívet ez a históriát ...

(Fát mentek vágni a leányok...)

Fát mentek vágni a leányok, négyen. Testvérek voltak ők. Karosu volt a testök, mint a fiatal jegyene és mint szélben e fa: hajlékony szintazonképpen. Piros volt az ajkuk, mint a frissenbuggyant vér és lobogó a tekintetök, mint a hegyi tüzrakások. Kis kőtény volt minden ruhájok, nem fődte őket csak éppen csipőtől térdig. Kezőkben fejszét szoritottak, mert lát mentek vágni. *Abessziniában* ugy tartják, hogy szerelmes tüzzel csak az erőkarru nők tudnak ölelni. Erre jó a favágás. Dal hangzott az ajkukról, hízeltgő, mint a macska dorombolása és dallama hívogató volt, mint a lidércfény lobogása, amelyet követni kell, ha vérszebe viszen is ...

Kezőkben fejszét szoritva, fát mentek vágni a lányok ...

(Csókot-ígérő esküt tesz az ifju.)

Lánydalolásra, fejszecsattogásra: arratért egy ifju. Sudár, mint a szálta. deli, derék, délceg. Nézte a lányokat, s elfogta a vágyás: Rekedt volt a hangja, hogy rájuk kiáltott.

— Kicsike gazellák, adtok nékem csókot?
Fejszék nem csattogtak, lányok nem daloltak: csak nézték az ifjut.

— Mesékben a hősök olyanformák, mint ő!
— Adjunk néki csókot!
— Adjunk: mind a négyen!

— Hallgass reánk ifju! Testvér ez a négy lány!
Meggfogadtuk szentül: egy legyen a sorsunk. A jó egyként álljon, a rossz egyként verjen. Ezt a négy lányjakt nem érte még férft ... Te leszel az első!
Csókról azt beszélék: édes, üdvösséges! Józanestet rabló, vért túzlángra gyujtó! Kéjben furdet, mondják. Adj belőle nekünk, egyként mind a négynek! Négy leányt sorjában csókolni tudsz: csókolj! Egyazon tüzre gyujtsd elsőt, s az utolsót. Belé el ne lankadj, belé el ne fáradj! Áll az alku, ifju? En leszek az első!

— Aztán a mi ajkunk! Meg ne rövidítsd! Meg ha rövidted: fölkapjuk a fejszénk! Nem szállfába vágjuk: eleven husodba! Áll az alku, ifju? Esküf teszel rája?

Mond az ifju büszkén:
— Kicsike gazellák, halljátok az esküm!
Csókokat ígérő esküt tesz az ifju ...

(Halált hal az esküszegő ifju.)

Boltozatos lombsátor alá vonta az ifjut az első leány. A napsugár hiába kopogtatott fönna a leveleken: nem bocsáták be ők a félmohálytrontó fényt. És megcsókolta az ifju a leányt. Hosszu csókkal elsőbb. Megszivta az ajkát és akkor ugy érezte, hogy kiürült e földön minden méhkőpü és minden méze az ő ajakára szakadt. Megcsókolta aztán sűrűn, szapora apró csókokkal és akkor ugy érezte, hogy lángban áll ez a nagy erdő és az égő fák tüze az ő bensőjében perzsel. És ilyesmit érzett a leány is, négy testvér közül az első. És boldogan lépett elő a lombsátor alól, s panasz bűgött ki, sóhajto, fájdalmas panasz a szavából, amikor mondta:

— Testvér, jőjj a csókodért te!
És megcsókolta az ifju ezt a leányt is, négy testvér közül a másodikat. Hosszu csókkal elsőbb. És ugy érezte, hogy mohos fák odvából előlopóztak a fündérek és andalító, lágy, ősi méhdüngéshez hasonlatos dalt énekelnek az ő fülébe. És ilyesmit érzett a leány is. Megcsókolni akarta aztán sűrű, szapora csókkal, de akkor ugy érezte magát, mintha fordulna vele a világ. Megszédült. A homlokához kapott. Sok volt néki a boldogság. Nem bírta tovább. Dadogott.

— Elég, elég ...
És mint a lázas betegnek: belémeredtek a szemei a levegőbe. De becsukódtak nyomban. És örökre. Mert miután hiába szölogatták őt a lányok, szemére vetvén, hogy esküjét ime nem tartja be: fejszét ragadának és agyonverték őt.

Halált halt az esküszegő ifju ...

(Törvényt ül a négus.)

Menelik, a négus, törvényt ülni készül. Előtte a lányok, véresfejszés lányok, kezökön a vaslánc, körül tenger népség, közöttök az ifju öreg édes anyja, gyilkos négy lány kinos holtát látni vágyó.

Eltöpreng a négus, sok, sok hosszú órán. Tanácskozik, sugdos, sok tudós, bölcs vénnel, kinek teje tar már. Alkonyatkor — hiborpiros volt az égbolt — kész im az ítélet, hirdeti a négus.

— Négy lány közül első: gaz ez a tetted. Segítél fejszéddel ifjad agyonverni! Pedig veled szemben nem szegted ő esküt. Megtartotta híven, magad is val-

lottad. Adott édes csókot, édest, üdvösségest! Józanestet rablót, vért túzlángra gyujtó! Kéjben furdetted meg! Mért nem voltál hálás? Mért hogy elfeledted ő nyujtotta üdvöd? Mért nem védted őt te? Kellett volna védned, szived törvényére, gyilkos lány ha hallgatsz! A vétkeért meghalsz! Hóhérok, pribékek! bitóra e lánynyal!

— Négy lány közt második: csunya a te tetted! Segítél fejszéddel ifjad agyonverni! Pedig téged csókolt! Igaz ugyan — egyszer! Szavát félig állta! Mégis védned kellett volna azt az ifjut, vagy ha már nem védted: fejszéd ne emeltél volna feje ellen. Álltal volna félre ... Binhdől vétkeért! Hóhérok, pribékek! korbácsot e lánynyal!

— Négy lány közt utolsók: jertek most ti ketten! Jogs a tetetek! Esküjét az ifju meg ő nem tartotta. Ajka nem csókolta ajkatokat! Igy volt. Vállalta ő önként a halál-feltételt, veszedelmét bizony ő maga akarta. Vétkeket így nincsen, büntetést se kaptok. Szerződöttetek véle súlyos föltétellel; megvettétek rajta, ez az, ami történt! Hóhérok, pribékek, szabad ez a két lány!

Helyeselt a tömeg. És az ifju öreg, könybeborult anyja megnyugodt benne, mondván:
— Igaz törvényt ültél, őh te dicső négus!

Leányok és fiuk, akik oly megdondolatlannal szórjátok az esküvéses ígéretek: olvassátok borzongó szívet ezt a históriát! ...

Jelölt-kultusz.

A mai lapok hírt adnak egy vállalatról, amely szabadalmat kért a képviselőjelölt arcképével ellátott képes levelezőlapokra. Azzal okolta meg „találmánya” hasznosságát, hogy a jelölt arcképét a magyar nép erekléként őrizi és ő felsége azeképének rárajába szokta tűzni. Ezt a jellemzetest vonást a néprajzi írók figyelmébe ajánlva, vagyok bátor a magam részéről reklámot csinálni egy hasonló vállalatnak, amely nem-sokára elkezd működését szakavatolt, kitünő vezetősem alatt.

Ime árjegyzékünk:

Első magyar jelöltnépszerűsítő és megkedveltető VALLALAT.	
OCCASSIONNI	OCCASSIONNI
1. A jelölt autogramma	— frt 50 kr.
2. Kulcs a jelölt szívéhez	1 — .
3. A jelölt nyugdíjazott cipője, mint erekléje	2 — .
4. Ereklécsontok a jelölt koponyájából	a 1 . 50 .
5. A jelölt térdkalácsa	3 — .
6. Orozsiánkörmei (zsuzu gyanánt)	a — 20 .
7. Agyagba préselt kézzorítása	a — 50 .
8. Fonográfinger a jelölt szerencsés, pajdás-kiáltásával	a — 60 .
9. Ugyanaz te vagy az én legjobb barátom kiáltással	a 1 — .
10. Hajfűrtök	a — 20 .
11. A jelölt által megkocintott pohár	a — 30 .

És mindenféle erekléje nagy választékban kapható, raktáron lesz tartva. Prix fix.

Számos megrendelésért esd:

Egy riporter panaszai.

— A főkapitány ur figyelmébe. —

Méltás uram, könyörgöm szépen Csináljon végre rendet Ön, Mert hogyha nem, bizony meglátssa, Nyakunkra jön a vízözön:
A *saison mort*-ban volnánk régen, Forró nap süt a bággyadt égen
S mégis — biz Isten oly csodás — Nyakunkon rablás-gyilkolás.

Tavaly ilyenkor ránk mosolygtak

A Tátra völgyi s bérci is:

Talán Ön is az erdőt járta

S szabadságon volt *Bérczi* is,

Nem ilyen volt a mult *saison-mort*,

Gyilkos kedvében senki sem volt

S a betörők vidéken járván,

Mi sem nyaraltunk ithon árván!

De most, mikéntha télviz volna

Úgy ránk szakadt a tiz csapás;

Mindennap egy újabb nagy gaztett,

Sikkasztás- rablás- gyilkolás:

Falkairól szól még a nóta,
Koritovszky meghalt azóta,
Szegény nagyon vágott az égbe
S *Potocky* gróf jött a helyébe!

Lantayt még el se feledtük

Itt volt máris a *Hackspacher*;

Majd megszökött az indus doktor

Goolan Kader s *Knöplmacher*,

Betörték oszt' egy ékszer-boltba,

— Ma se tudjuk, úr volt, vagy szolgál

— S mindez rövid pár hét alatt

Megfűszerezte a nyarat!

Méltás uram, nem mondom én, hogy

Ezért Ön volna a hibás,

Hiszen ez szörnyű túlzás lenne

Világsalás — önámítás,

De adok egy tanácsot Önnek:

A *jobb idők* mindjárt eljönnek,

— Oly igaz, mint az egyszeregy —

Amint Ön is nyaralni megy!

Meglátssa, hogy milyen csend támad,

Olyan lesz minden, mint a sír,

Üresek lesznek majd a cellák

S rendőri hírt egy lap se ír;

Fontolja meg tanácsom jobban

S mi is megynék nyaralni nyomban

— Mert végre ők is emberek! —

Mi, a szegény riporternek!

— he —

FŐVÁROS.

(*) A főváros az orvosok és természetvizsgálók gyűlésén. Az orvosok és természetvizsgálók ezidei vándorgyűlésén, amely *Bárfán* lesz, a tanács *Vigla* Imre tanácsnokkal képviselheti a székesfővárost.

(*) Közvetlen összeköttetés. Az Egyetem-tér és Népliget közti közvetlen villamos vasúti összeköttetés berendezését a tanács mai ülésében arra az időre halasztotta, amikor a Keeskeméti-utcán majd lefektetik a második vágányt.

(*) Lakás- és ingatlanforgalmi iroda felállítását kérelmezte a fővárostól *Rákóczy* Károly, a Házfelügyelő Egyesületének elnöke. A tanács a kérelmet elutasította.

(*) Sporttelep Ó-Budán. A tanács a III. kerületi torna- és vívőegyesületnek a Határ- és Galagonyautókat között nagyobb területet engedett át játszótérül, azzal a kikötéssel, hogy ott a polgári iskolai tanulók is játszhasznanak.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Városligeti Színház. A Városligeti Színházban, holnap pénteken kerül először színpadra *Ziehrer* a *Svihákok* című operettje. A bemutató iránt nagy az érdeklődés; a szerepeket a színház legjobb erői játszzák. A női szerepeket: Balláné, *Bikei* Irén, Sziklai Szeréna, Föld Olga, Almási Iza, Latabárné, Tallian Ida, Somló; a férfi szerepeket: Sziklai Kornél, Szentcs, Szentmiklóssy, Cseőreg, Gömör, és Torday játszzák. Az operett szövegét *Feld* Aurel, a verseket pedig *Merei* Adólf fordította.

** A legpedánsabb igazgató. A francia *Ballandé* érte el a színházigazgatók között a legmagasabb fokot a pedantériában. A francia újságok működésének egy csomó érdekes epizódját eleventik most föl. *Ballandé*, aki mielőtt színész lett, gyógyszerész volt, igazgató korában a *Cid* egyik statisztáját ezzel a kérdéssel ámitotta el.

— Mit csinál?
— Nézek ... — szepegte a statisztá.
— Szerencsétlen tökfők! *Rodrignet* nézi, amint győztesként visszatér.

— Igen, azt nézem.
— És miközben nézi, arra gondol, hogy *Rodrignet* megmentette hazáját.

— Igen, arra gondolok ...

— Helyes, fejezze ki ezt!
— De hogy fejezzem ki, mikor egyetlenegy szavam sincs?

— Egész valójában való megindultságával, lelkésüléssel, a szeme cikázással, az arca pirban égjen, a lába remegjen ...

Egyszer egy elhunyt szerző darabját mutatták be. *Ballandé* a főszereplőtől megkérdezte, hogy miképpen fogja a szerző nevét tudtára adni a közönségnek.

— Mint rendesen, el fogom mondani: „Hölgyeim és uraim, a darabot, amelyet eljátszottunk, *Poirot* írta”.

— Ugyan, ugyan! Hiszen az elhunyt szerzőről van szó, aki nem is látta színpadon a darabját. Ezt kell tehát mondania: „Hölgyeim és uraim! *Jelenős színet*.) A darab, amelyet volt szerencsénk eljátszani,

(előzékenyülve) a szegény megboldogult (síró nuanceokkal) Po... i... (egy pár könnyet hullatva) ... i... ir... ro... rot... irta...

Ballade a magánéletben roppant különcödő és furcsa viselkedésű volt. Fehéremű helyett újságpapírt hordott a ruhája alatt. Egy ruhája volt, telenyáron abban járt. Színészeivel szemközt bőkezű volt, magától azonban mindent megvont és direktoroskodása alatt a legpedánsabb jelzőn kívül egyebet nem szerzett.

Fővárosi Nyári Színház. A budai szinkör újdonsága, a Budapest szépe vidám, színes, angol stílusú, táncos darab. Huszonkét kuplé és tőmérdek tánc van a szombaton színekertűlő újdonságban, amelynek a betanításában Hansné, a Népszínház ballet-mesternője tevékeny részt vett. — Holnap, pénteken az arenában Trilby kerül színpadra T. Hadrik Annával a címszerepben. Svengalit Sebestyén Géza fogja játszani. A harmadik felvonásban előforduló dalt Pethesné énekl.

A pozsonyi színészet. Pozsonyból táviratozók: A városi színház-bizottság mai ülésén megbízta Korcsa János képviselőt és Andrássy Aurél főjegyzőt, hogy tanulmányozzák a színházkérdést abból a szempontból, hogy mi módon lehetne, a két nyelvű rendszer kiküszöbölésével, a magyar színészetnek a téli évad első felét, az év hátralévő részét pedig a német színészetnek juttatni olyképp, hogy mindakétszínészet a város műgényeinek megfeleljen. A fentnevezettek legközelebb Budapest és néhány vidéki város illetékes köreivel, azután pedig bécsi színházemberekkel fognak közvetlenül érintkezésebe lépni.

Tizennyolc éves zeneköltő. Rómában nagy sikerrel mutatták be Giordano Simeoni *Mariana* című operáját. Az opera szerzője tizennyolc éves, az első hat előadását már háromszázötvenezer líra tantémet kapott.

Gorki drámája. Gorki, a nagynevű, fiatal orosz író, mint *Pétervárról* jelentik, már jobban van. Orvosai megengedték neki, hogy dolgozhasson és a napokban befejezi félbenmaradt drámáját.

Cyrano Amerikában. Amerikai színpadon Mansfield Richard mutatta be *Cyrano de Bergeracot*. Az előadási jogot Mansfield tizenkilencezer dollárért vette meg Rostandtól.

Vidéki színészet. A balatonfüredi nyári színházban Bérczy Gyula igazgatása alatt tegnap tartották meg első előadásukat a nagyváradi Szigeti-Színház tagjai, akikkel együtt játszik a Víg-színház 1888, szabadságon levő művésze is. A *Miniférfi*, Valabregue bohózata került színpadra először. A darabban Szerémi Gizella, Rónaszéki Gusztáv, Nikó Lina, a Víg-színház tagjai játszottak, a nagyváradiak közül Erdélyi Miklós, E. Kovács Mariska, Bérczy, Bérczyné, Bogárné, Peterdi és Peterdi Etuska.

MŰVÉSZET.

□ **Magyar művészek Velencében.** A *Berliner Tagblatt* ma érkezett számában Hans Barth műkritikus ékes bizonyosságát adja jeles műérzékeknek, kiváló tudásának és rengeteg nagyságu — rosszakaratának, amelylyel a magyar képzőművészek érdemes és méltán elismert gárdája iránt viseltetik. A kitünő műkritikus az említett lap hasábjain hosszú lélegzetű tárcáikban foglakozik azokkal a magyar művészekkel, akik a velencei nemzetközi tárlaton alkotásaikkal megjelentek. A cikk minden sorából csak úgy dül a sárga irigység, a szemenszedt rosszakarat. Szerenésére nem nyom sokat a latban Hans Barth ur műtétére, mert ő a kritikuskor táborában olyan helyet foglal el, amilyen sorba a velencei tárlaton szereplő magyar művészeket szeretné állítani — a legeslegutolsóba. Fáj a német cikkírónak, hogy Velencében olyan nagyon ünneplik a magyar művészeket és képeiket a legdiszesebb helyre, mindjárt az első terembe függesztették — ezen kezdődik a cikk. Aztán következnek a gyűlölettől hemzsegő ócsárlások, amelyeknek során a jeles kritikusi több helyütt bámulatos tájékozatlanságról állít ki bizonyítványt jómagának. Így például ledorongolja a magyar tájképfestőket, holott illenék tudnia, hogy Magyar-Mannheimer Gusztáv egyik tájképről egy sokkal illetékesebb fórum: az olasz művészek az elismerés hangján nyilatkoztak elannyira, hogy az olasz kormány meg is vásárolta ezt a művet a velencei képtár számára. *Kernstock* Károlynak is amugy isten igazában neki meg Hans Barth; szerinte ez a művészünk száználmas iskolai próbálgatással merészkedett a nemzetközi tárlatra. Nos, ezt a fércművet az udinei képtár váltotta magához, hogy műkincsét gazdagítsa vele, — miután több olasz képtár hazatartal versenyzett érte. Nincs a *Berliner Tagblatt* cikkében egy szemernyi igazság sem. Azaz, hogy mégis van: Korholja művészeinket, amiért nem magyar hangzású neveikkel szerepelnek a külföldi tárlatán. Ezt a figyelmeztetést jó volna megszívlelniök azoknak, akiket illet, még ha Hans Barthtól jó is.

Ezek után ime, mutatóba egy részlet a jeles cikkéből:

— A legsűrűbb csoportban, a legnagyobb dob-

veréssel, de művészi szempontból igen mérsékeltlen vonul föl Magyarország. Az első terem az övé, a legnagyobb megítéltetést tartották fenn számára. Szóval, olyan magyar kultusz uralkodik ott, hogy a hivatalos katalógusban egy magyar tanárnak négy sűrűn telenyomatott oldalán szabad himnuszt énekelnie az uttóró magyar művészetéről és fájának művészi hivatásáról. És e mellett ennek a fájnak képviselői ilyen jó magyar neveket viselnek: *Grüneald, Kernstock, Mannheim, Mark, Rippl, Wellmann*, sőt az agyondicsért pápafestő *László*, vagy mint az ő bámuló földie egy szuszra mondják: *Lászlófalvó = Philipp László*. Igen, állítólag még Zrinyinek ez a nemes utódja is ékes német nevet visel. A magyarok — legalább Velencében — csakis mint arcképfestők érnek el némi sikert. A tájképfestészet terén egyáltalán számba sem jönnek...

□ **A Nemzeti Szalón állandó műkiállítása.** A külföldi nagy városokban nyaranta, mikor az utazás időszaka van, mindig van valami művészeti kiállítás is, amely a város kulturális képét az idegenek szemében kiegészíti. Budapest idáig hiján volt ilyen intézménynek és a jelenkori magyar művészet a székes fővárost meglátogató idegenek előtt csak a Nemzeti Múzeum modern gyűjteményének néhány darabja képviselte. Ezen a hiányon segített a *Nemzeti Szalón*, melynek vezetősége a nyári szezon alatt sem pihent, hanem szép kiállítást hozott össze, amely egész nyáron nyitva lesz. A Nemzeti Szalónban ezentúl állandóan lesz kiállítás az egész éven át. A magyar művészek termékenységének szép jele az, hogy a gazdag tavaszi kiállítás után a nyári műtárlat 150 teljesen új művet foglal magában. Képeket és szobrokat küldtek többek között a következők: Baditz Ottó, Bihari Sándor, Bosznay István, Bruck, Bömm Rita, Csók István, Gellért Géza, Grünwald Béla, Glatz Oszkár, Hegedüs László, Honti Nándor, Katona Nándor, Kacziány Ödön, Kézdi-Kovács László, Knopp Imre, Konek Ida, Nagy Vilmos, Olgyay Ferenc, Pállya Celsztin, Peske Géza, Rippl-Rónai József, Rubovics Márk, Stróbl Zsófia, Szemes Fülöp, Szlányi Lajos, Tahi Antal, Teles Ede, Tölgyessy Artur, Tull Ödön, Vajda Zsigmond, Veress Zoltán, Vaszary János, Zemplényi Tivadar. A kiállítás sikerült plakátját, mely most jelent meg a hirdető oszlopon, Vaszary János, tervezte. A kiállítás naponta reggeli 9 órától esti 7 óráig tekinthető meg 50 fillér belépti díj mellett.

□ **A magyar művészet képviselete.** A magyar festők és szobrászok évről-évre nagyobb számban vesznek részt a külföldi nemzetközi kiállításokon. De igen gyakran, mint legutóbb a müncheni kiállításán, bajok származtak abból, hogy a magyar képzőművészet külföldi képviselete még ezideig nincsen szervezve. Dr. K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos, a művészeti osztály vezetője, aki jelenleg külföldi tanulmányúton van a zeneügyi állami igazgatása érdekében, ezzel kapcsolatban, mint a Hírsarnok értesül, foglalkozik e fontos kérdés megoldásával és rendezésével is.

SPORT.

□ **NYílt handicap.** Julius közepé nagy öröme a sportsmanoknak a magyar handicapernek egy érdekes munkája, a nyílt handicap, melyben a szezon első felében futott hároméves és idősebb lovakat osztályozza. Érdekes és tanulságos szórakozás ez a teherelosztás azoknak, akik a handicapper véleményét mérvadónak veszik és élénk vitát teremt azok közt, kik maguk is vezetnek handicap-könyvet. A lista élén természetesen *Mindég* áll 73 kg.-al, a derby-győztes *Carrasco* 68½ kg.-al szerepel, tehát két fonttal áll *Mindég* alatt. (¾ kilogramm a kortéher) *Passe-partout* súlya ugyanaz, mint *Carrasco*-é, — *Bruce Lowe*, *Falb*, *Perlass* egy kalap alá jutott 68 kilogramm, míg *Patron* 67½, *Esti csillag* 66, *Ignatieff* 66, *Magnos* 65½, *Haiderosé* 65½, *Pompadour* 65, *Peregrinus* 64, *Ezermester* 62½, *High Leicestershire* 62½, *St.-Cleofs* 62½, *Frangepán* 62 kilogrammott kapott.

A munka sikerült, különösen az alsóbb fokon, csak a derby lovak osztályozása okozott némi nehézséget. *St.-Cleofs* 62½ kilogramm, igen enyhén van bírálva, ami annál szembeötlőbb, mert mind *Carrasco*-hoz a derby alapján, mind *Patron*-hoz *Miss Duncan*on át megvan a direktíva.

□ **Fogadások.** A közeli nagy versenyekre élénken megindultak a fogadások. A schönaui díjra Horner a következők oddsokat kínálja: *Bruce Lowe* 1½, *Peregrinus* 2, *Mary Diamond* 3, *Tacsók*, *Dante*, *Paraplú* 5. A Szent István-díjra *Esti csillag* a favorija, odssa 2 : 1, *Ritka II.* odssa 3 : 1, míg *Mindég* négyszeres, *Facon* hatszoros, *Marathon* és *Atilla* hétszoros, *Enio* és *Falb* nyolcszoros pénzen kapható. A kottlingbrunni meeting nagy kétéves versenyére, a helenenthal díjra a fogadások a következőképpen ál-

lanak: *Kunibert* 4 : 1, *Baratore* és *Phönix* 5 : 1, *Original* 6 : 1, *Ohio* és *Cavour* 7 : 1, *Lator*, *Silvio* és *Dynamit* 8 : 1. Az Erzsébet királyné-díjra *Szomora* a kedvence, odssa 3 : 1, *Atilla* és *Falb* ötszörös, *Sabri*, *Topromene* és *Durban* hétszörös odssa szerepel a listán.

□ **A kottlingbrunni verseny.** A vasárnap kezdődő kilencnapos kottlingbrunni meeting ínyesnek ígérkezik. A nevezések jól sikerültek, amire belólyással volt a járványos közhíges megszűnése.

Abszint az automobilban.

A páris-bertini automobil-versenyről visszatért motorok közül az egyikből kifogyott a benzin, A kjos helyzetbe került versenyző abszintet töltött a motorba, mire a gép továbbszárgaldolt.

Harminc motor Párisba tart,
Már visszatérni kész,
Harminc csinos motorkocsit
Sok szem irígyen néz.

Mert győztek ők a versenyen,
Mely gyors volt és botor
S az örült nagy hajszában hejh,
Fel ordult sok motor.

Harminc maradt csak jó motor
S ez most mind visszatér,
Harminc csinos motorkocsis
Sok kalandot regél.

Az országuton mennek ők,
Hol a por nagy s örök
Harminc fáradt motorkocsi
Bágyadtan tőf-tőf-ög.

Egyszerre — ó, mi bús eset —
Az egyik elmarad,
S huszonkilenc motorkocsi
Vigan tovább halad.

— Mi az? Kocsim most mért marad
A sok kocsi mögött?
Válaszban a motorkocsi
Csak halkán töfögött...

S a hős tudta, hogy hol a baj:
A benzin elfogyott,
S ijedten — arca halovány —
A kocsiba rogyott.

— Ó mért történt ez most velem?
A lelke meghasad!
És a rideg motorkocsi
Most már választ sem ad.

A kocsi ösöndesen maradt,
És nem is mozogott,
Es felsőhajt a bús kocsis:
— A benzin elfogyott!

És bujában szegény kocsis
— Egyebet mit tehet —
Mégfogta nagy dühében az
Abszintes üveget.

S az abszintet maga helyett
Önté a kocsiába,
Amelyben aztán nem esett,
Többé semmi hiba.

Nem maradt el a bús kocsi
A sok társa mögött...
S harminc csinos motorkocsi
Vigan tőf-tőf-ögött...

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Péntek este.** *Popovich-Fedorjnak* György máramaros földmives keveselte a jövedelmét, amit kis földje hozott neki évente, s hamis pénz készítésével akarta pótolni a hiányt. Gipszet vásárolt, megformálta az ezüstforintot és antimoniummal vegyített ólomból hamis forintosokat készített. A forgalombahozatall a feleségét bizta meg, akit leöléssel lenyegetett, ha nem engedelmessékedik.

— **Elmég a zsidó korcsmároshoz,** de csak pénteken este. Akkor a zsidó nem fog pénzt a kezébe, hanem a szolgája veszi át a pálinka árát. Veszel öt krajoárért pálinkát, odaadod a hamis forintos és visszacsapsz érte 95 krajoár, mert az a parasztány nem ismeri meg, hogy hamis-e a forint, vagy sem.

Az aszony ilyenformán csakugyan tul adott öt hamis forintoson, de az utolsóán rajta vesztett. Mikor ugyanis szombat este a szolgáló beszámolt gazdájának a keresettel, a korcsmáros észrevelte a hamis forintosot. Több forintos nem is volt a pénz közt, s így

a leány emlékezett rá, hogy azt *Popovichné* váltotta péntek este. A korsáros erre feljelentette *Popovich*kat pénzhamisításért és a debreceni törvényszék, mely előtt beismert vallomást tettek, ellátta *Popovich*ot pénzhamisítás bűntettéért 3 évi fegyházra, feleségét pedig 6 hónapra börtönre. *Popovich* ítéletét a tábla 2 esztendőre leszállította. A védője az ítélet ellen semmisségi panaszszal élt. A Kuria szüneti tanácsa ma *Hammersberg* Jenő koronaúgyész indítványára a semmisségi panaszokat elutasította.

§§ **Haragos szomszédok.** *Mangyuka* Pál ózrai földműves és *Petroj* György halálos ellenségek voltak. Tavaly október huszonegyedikén összekertültek a szomszédok egy korsómban, ott volt *Szakula* Sándor is. *Mangyuka* cimborája, aki annyira szívén viselte civakodó társának érdekeit, hogy késsel ment a másik asztalnál időgátó *Petroj*nak:

— Ha még egy szót szólsz, leszurkál, te kutya! *Petroj* látta, hogy ennek a fele sem tréfa s miközben néhányan visszatartották a dühöngő *Szakulát*, felszedelődözött cimboráival s szerkesz érve, elhajtott. Ezt megelőzőleg *Mangyuka* eső nélkül fölugrott sékeről s hazaszaladt. Néhány perc múlva már ő is kocsin ült s az eltávozott *Petroj*ék után hajtott. Mikor utolérte a kocsi, rákiáltott a rajta ülőkre:

— Menjetelek félre, mert lőni akarok!
A többiek tudták, hogy *Petroj*ra gondolt s azért még jobban mellé húzódtak. Ez azonban egy csöppet sem tartotta vissza *Mangyukát* abban, hogy kétszer a gyűlölt ellenfélre ne lőjön, de a lövések szerencsére senkit se találtak.

— No, most elhibáztam, de majd végzek vele! — szölt dühösen *Mangyuka* és megfenyegette öklével *Petroj*ot.

Ez történt délután három óra tájban s este nyolc órakor halva találták az utcán *Petroj*ot. A sötétben néhány dörögött el, s a gyantalanul haladó ember földrebukott. A golyó szétronsolta a torkát. Ki lőtte agyón, maga *Mangyuka* sem tudta biztosan, mert a bíróság előtt azzal védekezett:

— Lehet, hogy lőttem, de erre nem emlékszem, mert nagyon részeg voltam.

A pancsovai törvényszék mint esküdtbírószág azonban a tanúk vallomásából beigazolválta a vádat és *Mangyukát* szándékos emberölés bűntette s annak kísérletéért öszbűntetésül tizenháromévi fegyházzal sújtotta, míg *Szakulát*, akit szándékos emberölés kísérletéért vontak felelősségre, fölmentették a vád alól. *Mangyuka* s védőjének nyolcrendbeli semmisségi panaszával, *Pichler* Lipót bírő előadásában, ma foglalkozott a Kuria szüneti tanácsa és *Hammersberg* Jenő koronaúgyész indítványára, egyől-egyig elutasította.

§§ **Kártérítési pör viharágyuk miatt.** Erdekes pör indul meg legközelebb a *szegeói* törvényszék előtt. A *szegeói* határban, *Királyhalma* nagy szőlő-hegyközség viharágyuteleppel védi a jég ellen a hatalmas szőlőterületeket. E viharágyutelep egyike az országban a legnagyobbaknak: 30 ágyuja van. A szomszédos nagy határ gazdái, a *martonosiak*, nagy ellenségeskedésben vannak a *hegyközséggel*, azaz vádolják azt, hogy az ő viharágyuk verik ezét az esőfelhőket s ezért nem látogatja eső a *martonosi* határt. Összeálltak a kárvallott *martonosi* gazdák és elhatározták, hogy a *szegeói* törvényszéknek kártérítési pört indítanak a viharágyus *hegyközség* ellen. Ez lesz az első ilyenmő kártérítési pör.

§§ **Véres viszontlátás.** Tavaly nyáron három trencsényi drótosztót került össze *Petrováron*. Miután a viszontlátás örömein tustek, betértek egy korsómba, ahol a pálinkázás közben *Dezsi* György diésekedve mondta:

— Összedrótóztam vagy nyolvaon forintot, most megyek vissza a családomhoz.

Ez a reménye azonban nem teljesedett szegénynek, mert cimborái a szántó földön agyonverték, pénzét elrabolták aztán gódrót ástak s beletemeték áldozatukat. Az úvidéki esküdtbírószág gyilkossággal párosult rablásért *Krajcsi* Jánost életfogytig tartó fegyházzal, *Huzsik* István bűnpártolásért két évi fegyházzal sújtotta. A legelső bíróság ma elutasította a vádlottak semmisségi panaszát.

§§ **Apagyilkos.** *K. Varga* János hajdu-bagosi vagyonos földművesnek két fia volt: *Lajos* és *Károly*. Az idősebbik lusta, ügyelogyott legény volt, e miatt apja folyton korholta. A sok szidás után *Lajos* elhatározta, hogy elteszi láb alól az apját. Tavaly január hónapban bement a debreceni vásárra s revolvert vett, amelyet otthon eldugott az istállóban. Február huszonegyedikén valami miatt megint összekapott apa és fia s az öreg *K. Varga* egy léccel megütötte *Lajos* fiát. Este nyolc óra tájban az apa bement az istállóba:

— Itthon vagytok-e gyerekek? kérdezte.
— Csak én vagyok, *Károly* nincs itthon, oda van tanyán.

— Hát te miért fekszel te ilyen korán?
— Réárek a dolgomul.

— Persze, mert jobban szeretsz lustálkodni, felelt bosszusan az apa s be akart menni a szobába.

A fia erre hírtelen kirántotta rejték helyéről a föltöltött revolvert s hatszor rálőtt az apjára, aki holtan esett össze. Az elvetemedett fia ekkor kivette halott apja zsebéből a pénztárcát, kinyitotta az utcaajtót, mintha a gyilkos hagyta volna nyitva s leküldt — aludni. Az anyja költötte föl később, mire maga a gyilkos fia jelentette be az esetet a csendőrségen. A vizsgálat kezdetben hamis nyomokon indult. Három hónapja kutatás után derült csak ki az igaz

bűnös, akit a debreceni esküdtbírószág, alkalmazva az enyhítő 97. szakaszt, tizenöt évi fegyházra ítélte. A Kuria *Tóth* Gerő bíró előadásában tegnap megsemmisítette az ítéletnek a büntetés kiszabására vonatkozó részét s a vádlottat a 91. szakasz alkalmazásával életfogytig tartó fegyházzal sújtotta.

§§ **Paliszo pöre.** *Bómból* táviratozzák: *Paliszo* volt képviselőt, akit azzal vádolnak hogy *Notarbartó*l, a szőlőbank igazgatóját meggyilkolta. Tegnap karabélyosok *Palermóból* *Bolognába* szállították, ahol július végén kezdődik ellene a végtárgyalás. Összesen háromszáznegyven tanu van megidézve.

Nyiltér.

Graz. szab. Orthopädikus-gyógyintézet
orvosi vezetés mellett.
Első és legrégibb intézet. Láméleten a legnagyobb ájjakkal kint-telve. Prospektusokat ingyen küld a tulajdonos *Gerlitz Gottlieb*, *Spaerbachgasse 51.*

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Szeged, július 18. Ma délután 6 óraker a *szegeói* kender kikészítő gyárban nagy tűz támadt. A hengerező épületben 400 métermáza kikészített finom tűri kender elégett 10.000 frt értékben. Ma este megkgyulladt a városi szerűskert, mely négy hold területen fekszik. Harminc gazdának összes termése és szalmája a tűz martaléka lett. Az egész négy hold terület egy lángtenger. A tűz oltásához az egész *szegeói* katonaság és tüztöltőszék kivonult.

Merán, július 18. Ő felsége kivételesen megengedte, hogy száz vadászkatona alkalmazzanak a *meráni* és a *bozeni* filoxerás szőlők megvizsgálására.

A kiegyezés.

Troppan, július 18. A tartománygyűlés elhatározta, hogy felhívja a kormányt, hogy különösen a Magyarországgal kötendő kiegyezésnél tartsa szem előtt, hogy csak higitatlan finomított égetetlen szesz élvezete engedhető meg, továbbá, hogy ennél a kiegyezésnél Ausztria érdekeit védje meg és végül a zárt hordókban való szesz eladását engedélyhez kösse.

A francia kulturhuro.

Páris, július 18. A képviselőházi költségvetési bizottsága az összes szavazatokkal kettő ellenében elhatározta a *vatikáni nagykövetségi állás megszüntetését* és a külügyminisztérium költségvetésének több más tételénél is törléseket eszközölték.

Az orosz királyi pár.

Köln július 18. A *Kölnische Zeitung* jelenti *Pétersvárról* mai kelettel: Azt az orosz, olasz és francia sajtóban legutóbb terjesztett hírt hogy az *olasz királyi pár* az őszön meg fogja látogatni az orosz cári párt, nem erősítik meg. Illetékes személyek kijelentik, hogy az *olasz királyi pár* az idén egyáltalában nem szándékozik látogatásokat tenni idegen udvaroknál.

Botrány a belga képviselőházban.

Brüsszel, július 18. A képviselőházban a közoktatásügyi költségvetés tárgyalásának folyamán viharos jelenetek voltak. *Dembion* szocialistát rendre utasították. A jobboldal egy tagja *Germinalt*, *nyomorult kölyöknek* nevezi és *Dembionnak* odaköltötte: *Aljas rágalmazó!* *Dembion* azt válaszolja: *Őn nyomorult!* és azután nagy zaj közepette *súlyos sértésekkel halmozza el a királyt.* A különböző pártok padjairól azt kiáltják: *Csöcselék!* *Jeszus!* *Mamlaz!* *Gazember!* *Hubin* felémelt öklével *Verhaegen* felé rohan. A kamarasírgész közbelép és az elnök egy félóra félbeszakítja az ülést. Az ülésnek újból való megnyitása után az elnök jelenti, hogy ily jelenetek ismétlődése esetén véglegesen bezárja az ülést.

Robbanás egy bányában.

Boroszló, július 18. A *Caberze* *Concordia*-tárnában ma egy robbanó akna idő előtt explodált s öt embert súlyosan megsebesített. A bányászok közül egy a kórházban már meg is halt.

A kínai bonyodalom.

Berlin, július 18. A kínai engesztelő küldöttség *Csung* herceg vezetése alatt szeptember elején érkezik ide. A követtség 6-8 napig marad *Berlinben* s tanulmányozni fogja a német hajógyárakat s egyéb ipari telepeket. A herceg meg akar ismerkedni az európai kultúrával. Vilmos császár még az ősi katonai diszszemele előtt fogja fogadni a küldöttséget, hogy az megjelenhessék a parádén. A kínai követtség kereskedelem-politikai kérdésekről is fog tárgyalni a német kormánnyal, hogy egyengesse az

utját *Khina* védvamos törekvéseinek. A *Thiergarten* mellett levő *Vogt*-palotában két emeletet béreltek és rendeztek be a kínai követtség számára.

Argentína és Chile.

London, július 18. A *Times*nak jelenti *Buenos-Ayresből* 16-iki kelettel: Noha az argentinai és a chilei kormány azelőtt megegyezett abban, hogy a köztük függőben lévő határkérdés rendezéséig egyik fél sem fogja szaporítani hadieszközzeit, most, hogy Chileben az utolsó elnökválasztáson a kevésbé békés szellemű párt győzött, ráakarják venni az itteni kormányt, hogy egy új hadihajót és két nagy cirkálóhajót építtessen. Ha sikerül a kormányt erre rábírn, Argentína is rögtön gondoskodni fog hajóhadának szaporításáról.

Uj szentelep.

Lipose, július 18. *Altenburg* mellett nagy és gazdag szénereket iedeztek fel. A szénrétegek több falura terjednek.

Afrikai hírek.

Páris, július 18. A *Havas-ügy*önkség jelenti *Dsibutiból*: *Lagarde* és *Leontyev* aranybánya-koncessziókat kaptak a *Baro*-folyó partján. *Harrington* visszatér Európába anélkül, hogy csak elvben is sikerült volna a határkérdést rendeznie, mert *Menelik* ragaszkodik hozzá, hogy birodalmának határa a déli szélesség ség második foka legyen. *Lagarde* az egyetlenlítő tartományokba utazott.

Közgazdasági táviratok.

Dortmund, július 18. *Otto* gyáros, a törkölyszárlító részvénytársaság felügyelő-bizottzágának tagja, ma délután csödtöt jelentett be.

New York, július 18. (*Terményföldes.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8 1/2. (8 1/2). júliusra 8 25 (8 21). Októberre 7 70 (7 73). New-Orleansban helyben 3 1/2 (3 1/2). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7 05 (6 90). Stand white Philadelphában 7.— (6 85). Refined in Cases 8 05 (7 90). Credit Balances at Oil City 1 10 (1 05). — *Zsír:* Western steam 8 90 (8 80). Rohe és Brothers 8 95 (8 90). — *Tengeri* irányzata igen szilárd. — Júliusra 54 1/2 (53 3/4). Szeptemberre 55.— (54 3/4). — Okt.-re 55 3/4 (55.—) *Buza* irányzata szilárd. — Píros ősz helyben 76 1/4 (76 1/4). Júliusra 74 3/4 (74 1/4). Szeptemberre 73 3/4 (73 1/4). Októberre 73 3/4 (73 1/4). Dec.-re 75 3/4 (75 3/4) *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1 1/4 (1 1/4). — *Káv:* sair Rio 7. sz. 5 1/4 (5 3/4). Július 4 80 (4 80). Októberre 4 95 (4 95). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2 75 (2 75). — *Cukor:* 3 1/2 (3 1/2). — *Őn:* 28 05 (27 40). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 18. (*Terményföldes.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szilárd. Júliusra 67 3/4 (67.—). Szept.-re 68 1/2 (68 1/2). *Tengeri* irányzata igen szilárd — Júliusra 50 1/4 (49.—). — *Zsír:* Júliusra 8 60 (8 52). — Szeptemberre 8 65 (8 57). — *Szaionna* short clear 8 35 (8 35). — *Serfésus:* Júliusra 14 07 (14.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Jegyző. A belügyminiszter minden csütörtökön délután 4-5 óraker fogad. Az audienciára elő kell jegyeztetnie magát a minisztériumban. *Pásztolyi* István miniszteri titkárnál legkésőbb aznap déli 12 óráig. Az audiencián lehetőleg jelkte vagy legalább süőt ruhában illik megjelenni. Kérdésére már nem emléksznük, de azt egész határozottsággal tudjuk hogy annak idején válaszoltunk rája. Múltóztassék utána nézni az utóbb megjelent üzenetek közt és meg fogja találni.

Trafiksné. Ujabb rendelet. Helyesen teszi ha a pénzügyigazgatóságnál a részletekre vonatkozólag tudakozódik.

Cara. Kérdésére válaszoltunk már, időközben bizonyára olvasta az üzenetet. Ujabb kérdésére vonatkozólag annyit, hogy tervben van az a vendég-szerelés. Ugy tudjuk, itt van a fővárosban.

E. M. Borosjenő. *Karlsruhe* s irta, a *Vigszinháznál* kell engedélyt kérni.

Piros. A cím: *Bacskey* Miklós *Tivadar*, *Ujpest*, *Lőrinc*-utca 24. szám.

Veszprém. 1. Különböző a fizetésük, az árszabást a lakatosok szakgyelete (*Dohány*-utca) megírja, ha válasza mellékel bélyeget. 2. Ahány ház, annyi szokás, mindenütt másképp fizetik.

Malvin. 1. Nincs a névsorban. 2. Egyedüli mód, hogy a régi címre írjon és erőlyesen szólítsa fel az illetőt becsületbeli kötelességére.

B. B. A budapesti cím- és lakjegyzékben megvan, a *Franklin*-társulat kiadása, ára 12 korona.

P. d. Alsó-Lendva. A miniszter elutazott. Sz. J. ugy tudjuk *Budapest*en van.

3808. Nem látuk azt a számot.

O. S. Budapest. *Leszkai* *András* igazgató címére bármikor beküldheti.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hárfa.

— Radó Antal fordítása. —

Amott hever, homályos szőgelemben,
Urát, ah, mindig s mindhiába várva,
Hallgatva és a portul bélepetten,
Egy ócska hárfá.

Hány nőa alszik régtől fogva benne,
Miként madár, mely szunynyad a bokorban!
De az a kéz, mely által húrja pengne,
Ki tudja, hol van?

Oh hányszor alszik így a szívek mélyén
A génusz, mely bennök megvagon!
Pihen, mint Lázár — hasztalan remélvén,
Hogy szól az Úr: „Kelj és menj utadon!”

Beoquer.

A haldokló vallásosság.

Kiveszöben van a hit az emberek lelkéből, minden nyavalyát legmérszebbé: a vallásatlanság pusztítja. Nem mi konstatáljuk ezt. Ez a fájdalom sőhajás *Olaszországban*, a páviabéli papok ajkáról lebbent el, akik gyűlésre jővének össze, ugyancsak szomorú dolgokról tanácskoztak.

— Nem tudunk megélni — mondották — a vallásatlanság miatt. A papoknak kevés a fizetésük, a mi jövedelmünk legnagyobb részét a stóla teszi. Amit a keresztelestért, meg a házassáért és a temetésért fizetnek. Aztán a párber. Meg a naturáliák: buza, bor. Nos, ezek a jövedelmek már régóta csökkennek, de utóbbi időben már egészen elapadtak. Osszeáll a férfi és a nő, az Isten áldását egyik se kívánja. A temetésnél csak a sirásó imádkozik a halott fölött. A papra ma már senkinek sincs szüksége. Hát aztán nem is fizetik, se borral, se buzával, se pénzzel.

Igy sőhajtottak a páviái papok s elhatározták, hogy tesznek egy utolsó kísérletet: körlevelet intéznek a hívőkhez s a lelkőkre beszélnek, a templomba visszaédesgetik őket. Ha ez se használna, akkor kénytelenek lesznek *sztrájkolni*. Beesükjék a templomot és mennek valami olyan állásba, ami kenyeret is ad nekik. Szóval sztrájkolnak.

Tegnap volt a kezünkben egy kis füzet, amely az 1900-ik esztendő sztrájkjairól adott kimutatást. A tanító is sztrájkolt már valahol, amint ezt a könyvből láttuk, de a papok még soha. Ezután hát lesz ez is: papok sztrájkja.

Ámbár ez voltaképpen a hívők sztrájkja.

A pápához is eljutott ennek a szomorú esetnek a híre. Összeültek tanácskozni a bitorosok és valami orvosság fölött törték szent fejüket, amely meggyógyítaná a vallásatlanság nyavalyáját. És meg is találták, egy — érdemkereszt képében.

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(116)

— Megkaptam, azért intéztem úgy, hogy tanuk nélkül találkozzunk, azért jöttem ide maga elé.

— Férjem Radniskzyval hátra maradt, behozatni a podgyászt, addig bucsuzhatunk. Az asszony mosolygott. Készeny, piros ajkai alól kiesillant gyöngyosor foga. Tekintete végiglopzódkodott Djerbulesku szomorú arcán, ingerkedően, mint a játéki napsugár.

— Miért bucsuzkodnánk?

— Ma még Rodvitz Leonie vagyok, de megmáshíthatlan akaratom, hogy már holnap magának Leonie mama legyek. Egy éve huzza-halaszta az egybekelést, én vámi többet nem akarok. Elhozom minden okmányt. A melyik pap Baed Ionát Galambodival esketi, ugyanaz kell, hogy eskesse meg magát Matilddal.

Djerbulesku egyetlen megjegyzés nélkül hallgatta a határozott kijelentéseket. A fenyőfásorban e közben egyre haladtak tovább. Most már a grófné is hallgatott. A fenyőfásoron túl sűrű mogyorófásor következett. A lombok bizalmas árnyéka mind közelebb vonta egymáshoz őket. Míg Djerbulesku észrevétlenül, talán öntudatlanul átkarolta a grófné természetét. Így érték a kastély elé. Hegyes az erkélyről látta is talán a tulbizalmas helyzetet, de sem Djerbulesku, sem Leonie grófné nem figyeltek rá.

Egyszerre Leonie grófné idegesen bontakozott ki Djerbulesku karjából. Szemei haragosan villogtak és újjával a hármasszoborra mutatott.

— Mennyit kértem, hogy leányom jövendő otthonát, hol én is otthon akarok lenni, ne ron-

A Propaganda fide határozata szerint ugyanis azok a katolikusok, akik elzárándokoltak Palesztinába, a szent sírhoz, érdemkeresztet kapnak, amely hasonló lesz a szent sír keresztjéhez. Egy kis medaillon lesz rajta diszít, a pápa képevel, s ezzel a körirattal: *Leo XIII. creavit anno M. C. M. (XIII. Leo alapította...)*. A kereszt a mell baloldalán, a szív fölött viselendő, fehér vagy vörös selyemszalagon. Az érdemkeresztet kiosztását, ami egy diploma kiadásával jár együtt, *Giannini* atya, a szent sír őre fogja végezni s a palesztinai utazók mindenike előzetesen hiteles okmányokkal tartozik igazolni római katolikus voltát. Az érdemkeresztet egyébként csakis egyházi ünnepeken, zárandoklat alkalmával, vagy a szent atya előtt szabad nyilvánosan viselni.

Ez az érdemkereszt tehát a vállaltatlanság nyavalyájának a gyógyítója — a bibornokok szerint.

Legyen nekik az ó hitők szerint. Hogy sok érdemkeresztet fognak kiosztani: az bizonyos. Hiszen gomblyukfájdalma annyi embernek van, s olvégre naiv lelkek ezt a keresztet messziről, akár a Szent István-rend vagy a becsületrend nagykeresztjének is nézhetik. És ami fő: könnyű a hozzájutás. A menetjegyirodák igen kényelmes és olcsó szentföldi utazásokat rendeznek...

— A hosszú élet. Gerhart tanár Berlinben az emberi életkor határáról érkezett, s azt az öröndetes eredményt nyilvánítja, hogy az utolsó husz esztendő alatt az emberek életkora növekedik. Ezt a javulást a sok egészségügyi intézkedésnek tulajdonítja első sorban. A kérdéshez igen sok alkalmas anyagot szolgáltatnak a biztosító-társaságok. 1898-ban Németországban negyvennégy biztosító-társaság működött, amelynek másfélmillió ember volt biztosítva, ötezer és néhány százmillió márká erejéig. Kiszámították, hogy azoknak, akik harmincéves korukat elérték, sok a reménységük, hogy hatvan esztendőn túl is éljenek. A biztosított harmincévesek fele ugyanis tovább élt hatvan esztendőnél. A legöregebb biztosított ember egy angol volt, aki 1501-től 1670-ig élt. (1) Egy bírósági tárgyaláson megjelent néhány fiával, akik mind — túl voltak már a századik évükön. Ugyancsak Németországban élt egy sziléziai nő, Obst Johanna, aki állítólag százötvenöt esztendőst kort ért meg. Az életkort nagyban befolyásolja az átöröklés és az ember szokásai. A gyermekekre nézve a legjobb, ha születésükkor apjuk nem fiatalabb huszonöt esztendősnél és nem öregebb negyven esztendősnél s az anyjuk nincs túl a harmincötödik évén. Az átöröklésnél természetesen nagy szerepe van a betegségeknek, főként a tuberkulózisnak. A ráknál az átöröklés eshetősége nem olyan nagy, mint azt legtöbbször hiszik. A test súlyára is sok körülmény van hatással, úgy hogy aki fiatal korában nagy súlyllyal dicsekedhetett, annak kevés a kilátása arra, hogy ezt a súlyt meg is őrzi. A kővér embereknek kevesebb az ellentállása egy egész sor be-

tegség ellen. Fontos a véredény- és idegrendszer állapota. Az ember nem olyan öreg, mint a kora, szokták mondani, hanem mint az artériái. Aki finom artéria-falakkal dicsekedhetik, annak több reménye van a hosszú életre, mint az erős artériáknak. De manapság már ez a körülmény sem fontos. Kevesebb ember betegszik meg manapság tulerőtetés, mint az élet élvezetei révén. Nagy hatással van persze az erőknek a foglalkozása is. A tanult emberek között legtöbb hajlandósága van a hosszú életre az evangélikus papoknak. Náluk tisztán mutatkozik a házasság élet hosszabbító tulajdonsága. Attól is sok függ, hogy hol él az ember. Legjobb falun élni. A városokban, ahol az élet vására nagy, kevesebb ideig élnek az emberek. A jómód megfelelő munkával rendelkezők; de a jómód, a kényelmes munka nélkül, megkurtítja az életet. Az alkohol és a dohány méreg és aki hosszúéletű akar lenni, ezt is gondolja meg. Ami a dohányt illeti, a statisztika azt bizonyítja, hogy mérsékelt élvezete nem okoz nagy zavarokat. Azzal végzi a tudós professzor, hogy az aggkor titka a mértékletesség és a munka.

— Az első tenger alatt járó hajó. A hollandi

Drebbel volt az első, aki tenger alatt járó hajót épített. Már az ó-korban is tettek kísérleteket hasonló-fajta víz járóművekkel, de *Drebbel* volt az első, aki azt a gyakorlati céloknak megfelelően készítette el. *Drebbel* Kornélius 1872-ben született Alkmaarban s 1868-ban Angliába ment. Már ekkor is nagy hírnévre tett szert világraszóló találmányával s I. Jakab király Londonban lakást és laboratóriumot adott neki. Azonban innen csakhamar távozott s nem sokára Ausztriában találkoznak vele, ahol II. Ferdinánd udvari tanácsosa volt. Prága bevételére elotogták s halálra ítélték, Jakab király közbenjárására azonban megkegyelmezték neki, majd ugyanannak kérelmére szabadon bocsátatták. Újra visszatért Angliába. Itt építette meg víz alatt járó hajóját és hajójával a westminsteri apátságól Greenwichig meg is tette a próbatúrát a Themse vízében. A hajót tizenkét evezős hajtotta. Vízteher-súlyllyal merült a felszín alá s ha újra föl akart emelkedni, csak ki kellett bocsátania a vizet az oldalfalaknál levő kamrákból. A lélegzésre szükséges levegőt összesűrítve egy tartályban, minden egyes ember a hátán vitte. E szerint tehát a hajó természetesen csak addig maradhatott víz alatt, míg a tartályból ki nem fogyott a levegő. Az effajta összesűrített levegő még ujdnóság volt akkoriban, s *Drebbel* „a levegő kvintesszenziójának” nevezte el. A hajó belsejét foszforénnnyel világították meg. Ezekből tisztán látható, hogy a hollandi *Drebbel* hajója lényegében nem igen különbözött a mi modern, víz alatt járó hajóinktól. *Drebbel* 1834-ben halt meg. Érdekes, hogy ennek az igazán életrevaló találmányának nem akadt pártfogója, mint többi találmányá-

dítsa az az iromba parasztszobor. Levelemben is figyelmeztettem reá. Gyöngédtelesség ez vagy gyávasság?

— Nevezze így vagy úgy. Annak a szobornak valami büvéreje van. Nem akadt senki, aki le merje verni onnan. Nézzé ott áll Berger. Hol felemeli, hol leejti a közüző kalapácsot, pedig azzal egy pár ütést lebontaná. De nem meri megtenni azt az egy pár ütést. Nem meri, pedig ígért nekik mindent, amit csak kér.

— Babona, gyávasság! Ninesen vér magukban! Ezért nem szerettem igazán soha magát, mert mindig gyáva volt. Vegye azt a kalapácsot! Zuzza szerte azt a képzelt rémet! Mire való a maga izmos karja, ha nines benne férfivér! — Az asszony szeme egész pokoltűzet lövelt, és a férfi arca egyszerre derült lett, mint mikor egy sötét erdőben felragyog az éjszakai fény. Megragdta az asszonyt, forrón ölelte magához vitte fel a lépcsőn, ki az erkélyre, a hűledező Berger elé. Az asszony keble hullámzott, reánézett a férfira, sohasem látta ilyen szépségnek. Arca lángolt, keble hevesen emelkedett és szállott, mint a kitörni készülő vulkán.

Felragdta félkézzel a nagy kalapácsot, teljes erővel rácsapott a Turulmadárra. A csapás után eldobta kalapácsot, átölelte mind a két kezével az asszonyt és suttogott, esőkönya lázasan akkajait: — Cine mintye! A hegyek is találkoznak!...

A másik pillanatban iszonyu dörödlés közt magásra felvetődött az épületnek az a része, hol az erkély állott. Törmelék, égő gerendák közé együtt estek be a szép, esábos grófné, az ő igaz szeretője és a gonosz szellem, Berger Ignác.

A dörrenés és az azonnal kiütött tűz felriasztotta a cselédéséget. A termekben a drága butor, függöny a beszakadt tetőzet égő gerendáitól tüzet fogott. A fojtelten zavarban mindenki menteni akart valamit, ha egyebet nem, önmagát.

E közben érkezett a kocsi az öreg Lévy Ellással. Vele jött Berger Zoltán. A fiatal ember nekirohant a tűznek. A legelső izzó gerenda, melybe beleütődött, egy szétroncsolt holttestet

takart, a holttesten égett a ruházat, de a fiu még felismerte atyját, Berger Ignácot. A gerendán kivül egy nagy kő fokúdt a mellén, ez zuzta be a molkast, ez okozta a halált. A szétroncsolt hármasszobornak középtömbje volt, a cimeres asztal és a három alak tördelt derék része. A fiu sirva borult atya holttestére. Lévy Ellás oda lépett, de elfordult mindjárt a rémes látványtól, hogy még rémesebbet pillantson meg. Alig pár lépésnyire a halott Bergertől összeölekezve két megszenesedett holttest, az egyiknek még csillogott a fényes ékszer, a másik hatalmas férfialak fején tul egy még izzó vaskalapács, a nyelén ezzel a felirattal: „Cine mintye!” Ellás megismerte mind a két alakot. Nem volt gondja mentésre, segélykiáltásra. Megtépte ruháit, letérdelt és imádkozott. Valami fájdalmas ének és üvöltésszerű imát, melynek nem akart vége szakadni.

Az üvegpavilonból előfuttak Galambodiné, Radniskyné, Ilonka és Andor. Nem sokkal utánuk Radnisky és Göttferson Heinrich báró is. De már segíteni semmit sem lehetett. Jöttek a tűzoltók, a rendőrség; a mentés, a védelem, a hivatalos vizsgálat, szóval a nagy szerencsétlenségek utójátéka. Jöhetett már...

A ravatalokat felállították, de elhatározták, hogy a halottakat mind hazaszállítják Erdélybe. Djerbuleskut is, Rodvitz grófnét is oda temetik a Galambodi-sírkertbe. Berger Zoltán azonban intézkedett atya elszállítatása iránt. El a magyar fővárosba, hol már sirját atya előre megépítette. Bocsánatot kért, hogy távoznia kell. Az öreg Lévy Ellás maradásra kérte, még csak addig, míg ő átadja Galambodi Andornak azt a kis szelencét, melyet áthozott.

Öreg este lett, mire a ravatalok elkészültek az üveges pavilonban. A főépület irizatos romjai ugyanis nem voltak még arra sem jők, hogy vendégül lássák a mindent kiegyenlítő halált. Ott kellett hát meghuzódnai a különben tágas helyiségben, az üveges pavilonban élőknek és halottaknak.

Galambodiné csak most értette meg Djerbulesku foreirozott sőhajását, hogy a ház vezeté-

nak, hogy azt a lángeszű föltaláló tökéletesíthette volna. Ennek a nevezetes hajónak a dereka még a 17-ik század elején a Themse partján fektült. Ebben az időben találta föl Buchnell a torpedóhajókat, amelyekkel az ellenséges hajókat föl lehet robbantani. Ebben az irányban foglalkoztak a tudósok egész a XIX. század végéig, míg a német Bauer Vilmos a villamos erővel hajtott és világított víz-alattjáró hajót el nem készítette, amely csakhamar annyira elterjedt, hogy, mint a napokban bővebben közöltük, egész flottákat terveznek már egyes hatalmak ilyen hajókból. Érdekes, hogy ezek a villamos erővel járó tengeralatti hajók legnagyobb részét megegyeznek Jules Verne *Nautilusával*, amit már ezéltől negyven évvel leirt *Utazás a tenger alatt* című munkájában.

† **A pápa hástartása.** Ismeretes dolog, hogy XIII. Leo pápa nagy ritkán hiv ebédre vendégeket. Ha külföldi vendégek vagy diplomaták tisztelegnek a pápai udvarnál, ezek Rampolla bíbornoknál hivatalosak, aki fényes estélyeket és ebédeket rendez tiszteletükre. A pápa asztalánál feltétlen mértékletesség a jelző. XIII. Leo napjában egyszer étezik s gyakran bőjtöl. IX. Pius és XII. Leo ugyanezt cselekedték s Pius pápa ebédre 5 koronát sem költött naponként. Egy püspök egyszer megkérdezte, hogy miért takarékoskodik ennyire.

— Gyűlöltöm a felesleges fényűzést! — szolt a pápa. Megnyugtát az a tudat, hogy 5 lírám mindennap lesz ebédre s nem kell redukálnom szükségleteimet!

XI. Innocent pápa, akinek magánvagyonja 40.000 tallérnyi évi jövedelmet hajtott, saját szükségleteire csak 600 tallért költött évenként. IV. Hadrián pápa minden este 11 aranyat adott főszakácsának, 10-et a ocsédség eltartásának céljára s csak egyet a pápai konyha számára. A mértékletesség koszoruja azonban X. Innocentet illeti, aki mindennap 1 líráért ebédelt. A pápák ritkán ittak szeszes italt, csak IV. Hadrián, az angol pápa szerette a jó sört és IV. Pál ivott lébe-hóba nápolyi vörösbort.

† **Kolumbusz leleplezése.** Amerikában hír szerint, nagy feltűnést kelt egy hirdetés, mely egy könyvet jelent be. Ez a könyv éppen csak Kolumbuszt fogja leleplezni. A leleplezések korát éljük és így kevés lekeiséssel fogadható ez a bejelentés. A leleplező, mint New-Yorkból jelentik, senki más, mint Vignaud Henrik, az Egyesült Államok párisi követségének a főtitkára. Ez a könyv legközelebb jelenék meg Párisban és szerzője azt kívánja benne bizonyítani, hogy Toscanelli csillagász sohasem irt Kolumbusnak levelet, sem térképet neki nem küldött, amelylyel utbaigazította volna, hogyan érhető el Kelet-India. Az az állítolag levél és mappa hamis. Azt állítja Vignaud, hogy Kolumbus az ő előkelő származásával, s minden egyéb körülményeivel semmi

más, mint „nagy svindler“, s hogy Amerika föllelezesének semmi köze a tengerész geneijéhez. Ő egyszerűen csak bátor tengerész, aki odament, ahova küldötték.

† **Világító mikrobák.** A francia tudományos akadémia legutolsó ülésén D'Arsonval Tachanov muszka tanár érdekes kutatásairól tartott előadást. Ezek a kutatások a Keleti-tenger világító mikrobáira vonatkoznak. Ezeknek a mikrobáknak világító ereje harminnyolc-harminckilenc fok megnél elenyészik, de újra visszatér, ha a hőmérsékletet csökkentik. De egyszersmindkorra elenyészik, ha a vizet negyvenöt foknál magasabbra hevítik. Ez úgy látszik, a hőnek az a foka, amelyet a világító mikrobák kibírnak. Kevésbé érzékenyek az alacsonyabb hőmérséklettel szemben. Így például előállhatnak világító jég-tömbök, ha a világító mikrobák megmaradnak a megfagyott vízben. Ebben az állapotban sem veszik el a világító képességüket, csak amikor a vizet a világító erő pedig a jég-tömb középpontjából kiindulva a szélek felé. Ami könnyen megmagyarázható azzal, mert a mikrobák többnyire csak a levegővel való érintkezésben örik meg világító erejüket.

† **A hus romlásának ellenszere.** Hus, baromfit vagy vadat nagy melegben jég nélkül napokig a romlástól úgy kell megóvni, hogy behintjük salicyl-porral. Ha az eittelt hus bármiféle oknál fogva szagot kap vagy nem egészen friss húst hoznak a mészárosból, tegyünk három gramm salicyl-savat forró vízbe és várjuk meg, míg a salicyl teljesen föloldódik. A gyanus húsdarabot hosszabb vagy rövidebb ideig kell ebben a folyadékban áztatni és aztán tiszta vízzel leöblíteni. Ez az eljárás elveszi a hus kellemetlen szagát és egész bátran föl lehet használni, mert jóízű és nem ártalmas. Sokkal könnyebb a salicyl borseszben föloldani, de ettől a hus alkoholszaga lesz és ilyen esetben pikánsan kell elkészíteni.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1901. évi július 15-én a következő volt: Bankjegyjárgalom 1.635.021.000 korona. (— 16.460.000 K.) — Erőszlet: 1.265.799.000 korona (+ 4.530.000 kor.) — Váltótárca 305.597.000 korona (— 32.613.000 korona). — Lombard-tízlet: 55.445.000 korona (+ 76.000 kor.) — Adómentes bankjegytartalék: 232.129.000 kor. (+ 21.819.000 korona.)

Az Országos Központi Hitelszövetkezet felső-tiszai szövetsége, mint *Perbenyikről* táviratozzák, ma Perbenyiken gróf *Mailáth* József emlékelete alatt igen élénk és fontos közgyűlést tartott. A hivatalos előterjesztések elfogadásán kívül a szövetkezeti eszme terjeszkedéséről gróf *Mailáth* nagy tetszéssel fogadott

beszédet mondott. Azután *Andrássy* Kálmán ref. lelkész a krisztusi tanokat, mint a szövetkezeti eszme alapjait fejtegette. Utánna dr. *Horváth* János az Országos Központi Hitelszövetkezet iparszövetkezeti rendszerét ismertette és felhívta a jelenlevőket, hogy az iparoságot az ipari szövetkezetek létesítésére buzdítsák. *Bernát* István a tojás értékesítő szövetkezetek létesítésének módjait fejtegette, végül dr. *Horváth* a szövetkezeti gabona raktárak rendszerét, mint a hitel szövetkezetek külön üzletágát fejtegette és mint a szövetkezeti szervezkedés egyik legfontosabb részét tüntette fel.

Pénzverés és pénzforgalom. A hivatalos lap mai számában közzéteszi az állami számvevőszék az 1901. év II. negyedében vert, forgalomba bocsátott és készletben maradt koronaértékű pénzek álladékaról szóló kimutatást. A kimutatás szerint az említett negyedben 3.732.658 darab kétfilérés és 1.223.668 darab egy filéres bronzpénzt vertek összesen 86.889 korona 84 f. értékben. A 3.840.630 darab ötkoronásból 630 darabot átadtak a főkémlő-hivatalnak kémlés végett és ezekből az érmekből a pénzverésben készlet nincs. — Az egykoronásokból forgalomban van 59.982.000 darab; a készlet pedig 18.000 darab. Az 54 millió darab husz filéres mind forgalomban van. Tíz filérest 72 millió darabot vertek, ebből újabban 9000 darabot bocsátottak forgalomba, készletben már csak 8.000 darab van. A két filéres bronzpénzből az év II. negyedében 3.087.971 darabot adtak át a forgalomnak s így eddigéig 168.783.890 darab képezi a forgalom tárgyát; a készlet ezekből 84.431.305 darab. Az egy filérekben az eddigi összes verés 59.409.443 darabot tesz, ebből forgalomba került 33.279.721 darab, a többi 26.129.722 darab készletben van.

A M. Kir. Államvasutak igazgatósága a kereskedelemügyi miniszter engedélyével, a párisi kiállításra kiállított hazai szerszámgyepek 103.130 koronáért megvásárolta. — Az idei mozdonymegrendelés keretében még öt darab I. e. osztályu mozdonyt rendelt meg, egyenként 97.000 korona beszerzési áron, a M. Kir. Államvasutak gépgyárában.

Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselés: Budapest, VI., Deák-tér „Anker-udvar”) 1901. júniusban benyújtottak 915 ajánlatot 4.419.777 korona biztosított összegre és kiállítottak 834 kötvényt 3.801.963 korona összegre. A betöltött díjak összege 1.318.369 korona, a kifizetett károké 373.289 korona. A jan.—jun. havi időszak alatt benyújtottak 5591 ajánlatot 28.308.149 koronára és kiállítottak 5228 kötvényt 25.311.504 koronára. Díjakért befolyt 8.527.345 korona. Károkért kifizettek 1.722.508 koronát. — A haláleseti biztosításoknál az A osztálykterv szerint a nyeresémosztalék az elmúlt évben az évi díj 25%-át tette. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál, a B osztálykterv szerint az összes betelített díjak 30%-át fizették ki nyeresémosztalék gyanánt. A társaság vagyonja 1900. december 31-ikén 138 millió korona. Biztosítási állomány 505 millió korona. Eddigi kifizetések összege 232 millió korona.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pest*ben pénzben 42.— korona, áruban 42,50 korona. *Bécs*ben 408,0 korona pénzben, illetve 41.— korona áruban.

Lóvásár. A Tattersall által rendezett heti lóvásárra 328 első-osztályu és 360 második-osztályu lovat hajtottak föl, összesen 686 darabot. Eladtak 409 darabot.

sét vegye át, hogy az esküvőt, bármi történjék, még ott mulhatatlan tartassa meg. Most értette, miért kívánta, hogy ő irányítsa Góttfersen Matild jövőjét; miért mondta, hogy mindenesetre azt akarja, hogy már pár nap múlva asszony legyen a háznál. Akkor ezt ő is másként értette, talán Djerbulesku is. Mindez végrendelet volt, a meghatározottabb végrendelet. Beszél azután Ilonka apró részleteket, melyek világossá tették, hogy mindegyre Djerbulesku előre készült. Ott érlelte szívében a halált, ott melengette, míg egyéb vágya sem volt, mint boldogan halni meg. Ez tehát sikerült neki.

Az öreg Eliás segítette öcsesét. Berger elszállítatásának előkészületeiben. Átszállították egy izraelita kereskedő házához, ott siratták a hitorszosok, mert Eliás úgy kívánta, semmit sem tudván arról, hogy Berger kikereszteltetett.

Mikor visszatért Eliás, az úvegparavillonban együtt találta a Galambodi János, Djerbu Juon és Góttfert Gyirkó összes leszármazóit, kit élve, kit a koporsóban. Remegő kezekkel vette ki kebeléből azt a bádögzenelőt, mit egyszer régen, igen régen az ő verejtékének, Lévy Rozáliának megmutatott. Galambodi Andornak adta át.

— Olvasd, nagy jó uram, Galambodi Andor és oldozzotok fel, mondjátok, hogy hiven teljesítettem a megbízatást.

Galambodi Andor egy megfakult pergamenre irt írást bontott ki az átadott szelencéből és olvasta meg-megszakítva el-csuklók hangon:

Lectori salutem a domino!

Az Isten különös kegyelméből mi, úgy mint Galambodi János ármalista nemes ember, Góttfert Gyirkó dedrádi szász polgár és Djerbu Juon román paraszt, egymás kölcsönös szeretetében egyesültünk. Egyesített erőnk és szorgalmunk munkájával hazánk földjéből a rezet, a vasat, a követ kitermelve gazdagokká lettünk. Gazdagokká lettünk emberi javakban és gazdagokká lettünk minden javunk ösforrásában, az egy hazában született testvérmzetségek egymás iránti szeretetében. Em-

beri javainkban megosztokodtunk, de az egymás iránti szeretetet osztatlanul akarjuk átahagyni a leszármazó nemzedékeinkre. Szeretetet a testvériségben és testvériséget a szeretetben! Oltalmat, védelmet egymás ősi szokásainak régi jó és helybenhagyott erkölcsi-cseinek, tiszteletet az elődöknek és mindenek felett szeretetét az édes hazának! Bárhol élünk a nagy világban, haló porunk visszadarassék az anyaföldnek, honnan elszármaztunk. Egymás iránti szeretetünk örök emlékül ezen jelenetet, amint itt az asztalnál ülünk, ki-ki tanult mestersége szerint rézbe önti, vasba kalapácsolja, kőbe vési, hogy felelőkenységbe ne mehessen.

De elérmitő például a következők nemzedékeknek, ha egymás ellen fordulnának, vagy megfélekednének az ősök iránti kegyeletről, Djerbu Juon testvér a szobor turulmadarával kapcsolatban pokolgépet helyezzen mindnyájunk családi fészkebe. E pokol gép legyen az ősök átka, ha az utódok halátlanokká lennének. Ha azonban egy évszázadon belül a három család összes leszármazói az egymás iránti kölcsönös szeretetben találkoznak, oldódjék fel végleg az átok és legyen áldásunk azon a nemzedéken.

Ez iratot Lévy Eliás kis zsidó gyerekeknek adjuk át, ki felfogadta hite szerinti esküvel, hogy a három család életmenetét úgy ő maga, mint mindig elsőszülött leszármazója figyelemmel kíséri. Orzi átkunktól, átvízi áldásunkat a kikötött évszázadon és átadja annak a nemzedéknek, amelyet az megilletend.

Maroslakán, 1790. szeptember 18.

Előttem:

Lévy Eliás.

Galambodi János.

Góttfert Gyirkó.

Djerbu Juon.

Lévy Eliás magasra emelte fel karjait:

— Most már a fehér oszlopok lelkéből az égig érnek! Jóságos Jehovám engedd, hogy meg-
térjek enyéimhez!

Azzal a jóságos öreg partiárka lehunyta szemét és lezuhant a földre.

Hiába költögettek, hiába borultak rá zokogva, sirva. Olyan erős elhatározása volt lelkének, hogy a törékeny test nem bírta visszatartani.

Szomorú temetés volt, idegen világban, idegen erők között, minden fölől rom, pusztulás. De e romok között ott pompázott mégis a boldog szerelem, Ilonka és Andor arcán.

Djerbulesku óhajtatásához képest, amint a koporsók elszállításához kivitetek, Andor és Ilonka örök hűséget esküdtek egymásnak.

A hatóság Djerbulesku minden vagyonát átadta Galambodi Andornak, mint Ilonka férjének. Itt is otthonuk volt már. De azért Andor, mikor végignézett a romokon, szomoruan mondta:

— Hagyjuk örökre itt e szomorú helyet, odahaza a Galambodi ősi kuriában áll még a hármasszobor, újra építhetjük mindazt, ami elrontatott.

Galambodiné kérte Heinrich bárót, hogy jöjjön ő is oda lakni. Heinrich báró busan válaszolt:

— Már én nem értelek meg. Más érzések, más gondolatok, más társadalom az, amely ott várna rám. En még koválygok a világon és majd csak úgy megyek haza, mint Djerbulesku. Akkor temessetek engem is oda a Galambodi-sírkertbe, legyünk ott mind együtt.

— De te, édes Matild velünk jössz ugy-e? Djerbulesku is arra kért engemet — szolt Galambodiné.

— Segítesz az építésben, mondta Andor.

— Igen, segíték majd, nekem ugyanis nincs mit építenem. — Nem felelhetett Galambodi Andor, mert a táviratkihordó táviratot hozott. A táviratban ez állott: „Képviselő lettem, légy szószólóm, hogy a hegyek találkozhassanak! Gyulafi Lukáts!”

— Vége. —

Északnyugati vasút —, **Eibavölgyi vasút** —, **Orosz bankjegy** készpénz 216.—, **Bueschtiehradi** —, **Orosz bankjegy** —, (Ultimeo) **Lombard** —, **Hamburg**, július 18. (Zárhat.) 4²⁰/₁₀₀-os ezüstjárdék 98.75, 1860, sorsjegy 141.—, Déli vasút 22.70, 4⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjárdék 145.—, **Osztrák hitelrészvény** 260.—, **Osztrák-magyar államvasút** 137.75, **Olasz járadék** 96.80, 4⁰/₁₀₀-os **Magyar aranyjárdék** 99.50, Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, július 18. (Zárhat.) 4²⁰/₁₀₀-os papírjárdék 99.20, 4⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjárdék 100.70, **Magyar koronajárdék** 94.—, **Osztrák-magyar bank** 116.90, **Déli vasút** 22.60, **Eibavölgyi vasút** —, **Londoni váltóár** 203.92, **Bécsi bankjegyek** 113.20, **Villamos részvény** 120.50, 3⁰/₁₀₀-os **magyar aranykölcsön** 83.40, 4²⁰/₁₀₀-os **ezüstjárdék** 99.15, 4⁰/₁₀₀-os **osztrák aranyjárdék** —, **Osztrák hitelrészvény** 201.80, **Osztrák-magyar államvasút** 138.20, **Északnyugati vasút** 118.—, **Bécsi váltóár** 850.75, **Párisi váltóár** 810.33, **Unio bank** —, **Alpesi bányarészvény** 207.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 18. (A **Budapesti Napló** tudósítójának távirata.) **Árfolyamok januárja**, **Esti forgalom** **Osztrák hitelrészvény** 200.80, **Német bank** 191.75, **Discont** 174.80, **Berlini kereskedelmi bank** 185.60, **Gelsenkircheni** 151.75, **Harpeni** 151.—, **Laura-kohó** 180.25, **Olasz járadék** —, Szilárd.

Paris, július 18. (Zárhat.) **Osztrák-magyar államvasút** —, 4⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjárdék 101.50, **Osztrák Landerbank** —, 3⁰/₁₀₀-os francia járadék 170.—, **Ottomanbank** 531.—, 3⁰/₁₀₀-os francia járadék —, **Alpesi bányarészvény** 315.—, **Déli vasút** 113.—, 4⁰/₁₀₀-os **magyar aranyjárdék** 100.50, **Párisi bankrészvény** 1035.—, **Olasz járadék** 96.70, **Francia törleszt.** járadék 99.50, **Osztrák földhitelintézet** részvény 1210.—, **Török dohányrészvény** —, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 18. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) **Hízott sertések** (dra.: I. A) **Magyar elsőrendű**: Öreg nehéz (párnkint 400 kilogramm felüli súlyban) 76—78 fillérig, Öreg közép (párnkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fialat nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) 84—86 fillérig, Fialat közép (párnkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 85—86 fillérig, Fialat könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 84—85 fillérig, — II. **Magyar szedett**: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (párnkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — III. **Romaniai**: Nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (párnkint 280—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, IV. **Romaniai eredeti** (Stachl). Nehéz (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — V. **Szerbiai**: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli súlyban) 85—86 fillérig, Közép (párnkint 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 84—85 fillérig, Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 85—86 fillérig.

Sertésüzletiszám 1901. július 17. napján volt készlet 50.154 darab. — 1901. július 17. napján felhaja-

tott 482 darab, 1901. július 17. napján elszállított 382 darab, 1901. július 18. napjára maradt készletben 50.254 darab.

Napirend.

Naplár: Péntek, július 19. Római katolikus: Vince +. — **Protestáns** Raína. — **Görög-orosz**: (július 6.) V. Szioezs. — **Zsidó** Ab. 3. — **Napp** két: 4 óra 7 perckor. — **Nyugszük**: 7 óra 32 perckor. — **Hoid két**: reggel 8 óra 13 perckor. — **Nyugszük**: este 8 óra 5 perckor.

A **kereskedelmi miniszter** nem fogad.

A **főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése** délelőtt 10 órakor.

Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 óratól 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.

A **Nemzeti Szalon kiállítása** d. e. 9 óratól este 7-ig, Belépődíj 50 fillér.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában d. e. 9—1-ig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig.

Művelődési Múzeum (Kerepesi-ut.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A **földtani intézet** múzeuma zárva.

Közlekedési Múzeum délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3 óratól 5-ig.

Az **Akadémia Goethe-szobója** d. e. 10—12-ig.

Múzeum könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár zárva.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap, Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 óráig délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés ágirásaitok is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 18. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Knaute** Rezső kormányzó állami polgári iskolai igazgató-tanított igazgatói minőségében megerősítette.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter **Jász-Nagy-Kun-Szolnok** vármegyében a kisujszállási anyakönyvi kerületbe **Márta Kálmán** városi jegyzőt, **Veszprém** vármegyében a nemestélyi anyakönyvi kerületbe **Bereczky Géza** ág. ev. tanított, a ráti anyakönyvi kerületbe pedig **Németh Ignác** segédjegyzőt, **Zemplén** vármegyében a füzesséri anyakönyvi kerületbe **Vokán Ervin** segédjegyzőt, a máczai anyakönyvi kerületbe pedig **Kernecz József** segédjegyzőt, **Győr** vármegyében a rapvatalánai anyakönyvi kerületbe **Csepri András** községi bírót, a szilvási és halászelesi anyakönyvezésre szorított hatáskörrel, **Szolnok-Doboka** vármegyében a ciszóc-

györgyalvi anyakönyvi kerületbe **Weintraub Károly** segédjegyzőt, a szilvási és halotti anyakönyvi vezetésére szorított hatáskörrel, anyakönyvezető-helyettesekké nevezte ki. **Pályázatok**. A haani járásbírósnál aljegyzői állás két hét alatt; a székényvárosi kerületben bányaelvígyszói állás augusztus 20-ig; a máriaradnai járásbírósnál segédteleknyvezetési állás két hét alatt; a mármaros-megyei Körösmezőn postamesteri állás augusztus 9-ig; a pécsi posta- és táviradgatóság kerületében több posta- és táviradzszojai állás augusztus 22-ig; a puji járásbírósnál albírói állás két hét alatt; a székesújhelyi járásbírósnál albírói állás két hét alatt; a tasnádi járásbírósnál teleknyvi átalakító díjnoki állás két hét alatt; a soproni pénzügyigazgatóságnál irodavezetési állás két hét alatt; a szatmárnémeti járásbírósnál albírói állás két hét alatt.

Időjelzés.

— Az **Országos Meteorológus Intézet hivatalos jelentése.** — Budapest, július 18.

A légnyomási maximum tovább terjeszkedett, úgy, hogy ma a kontinens legnagyobb részét 765 mm. feletti légnyomás borítja.

Az időjárás ezen helyzet kapcsán európaszerte — és így hazánkban is — szárványos hegyi zivataroktól eltekintve száraz és meleg volt.

A hőmérséklet nyugatról emelkedik.

Küldés. Meleg és túlnyomóan száraz idő várható.

Vizállás.

	Jul. 18.	Jul. 17.	Jul. 16.	Jul. 15.
Inn Duna	Schröding 1.82 1.82	Métey 1.82 1.82	Tisza M-Szilgy 0.67 0.65	0.67 0.65
	Passau 2.54 2.49		Tekehasz 0.49 0.49	0.49 0.49
	Linz 0.68 0.62		V-Namony 0.64 0.78	0.64 0.78
	Bécs 0.54 0.24		Tokaj 0.64 0.64	0.64 0.64
	Pozsony 1.85 1.85		Tisza-Püred 0.64 1.30	0.64 1.30
	Komárom 2.40 2.64		Szolnok 1.16 1.18	1.16 1.18
	Budapest 2.12 2.30		Csongrád 1.17 1.15	1.17 1.15
	Paks 1.70 1.94		Szeged 1.69 1.74	1.69 1.74
	Ménfőcsanak 2.94 3.02		Téli-Bocsa 1.69 1.71	1.69 1.71
	Gombos 3.54 3.7		Titell 2.85 3.03	2.85 3.03
	Ujvidék 3.14 3.24		Óndóva Barta 0.62 0.68	0.62 0.68
	Pancsova 2.35 2.40		Topolya Hoór 0.90 0.95	0.90 0.95
	Orsova 2.82 2.81		Bodrog Zemplén 1.65 1.63	1.65 1.63
	Bács 0.15 0.19		Szolca 0.64 0.70	0.64 0.70
Móra Vár	Zsolca 0.60 0.62		Hernád H-Németh 0.64 0.64	0.64 0.64
	Trencsén 0.50 0.47		Bereyóty Marga 0.17 0.14	0.17 0.14
	Szered 0.72 0.62		B-Ufalu 0.32 0.29	0.32 0.29
Kába	Sz-Göthárd 0.22 0.20		Ceausa 0.64 0.62	0.64 0.62
	Sárvíz 0.02 0.03	Körös	N-Várd 0.02 0.02	0.02 0.02
	Győr 2.04 2.10		Bélynyes 0.54 0.4	0.54 0.4
Dráva	Pettau 1.65 1.66		Tenke 0.65 0.68	0.65 0.68
	Zákány 0.32 0.34		Gurahon 0.38 0.38	0.38 0.38
	Boros 1.64 0.90		Soborné 0.64 0.62	0.64 0.62
	Eszék 1.04 2.02		Békes 0.44 0.42	0.44 0.42
Mura	M-Szerhad 0.60 0.0		Gyoma 0.46 0.54	0.46 0.54
Száva	Zágráb 0.48 0.60	Máros	Gy-Fehérvár 1.64 0.6	1.64 0.6
	Sziget 0.10 0.18		Branyicska 1.86 0.88	1.86 0.88
	Mitrovica 2.04 2.04		Soborné 0.64 0.62	0.64 0.62
Szamos	Doda 0.40 0.38		Arad 0.02 0.02	0.02 0.02
	Szatmár 1.64 1.11		Makó 1.19 1.32	1.19 1.32
Kraszna	N-Majlány 0.10 0.0	Temes	K-Kostály 0.78 0.78	0.78 0.78
Latorca	Munkács 0.64 0.62	Béga	Béga 0.88 0.87	0.88 0.87
Laborca	Honnona 0.10 0.10		Temesvár 0.64 0.62	0.64 0.62
Ung	Ungvár 0.02 0.02		Boskerék 1.02 0.85	1.02 0.85

Dreyfus Alfred

Öt év életéből

(Szemvedéses az Örökösökön töltött raboságom alatti Dreyfus kapitány eseményei rajz- és kézirataival. Második teljes kiadás.)

Képekkel 280 oldalnyi tartalommal 60 kr.

Beküldés ellenében hérmintre, ha azonban utólagos kiegészítést kívánunk 20 kr.-ral drágább.

Megrendelhető a **Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII., József-körút 15.**

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: **hagycsőfolyást, hólyagbajokat, bűjtőeres sebeket, sphyllist, ennek következményeit, makacs bűjtőket és az énfertőzésből támadt idegbetegségeket.**

Meglepi az eredmény férfiúi gyengeségnél (Impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerrel.

Lakás: **Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Békány-utca sarkán, 1. emelet).**

Bejártat a lépcsőnél. Külön órdíjmentek.

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Kerékpárokat alkateszeket

30% árcsökkentéssel szállítunk privátoknak is.

I. r. külső gummi frt. 5.50 és 4.— belső gummi — 3.— 2.25 angol nyereg — 3.25 2.50 Acetylen lámpa — 3.25 2.50 olaj lámpa — 1.25 — .95 angol csengő — .75 — .50 lámpapumpa — 2.30 1.90 amerikai pedálok — 3.25 2.75 teljes fűk — 3.25 1.90 fűgatyorki pára — .40 — .34 Valamint minden itt fel nem sorolt kerékpár-rész is. Árjegyzék ingyen. Saját javított műhely. Használt kerékpárok 35 frúttal feljebb.

Láng Jakab és Fia

az angol Helical Premier és Champion kerékpárokak fő-raktára

Budapest, József-körút 41. és főútkel Rottebiller-utca 1

!!Nélkülfözhetetlen minden sérvbajosnak!!

A **POLLITZER** által feltalált és legújabb ismét megjavított os. és kir. kizár. szab. gummisérvkötő, mert az eddigi sérvkötők összes hiányát pótolja és enyhülést meg nyújtalmat szerez. A legújabb és legbiztosabb sérvkötő, a legjobbnak ismerték el és számos bel- és külföldi közönség irat bizonyítja célszerűségét. A tiszta gummból készült sérvkötő öltény, hogy teljesen elfüdi a sérvkötőt, nem csúszik, nem okoz kellemetlen nyomást és úgy éjjel, mint nappal hordható.

Árak: egyoldali 7 és 10 frt., kétoldali 10 és 16 frt.

Megrendeléseket pontosan a legnagyobb titoktartás mellett eszközöl

Pollitzer Mór és Fia

os. és kir. szak. kizárószerek.

Budapest, V. Deák Ferenc-utca 10/h.

Legreggibb cég- és szakmában a fővárosban.

Alapították 1858-ban.

Árjegyzék kívánatra zárt és feltüntetékül hortékban bérmentre káldeiték.

Kataphoresse

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK

radikális gyógyításra legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. l. em

Középiskolai internátus.

Gerő Ferenc állami főgöylelet alatt álló középiskolai internátusában VI., Nagy-János-utca 3.

a főváros bármelyik nyilvános iskolájába járó növendék hejhezhető el iskolán kívüli idejére, hol teljes ellátáson kívül korrepetícióban, továbbá szakzszerű fölgöylelet a cédtudatos bánásmód mellett jó családi nevelésben részesül. Ezen intézet vidéki, nemkülönben nagyon elfoglalt fővárosi szülőknek igen jó szol-kálatast tesz, mint azt az intézet több évi fönnállása óta számos szülő elismerése igazolja. Előjegyzések a szeptemberben kezdődő tanévre naponként délután 3—6-ig eszközölhetők. Részletes ismertetőt kívánatra küld

az intézet igazgató-tulajdonosa.

Rajzintézet

Magánúton való szakszajntanulásra budokezi és ékítmenyes rajzintézet legalkalmasabb a **VÁRDAL SZILÁRD-féle Rajzintézet.**

A legmodernebb minták kipróbált módszer szerint összerakott. Vetekedik ugy kiállításban, mint árban bármely hasonló külföldi munkával. Az egész mű öt füzetből áll, a melyek egyenként is kaphatók levelek stb. Ára 5.20 kor.

A. füzet (28 lap). Egyszerű hajlítót vonalakkal határolt idomok. Stilizált levelek stb. Ára 5.20 kor.

B. füzet (17 lap). Középkori sík-disztimény-elemek, szalagdisztim stb. 3.60 kor.

C. füzet (9 lap). Araba és mör disztimény-elemek, stb. Ára 2 kor.

D. füzet (30 lap). Görög disztimény-elemek stb. Ára 6 kor.

E. füzet (86 lap). Renaissance disztimény-elemek stb. Ára 7 kor. 20 fillér.

Lampel Róbert (Wodianer J. és Fiai)

os. és kir. udvari könyvkoreskedése Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteltel közönségre folytató, ezen nyugodtságnál és fönnálló rendelő-intézet a legmelozebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 21.

az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az énfertőztetés utó-bajait, az elyngyólt fertőzést, magánseleket, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérleányokat, bármennyire ismételt is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanaság egyik főokozója és bűrbetegségeket gyógyít a gyökérmód szerinti, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülés-tudós, volt oszár. kir. oszár. orvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óratól este délután 4 óráig, este 7 óratól 9 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatók és gyógyszerreklám is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Gyógytét megjelölés a szerzőnél. DR. GARAI ANTALnak megrendelendő **NÉPZENEI UTMUTATÓ** (már a **Ung** kiadóban megjelent) a neml betegségeket és szeszert gyógykezeléséhez című könyv, mell. ára 3 frt. 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt. beküldés mellett bérmentre vagy 90 kr. utólagos megjelöléssel.

Színházak, szórakozó helyek.

FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Pénteken, 1901. július hó 19-én.

Tribly.

Színmű 4 felvonásban Georges du Maurier regénye után írta: Paul M. Potter. Fordította Fay J. Béla. Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZÍNHÖR.

Pénteken, 1901. július hó 19-én.

Sziklai Kornél ur vendégfeléptével. Először.

Színhákok.

Vig operette 3 felv. Zenéjét szerző Ziehrer C. M. Magyarosították Feld Aurél és Mérey Adolf. Kezdeté 7 1/2 óraker.

KISFALUDYI SZÍNHÁZ.

Pénteken, 1901. július hó 19-én.

Eszter.

Bibliai melódrama 3 felvonásban. Írta Zöldi Márton. Zenéjét szerzőtte Singer Nándor. Kezdeté 7 1/2 óraker.

ŐS-BUDA VÁRA ELITE-ESTÉLY.

Ma, pénteken, július 19-én, fényes világítás mellett egészen új varieté-műsor.

The Sennets troupe tréás néjátékosok, **Hilaris és Tordant** francia excentrique-duo, tűzcsórós díszrajukkal, **The 6 sisters Ernestines** amerikai akrobaták-táncosnők, **La és Do** párosi műai énekesek, **Brothers Forrest** kitűnő zenesebőcök, **Brothers Georgi** a legjobb kőz-ágyúlovagok és a többi njonnan szerződött világhírű különlegességgel. **Nagy amerikai tűzijáték.** A „Folles Caprice” vendégjátéka. **BEN-ALI-BEY** varázsszínháza. Amerikai seating-rink. — Olasz bersaglieri-zenekar. Belépődíj 1 korona. Gyermekeknek 12 éven alól 20 fillér. A löszdekben váltott kedvezményes jegyek 40 fillér felülre. A földalatti villamos éjjel 1/2 óráig közlekedik. — Társasokcsik egész éjjel.

A Dun apart leg-szebb partján a Szt-Lakácsfürdő parkvendéglőben délelőti, délután és este **Katonahangversenyek** kint és bent, jó kiszolgálást, olcsó árak.

Ma, pénteken, július 19-én este 8 óraker **nagy megnyitó előadás.**

William Caspar

vad-délafrikai búr csoportja az állatkerti óriási arenában.

Tribünhely 6000 személyre. **Előadások 5 és 8 óraker.**

Teljesen villamos világítás. **Saját zenekar hangversenye.**

Helyárak: Páholy 4 személyre 16 korona. Számozott zártszék 3 kor. I. tribün 2 korona II. tribün 1.50 kor. Ülőhely 1 kor. Belépő-díj 60 fillér.

Minden jegy belésre jogosít az állatkertbe. Városi belépőjegyek 50 fillérért az összes tőzdekben kaphatók. Páholyok és számozott helyek reggeli 9 órától délután 3 óráig a Royal-szállobeli irodában kaphatók.

Legjobb Szegedi Szakácskönyv.

Megjelent a **Szegedi Új Szakácskönyv.**

Írta: **Szekula Teréz** Ótődiki bővített és javított kiadás.

Ára kemény kötésben 4 korona. Az összeg előzetes eküldése után bérmentes szállítás.

Kapható a „**Budapesti Napló**” kiadóhivatalában.

UJ! CRÈME SANS GRAISSE UJ!

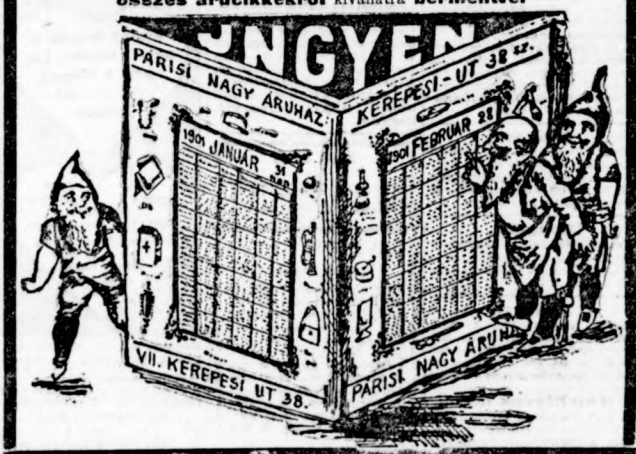
Pár nap alatt minden arcot fehérit, üdít és szépít. Ára 1 kor. 20 fill. Szappan 1 kor.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA. (csakis félhold alakú védőjegyvel valódi) 3 nap alatt minden kezét gyöngéde és fehérré varázsol. Egy térsz. 1.20 K. Hozzávaló szappan 1 Kor.

KÁRPÁTI FOLYÁLLAT. a legdivatosabb és legkedveltebb parfüm. Ára mintatüvegrel szep dobozban 4 K. Kapható minden gyógyszárban és gyógyászati üzletben. Fő- és szétküldési raktaár: Dr. Kovács Ernő gyógyszerész és illatszergyára Budapest, W. Győr-utca 17. szám. Megjelen: 1 Toilett-titkok kívánatra ingyen és bérmentve.

Az 1901. évi teljes naptárral ellátott képes nagy árjegyzék

épp most jelent meg a közkezdelt egy- és kétkoronas áruosztályról, ugyszintén az összes árucikkekről kívánatra bérmentve.

Gazdag kőszénbánya eladó.

Krassó-Szörénymegyében, vasúti állomáshoz közel. Nagybirtokoknak különösen ajánlható gazdag kőszénbánya rendkívüli kedvez feltételek mellett olcsón eladó. A bánya vizsgáta bármikor a helyszínen eszközölhető. Bővebb felvilágosítást ad

Szelthoffer Mihály bányaparancsnok Uj-Borlővény, up. Prigor Krassórmegye.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyháziak, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em. Árjegyzékét 35 kr. levéljeggyel beküldés ellen bérmentve küld felnti cég B. osztálya.

REMEKIRŐK KÉPES KÖNYVTÁRA

A magyar és világirodalom kincsesháza. Szerkeszti: **RADÓ ANTAL.**

Nemzetünk műveltsége immár hála istennek annyira megerősödött, hogy alig van a hazában család, a mely butorsága mellőzhető részének ne tartaná a könyvszerkeztényt vagy legalább a szerény könyvespolcot. De azzal sok helyütt nincsenek még tisztában, milyen könyvek valók e helyre? Nos hát, e kérdésre csak egy válasz lehet: a családi könyvtárba első sorban azok a könyvek valók, melyek az emberi szellem termékeinek színt-javát teszik, a melyeket évezredek, évszázadok, vagy legalább nemzedékek magasztalása hirdettek szépeken, melyeket így a mult már ugyszólván szentesített, melyeknek ismerete nélkül iskolázott embert képzélni sem lehet.

Azokat az írókat, kik ilyen könyveket tudtak teremni, klasszikusoknak, magyar szóval remekíróknak hívják. Ezek az írók azok, kiknek munkái nem hiányozhatnak egyetlen művelt hásból sem. E remekírók legfordításban, a hol van ilyen jó, új fordításban, a hol a meglevők elavultak vagy más okokból nem megfelelőek. S itt sem fog hiányozni minden író elől az arczkép, a magvas bevezetéséletről és munkásságáról, valamint nem fogunk hiányozni a bőseges jegyzetek, melyek azt a művet könnyen megérthetővé tegyék mindenkire nézve.

Az első két kötet már megjelent. Címök:

I. II. **Petőfi Sándor Összes Kőiteményei.** Előtrajzi bevezetéssel ellátta Dr. Ferenzi Zoltán. 52 egész oldalas illusztrációval ellátta Moór György, Tull, Telegyi, Akantiz. Ára a két kötetnek 10 kor.

A következő kötetek lesznek:

III. IV. **Kisfaludy Sándor Összes Kőiteményei.** Előtrajzi bevezetéssel ellátta Zilahi Káos Béla. (Sajtó alatt.)

V. **Tóth Kálmán** Kőiteményei.

VI. **Göthe.** Faust. Ford. b. Dóczy Lajos.

VII. **Molière Remekei.** I. rész. A fővány. — Dandin György. — A könyveskedő. — A botcsinálta doktor. Ford. az első három Nevezi Sándor, az utolsó Gabányi Árpád.

VIII. **Mikes Kelemen** Törökországi Lovalei. Kiadja Báncsó József.

IX. **Tóth Ede** Összes művei.

X. **Musset Alfréd** Válogatott Remekai: Kőitemények, Elbeszélések, Szindarabok. Ford. Radó Antal.

XI. **Zrinyi Miklós** Össze Munkái.

Noha a vállalat föntebbi programja szerint a Remekírók Képes Könyvtára egyseges, szerves gyűjtemény lesz: mindazonáltal az egyes remekírók között is, mint teljes, befejezett munkák kerülnek könyvpiacra. Senkikem lesz kénytelen minden kötetet megvásárolni, ellenben mindenki megvehet egy-egy remekíró műveit is. A kötetek ára a lehető legolcsóbb lesz. Ára egy-egy illusztrált kötetnek háromez legfeljebb 3 kor., díszkötésben 5 koronas, de ez a csekély árt is szabadságban lesz a vevőnek részletekben törlesztési. Minden évben négy kötet megjelenése van terbe véve, de remélhetőleg ennél többet is fogunk közrebocsátani.

Az eddig megjelent két első kötet, **Petőfi összes Kőiteményei**, kapható minden hazai könyvkereskedésben.

A vállalat úgy a maga teljességében, valamint kötetenként kiadatként is, megrendelhető minden könyvkereskedésben.

Magy. kir. államasutak Igazgatóság.

Hirdetmény.

A kézbesíthetően és fölös szállítmányok a vasúti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 óraker az alább felsorolt állomások teherárutáraitában a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

.....	jul.
Pozsony 22.
Békés-Csaba 22.
Szeged 23.
Kassa 23.
Szabadka 23.
Kolozsvár 24.
Pécs 24.
Debrecen 24.
Budapest dpárti p. u. 25.
Veszprém 25.
Arad 25.
Kecskemét 29.
Győr 29.
Zágráb 29.
Miskolc góm. p. u. 30.
Észék 30.
Ujvidék 30.
Budapest József. p. u. 31.
Szatmár-Németi 31.

Budapest, 1901. július hóban.

Az igazgatóság.

Hölgyeknek

ajánljuk megrendelőre az „**Illat és szépítő szerek készítése**” című könyvet.

Magában foglalja az összes divatos illat- és szépítőszerek, illatolajok, hajfoltok, illatos mosdóvízek, seplő- és májoltó elleni kenőcsök stb. stb. készítésének leírását.

Ára 1 korona 20 fillér.

Megrendelhető a „**Budapesti Napló**” kiadóhivatalában.

Arután tervbe vannak véve: **Kasinszky, Berszenyi, Csokonai, Kisfaludy Károly, Kölcsey** remekai; az idegen irodalmakból: **Homerosz Iliás** és **Odüsszeia**, **Kempff József** fordításában; **Shakespeare** remekai, **Leopardi** válogatott verses és prózai munkái, **Ezra** válogatott költeményei, **Ibsen** legjobb drámái stb. — egytől egytől a világirodalom legnagyobb nevei, a nemzetünk műveltségének legfényesebb szövevények. Abban a tudatban, hogy ez újabb vállalatunk megindításával a nemzeti kultúrának nagy és fontos szolgálatot teszünk, ajánljuk azt a magyar haza pártfogásába!

LAMPÉL R. (WODTANER F. ÉS FIAI) GS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDŐSE, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 21.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbéli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetőket késpont iratokban és eredeti nyugal mellett még a következő főkönyvekben lehet feladni:

- Breuer nővérek** dohánysződeje, Terež-körút 54. szám alatt.
- Engelmann Mór** győrsajtóvondó, IV. ker., Kávin-ut 2. szám.
- Franke Pál** könyvkereskedő, IV. Gróf Czaky-féle palota. (Kosztut Lajosa-utca, Kirgö-tér, Koronaherceg-utca sarkán).
- Jambrikovits** dohánysződeje, eresei-ut 50. (Takarékp. épül).
- Eckstein Bernát** hirdetői iroda, V. ker., Furd-utca 4. szám.
- Fischer J. D.** hirdetői iroda, IV., Zsibars-utca 7. szám.
- Goldberger A. V.** hirdetői iroda, IV., ker., Váci-utca 2. szám.
- Haasenstein és Vogler** hirdetői iroda, V. ker., Dorothea-utca 9. szám.
- Leopold Gyula** hirdetői irodája, VII., Erzsébet-körút 54. I. em.
- Mosse Rudolf** hirdetői iroda, VII. ker., Károly-körút 9. sz.
- Mezei Antal** hirdetői irodája, V. Gizella-ter (Haas-palota).
- Schwarz József** hirdetői iroda, V. ker., Marokkó-utca 4. sz.
- Tenczer Gyula** hirdetői iroda, IV. ker., Szerviz-utca 3. szám.
- Sikray Samu** hirdetői iroda, Budapest, Váci-körút 33.
- Kernberg Rozália** dohánysződeje, VIII. ker., Muzsum-körút 18. sz.
- Ifj. Nagel Ottó** könyvkereskedő, Muzsum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza).
- Nemetsch A. J.** dohánysződeje, Pestfő-tér 2. szám.
- Rohonczi Ilona** dohánysződeje, Andrássy-ut 48. szám.
- Szántó Mór** dohánysződeje, IV., Keekemeti-utca 14. szám.
- Sopronyi V.** dohánysződeje, VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.
- Schönwald Ferencné** dohánysződeje, Ferenc-körút 32. szám.
- Toldi Lajos** könyvkereskedő, I. ker., Fő-utca 2. szám alatt.
- Zipser és König** szemüveggereskedő, Andrássy-ut 4. szám alatt.
- Benda Józsefné,** Andrássy-ut 59.
- Deutsch Miksáné,** Andrássy-ut 35.
- Weltenfeld Jakab,** Király-utca 1.
- Goldgruber Mór** könyvkereskedő, Buda II., Fő-utca 17. szám.

Minden apró hirdetésért késpont iratokban és eredeti nyugal mellett még a következő főkönyvekben lehet feladni:

- Goromba volt** hozám, végleg szakítottam vele. Isten legyen az úró köztem és köztök. Huszegedben bízik. Eszejen szóval, szerető Sándorod.
- Kellemes otthon** levele van a kiadóban.
- Szerény** levelek vannak a kiadóban.
- KERESLET.**
- Okleveles tanítóné,** ki a német nyelvet szó és irásban fölkészítene, a 4-6 elemi s polgári iskolák tanítványait tanításra képesítéssel bír: mint nevelőnk alkalmazását nyertes egy 10 éves leányka mellett. Kanizs Gyula, Pusztaszkall. Fegyvernek pályaudvar.
- Vilcházmeister** lakatos vagy kömvés más ember vilcházmeisternek azonnal felvételt. Terež-körút 88.
- Utazók** és helyi úgynevelők utazásos kerestetnek szép feltétellel az országban kik ölföldön szolid cselekmény dolgoznak különösen füzterben. Cim: Somogyi, Újpest.
- Keresek** egy intelligens idősebb kereskedőt, vagy hivatalnokot ferjül egy öregey asszony számára, akinek gyermekeit már ellátva vannak. Azok ajánlat, akik jó hitváltással kívülegyebtet nem kívánnak, Selmeibányra poste restante „Valaki” jelleggel kéreként. 9495

Megvételre kerestök provincia könnyű strakócsei és könnyű föfedeles kocsit, ajánlatok G. F. jelleggel alatt kiadóhivatalba küldendők. 9504

Egy intelligens fiatal lány alkalmazást keres egy magányos urnáknál, esetleg trüflet mint elárulást. Szilveszter ajánlatok „Szerény” jelleggel alatt a kiadóba kér.

Flatal leány, kinek szép irása van, a magyar és német nyelvet fölkészítene bírja. A gép és gyorsírásban járatos. Állást keres. Cime a kiadóhivatalban. 2865

1000. korona óvadékkal egy vidéki tisztoságos polgár ember azt a közös, hadsergenél szakaszvezető volt hivatalosága vagy házmesteri állást keres, cím a kiadóhivatalban.

Szépirásu, fiatal okleveles tanítóné iradalmunkat keres. Ajánlatok „Iroda” jelleggel alatt továbbíthatnak.

Villát 3-9 szobával, árnyas nagy kerttel, a villanyos vasút közelében, bank-terherrel vagy tehermentesen nagyobb részletekben lefektetése keresek. Ajánlatokat „S. V.” címen e lapokba kérek.

Házmesteri állást keres vizipárató gépész, ki vízvezeték, villanyvezeték és gőzfűtőszert ért, mindenféle házi dolgokra ajánlatok. Cim: Vörösmarty-utca 77. földszint 1.

KINÁLAT.
Fodrász üzlet, mely évek óta fennáll, 80 korona havi előfizetésekkel, havonta 200 koronát tisztán jövedelmez, próbára is adták, 440 koronáért eladó. 9509

Kitűnő fehérvarró ajánlatok. Cime: Magdolna-utca 42. föld. 9.

Fűszerkereskedés nagyobb vidéki városban, meggye székhelyén, hol számos feladó lakos is van, az elad, legérgebb, legjobb birnét és legjobb mezei úzlet utanon, bizos vevőkörrel és számos nagyvesszevel, melynek vevőkörébe a város notabiltásai, csakis tisztán dettalban jó árak mellett mind éven 68.000 koronát forgalmazott. Csakis tulajdonos nyugalomra menés, mint isz eladó. Az átvételhez minimum 10.000 korona szükségeltetik közpénzben. Bővebbet Niemetz Gyula, Budapest, Károly-utca 11-15. 11-15. 4-ig. Felső Erőssor 3. sz. II. em. 21. 9502

Művészi kivitelű 50 különféle képes levelezőlapot bérmentesen szállít 10000 példányban Budapestben, József-körút 18. 9509

Kitűnő nyelvmesternél francia, angol, német lelkészlet ad társalgással beszélgetéseket is. Található 11-15. 4-ig. Felső Erőssor 3. sz. II. em. 21. 9502

Kitűnő ruhavarróné ajánlatok mérsékelt díjazásért. Cim: Buda II., ker. Széna-tér 1. sz. II. em. 28.

Javítóvizsgára különösen magyar, német és francia nyelvből előkészít kitűnő tanerő. Nefelejts-utca 41. szám I. em. 6. 9486

Butor csak jó minőségű! Hálszoba, kredenz, asztal, székek, fűzős szőnyeg, divány, íróasztal, gyertyatartó, urali fotel, ottoman, kávé, garnitúra, tükör, új, egyenként is! Magyaron oldón, sürgősen eladó. VI., Gyár-utca 25., kártyaomlástér. 9485

„Ananasz” kajszinbaracok, legesőbb példányokat, öt kilós postakocsi-raként bérmentve 8 korona 80 fillér utánvéttel mellől szállít Munk Gábor Nagyvárad. 9482

Gyakornoknak könyvetllé mellől ajánlatok egy 5 rolt és két kereskedelmi vészt szörény ifjúny fiatal ember. Szives megkereséssel Schwartz Nándor Buda, II., Széna-tér 1. I. em. címre kérek.

Teljes ellátásra előadg szepetombor ölejtőre jó házból való 3-3 tanuló mellett. Egészleges, tápláló késer köztról kereskedők. Sürgősen csetün kívánva is, vagy mint coropetot segítségére lesz. Külön levelező-orkát is ad. Sor Mihály-fer. tan. VII., István-ut 6. II. em. 24. szám.

A ki hegedűt, cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket, vagy zongorát akar venni, kérjen árjegyzéket Sternberg Armin és testvére ca. és kir. udv. hangszergyárosoktól Kerepesi-ut 28. mellől meg minden cikkről külön illusztrált árjegyzéket küld teljesen díjazatlan!

Valódi Echo-Phonograph, teljes felszereléssel együtt 20 fti, győzelel megsejtett hangokra, dráma fti 150, teljes hangszert dráma 30 fti. Sternberg Armin és Testvére ca. és kir. udv. hangszergyárosok Phonograph-osztályban, Károly-körút 2. (Kosztut Lajosa-utca sarkán) Zenepalota.

Zongora, rövid, keresztúros, kevéssé használt, sürgősen eladó. VII., Kerepesi-ut 1. emelet, ajtó 11. Megtekinthető délután 11-12 óráig, délután 2-5 óráig.

Zongora, Kramer-féle, kitűnő hangú, júlianus eladó. Mertekintéssel délután 2-5-ig. Nefelejts-utca 15. I. II.

Zongora kevéssé használt, díszes, kitűnő 250 fterri eladó. Fodor, Dohány-utca 90. sz. III. em. ajtó 12-9-ig. Megtekinthető csak reggel 8-9-ig.

Intelligens nő, ki 2 év óta utazik biztosítássa, a vidéken kiterjedt ismeretlege van, hajlandó volna bármilyen utazási állást elfogadni. Cim a kiadóhivatalban. 8869

Csinos középkori intelligens nő, ki a háztartás minden ágában járatos, főszéhszerelő, mint háztelvező vagy gazdaszony ajánlatok. Cim a kiadóban. 3567

Magányos uronél szépen burtozott teljesen külön bejárati utcai szoba. 13. em. kiadó Kerepesi-ut 33. 3570

Egy szoba és konyha német lelkészlet ad. Cím: Ulló-ut 29. szám II. emelet 22.

Befőtőni való válogatott nagy kajszin baracok 5 kilós kosarakban 3 korona 25 fillérről bérmentve cím: Hofmann A. Nyirgyház. 9491

Saját termésű korai franci baracok. Állított 5 kilós kosarakban 3 forint utánvéttel mellől Laky Gyula, Péca. 9470

Okleveles tanítóné privát órák adására vállalkozik a nyári hónapokban, szörény Lászlófer. Szives ajánlatokat kér „E. E.” jelleggel alatt a kiadóba.

Akar olesó lakást egy főjőn hozám, egy utcai lakás 145 fti, 2 szobás utcai lakás 180 fti fűrdőszoba használattal, Magdolna-ut. 20., Baross-utcaival szemben, 3 emeleti palotában.

1510 □-telek X. kerület, Magdolna-uton, villanyos közelében, három perc a Király- és Polgári-szerfődtől, gyári céra igen alkalmas, igen kedvező feltételek mellett eladó. Levelek „H. J.” jelleggel alatt a kiadóba kéreként.

Zárt lépcsőházból nyíló 2 esztől 3 elegáns burtozott utcai szoba fűrdőszoba használattal, f. hó 15-éve kiadó. Andrássy-ut 51. II. em. 17.

Singer-varrógépek árvesztéssel, a legújabbok árakkal, elegáns előnyű díszes feltételekkel szállítunk. Láng J. és fia kerékpárüzlet Budapestben, József-körút 41.

Kitűnő szobáné kitűnően járatos, olesón elvállal munkát, melyet a saját lakásán készílt el. Renovációkat is végez kitűnő díszes. Öv. Lédóter Lipótne, Wesselényi-utca 55. I. em. 19.

„Jelenes érettségizett III. éves megtegyetett hallgató, ki az idegen nyelvekben is jártas és perfect gyorsíró, bármely középiskolai tanuló mellől coropetotírnak, esetleg bérmentve nevelőnk ajánlatok. Előkészíti pótvizsgákra közeli nyaralokban is. Ajánlatokat „Teknikus” címen a kiadóba kér.

Vadász-fegyver. Egy kitűnő és remek szerkezetű 14-os Lancaster vadászfegyver eladó. Győve Bernát-damast, győzelel vésztéssel és aranybéllel. A fegyver a legjobb karban van és kitűnő hordképességgel bír. Cim: Pádua Gy. Budapest, VIII., Práter-utca 3. sz. földszint.

Kerékpárok szögházból kivátoztak, 35 forintól feljebb szállítunk. Láng és fia kerékpárüzlet, József-körút 41.

Fladó. Egy darab Bazilika, egy darab Magyar vöröskereszt, három darab Józsvi, egy darab Olasz vöröskereszt és egy darab Osztrák vöröskereszt sorsjegye cim IX. kerület, Ferenc-utca 13. I. em. 21. 8869

Cimbalmozni és hangolni mind a nagy és kis cimbalmozók, akik a cimbalmozókat és autanálásra rendezett cimbalmozó-iskolákban, hangjegy-ismertéket, melyek 4 koronára beklédése után bérmentve küld Varga Pál cimbalmozó, Budapest, VIII., Róck Szállás-utca 3. szám. Tanulmányokért képes nagy árjegyzéket ingyen.

FONTOS cukorbetegeknek! „MUSOL” (ősr. vészté).

Egy olesón kipróbált és kitűnően bevált készítmény cukorbetegségnek (Diabetes mellitus), a cukros 5 nap alatt eltávolítja, melyet 12 napig, maradjon 1 doboz 200 porral 3 fti. (6 korona). Kapható minden gyógyszerárban. Nagyvárad, Eger-utca 2. szám. Kereskedő: Szeberlárban, Budapest Váci-körút, Fr. Vitek & Co. Prága.

Zálogházból vesztünk cédulákat. Olesón eladunk régi és új tárgyakat, 13 talos ezüst évszékleteket 12 szembélyre 140 fti, 6 szembélyre 65 fttől kezdve és feljebb, továbbá mindenemű ezüst, arany és ékszer tárgyakat is csak legolcsóbb árak mellett.

Arany ferdécsok, fecsok nélkül, massív aranygyűrű 2 fti 40, krossz aranygyűrű 12 darab fűm 13 talos ezüst évszéklet 5 fti 40 fti.

Vesztünk zálogházból cédulákat, vesztünk tört aranyat, ezüstöt, ékszereket, drágaköveket a legmagasabb árakkal. Képes nagy árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Grünberger A. Béla örökösök Budapest, IV. Váci-utca 30. I. em. 23. Harisbázár.

Alkalmi vétel! Butor.

Beraktározott s ki nem váltott, remek kivitelű, legkitűnőbb minőségű szalon, ebédli, háló- és más szobabereendezések nálunk teljesen új állapotban, halatlan olesó árban kaphatók. Megtekinthető déliólt 8-12-ig, d. u. 2-7 óráig.

Butorraktár BUDAPEST, Kerepesi-út 12. szám. Alapítottott 1865-ben.

Veszték zálogházi cédulát régi arany ezüstárút brilláns és gyémánt árú a legmagasabb árak mellett FRIED A. órás és ékszerész Kerepesi-ut 2. szám.

„En Csillag Anna! A legjobb számoló is tövedhet. Schüller professzor száználós számoló gépénél minden elszámolás ki van zárva és az időtálló számolás elmarad. Egy perc alatt a legnehezebb számúveletek is mindenki által megfolytathatók. Egy hónapban több mint 14 millió lelt kereskedőnek, bankoknak, iskoláknak, hivatalnoknak stb. eladva. A teljes gép leírásával együtt 1 kor. beklédése ellen (béljegyekben) franko küldetük. Schüller J., Bécs, II., Kurzbargasse 4. sz.

185 em. h. órás Loreley hajammal, melyet az Altaiann föltalált kenőccsel a havi használat után kaptam. Ezen kenőcs az egyedüli szer, mely hajhullás ellen, a növekedést előmozdítja, a s a hajjalaj erősebbre alkalmasnak találtott. Uraknál szép teli szakállnóvet s más rövid használat vagy a haj, mint szakállnak természetesen fényt és sűrűséget kölcsönöz s a gyors ösztelől legmagasabb korig megövi.

Egy tégeley ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szétküldés naponta a pénz olesóes beküldése vagy utánvéttel mellől az egész világba a gyárból, a hova a rendelések címzendők.

Csillag Anna BECS: I. Seilergasse 5. BERLIN: Friedrichstrasse 58.

T. Csillag Anna uroné ki Sziveskedjen 6 tégeleyt elismert hajnövesztő kenőcséből küldeni utánvéttel alatti címre: Gavian-Auersperg gróne Schloss Gleichenberg-Graz.

T. Csillag Anna uroné ki Kérem címre ismét 2 tégeleyt kitűnő hajnövesztő kenőcséből postautánvéttel küldeni. Baumgarten Emil Steyer.

T. Csillag Anna uroné ki Kérem címre egy tégeleyt kitűnő kenőcséből küldeni. Lovag Liebig Lajos Reichenberg.

Tek. Csillag Anna uroné ki A részemre szállított kenőcs kitűnő szolgálatot tett s örömmre szolgál, hogy oly rövid használat után már annak előnyös hatásáról értesithetem. Végül megjegyzem, hogy minden barátomnak és ismerősömnek szivesen ajánlom. Sandrock Adél szinesznő.

T. c. Tisztelettel kérem nekem egy tégeleyt kitűnő hajnövesztő postautánvéttel küldeni. Grót Starhemberg Guldó, Kúpsód.

T. Csillag Anna uroné ki Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégeleyt küldeni. Ebensteini Girárd Jakab Trieszt.

T. Csillag Anna uroné ki Kérek egy tégeley Csillag-féle hajkenőcsöt, mint már volt címre postautánvéttel küldeni. Hohenlohe hercegnő, szül. Salmhgnő, Alt-Aussee

T. Csillag Anna uroné ki Kérem 2 tégeleyt kitűnő kenőcséből postafordultával címre küldeni. Reinldorf Sohweg L.-né, cs. eskapitányneje, Prága.

T. Csillag Anna uroné ki Kérem 2 tégeleyt kitűnő kenőcséből küldeni. Hirmes kenőcsből kérem még egy tégeleyt. Gróf Courcy Félix, Bécs.

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény!

„Budapesti Napló” apróhirdetési útján. Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló